

Relasjon og samspill mellom kulturskole og grunnskole

Kan en i større grad dra veksler på hverandre i forhold til stillingsstørrelser og kunstfaglig kompetanse?

INGVILD ARNEVIK AADNØY

VEILEDER
Morten Øgård

Universitetet i Agder, 2017
Fakultet for Samfunnsvitenskap
Institutt for statsvitenskap og ledelsesfag

Forord

Med denne oppgaven fullføres studiet erfaringsbasert Master i ledelse med spesialisering i Kulturledelse, Fakultet for samfunnsvitenskap ved Universitetet i Agder. Studiet ble valgt for å få mer kunnskap om lederrollen innen kunst- og kulturfeltet, samt å få et mer helhetlig perspektiv på en offentlig sektor i endring. Valg av emne for oppgaven har blitt til gjennom prosessen studiet har gitt. Det innrømmes at deler av pensum er tilegnet utenfor komfortsonen, men som i ettertid imidlertid har vist seg svært så nyttig.

Først rettes en stor takk til kulturskoleansatte rektorer og faglærere i Rogaland som gjennom sin deltakelse har bidratt til det empiriske grunnlaget for denne oppgaven. En spesiell takk til faglærere i Gjesdal kulturskole som har vist forståelse og stått på i sitt daglige virke gjennom denne tiden.

En stor takk til min veileder Morten Øgård som med sitt kunnskapsnivå har vært en utrolig inspirator, *spot on* og ærlig sparringspartner i denne prosessen. Uten praktisk hjelp fra Hjalmar Sæbø Djonne ville spørreundersøkelsen heller ikke kunne latt seg gjennomføre.

Min gode familie har støttet og motivert meg til å stå løpet ut, og ikke minst gitt meg tid til å fokusere på det omfattende arbeidet en masteroppgave innebærer. Hadde ikke du Runar sagt: «kjør på mamma» - så hadde heller ikke oppgaven blitt til. Tusen takk!

Sist, men ikke minst, vil jeg takke Gjesdal kommune for muligheten til videreutdanning. En kommune som er fremtidsrettet, har stor tro på ledelse og verdsetter kompetanseutvikling.

Ålgård, 15.12.17

Ingvild Arnevik Aadnøy

Sammendrag

Oppgaven handler om relasjon og samspill mellom kulturskole og grunnskole.

Sammenhengen baseres på om det i større grad er mulig å dra veksler på hverandre gjennom gjensidig ressursutnyttelse i et endrings- og forbedringsperspektiv. Tema begrunnes i et visst fokus på kreativitet og kunstfag innenfor skoleutvikling i «jakten» på fremtidens kompetanse.

Det er ut fra kulturskolelærerens perspektiv, hvorvidt de er positive til eller ser synergier med kombinerte stillinger i disse to skoleslagene, som måles i oppgaven. Det er valgt kvantitativ metode med spørreskjema, sendt ut til alle kulturskoleansatte i et geografisk avgrenset område. En metodologisk drøfting avdekker validitet og reliabilitet ved valgene som er tatt.

Hvert forskningsspørsmål i problemstillingen analyseres og relevante variabler belyses og påviser eventuell variasjon i synet på ulike spørsmål blant respondentene. Hovedfunnene i oppgaven er basert på «positive til» og «synergier» ved kombinerte stillinger. Det viser seg at respondenter i langt større grad ser synergier ved et slikt samarbeid, enn respondenter som er positive til dette. Det er også relativt stor samvariasjon på kjønn og alder og noe på utdanningsnivå i denne konteksten.

Teoretisk grunnlag for oppgaven belyses fra tre innfallsvinkler med ulike målsettinger. Først belyses organisasjonskultur, hvor teorien brukes mer som en rettesnor inn mot tema. Videre belyses teori rundt profesjonsdilemmaet mellom det å være kunstner og det å være lærer. Så vil teori som tar opp strukturelle forhold, eller mangelen på sådanne, ved et samarbeid mellom kulturskole og grunnskole greies ut. De to siste teoriene munner ut i hypoteser som testes opp mot empiri i en hypotetisk deduktiv metode og en substansiell drøfting rundt dette.

Innholdsfortegnelse

Forord	2
Sammendrag	3
Innholdsfortegnelse	4
Tabell- og figurliste	7
Kapittel 1 – Innledning	8
1.1 Tema	8
1.2 Problemstilling og avgrensning	11
Kapittel 2 – Kunstfag i kulturskolen og estetiske fag i grunnskolen	13
2.1 Begrepsavklaringer	13
2.1.1 Kulturbegrepet i et historisk perspektiv	13
2.1.2 Organisasjonskultur	13
2.1.3 Kunst- og estetikkbegrepets utvikling	14
2.2 Kulturskolens utviklingsløp	15
2.3 Kulturskolen som politisk styrt organisasjon	17
2.3.1 Kultur i et politisk perspektiv	19
2.4 Utvikling av estetiske fag i skolen	20
2.4.1 Grunnskolens ansvar for å utjevne forskjeller	20
2.4.2 OECD rapport om kunstfag	21
2.4.3 Kulturbegrepet i skolen	22
Kapittel 3 – Metode	23
3.1 Valg av undersøkelsesopplegg	24
3.1.1 Kausalitet	25
3.2 Valg av metode	27
3.2.1 Induktiv versus deduktiv tilnærming	28
3.2.2 Holisme versus individualisme	29
3.2.3 Nærhet versus distanse	29
3.2.4 Ord versus tall	30
3.3 Populasjon, utvalg og respondenter	31
3.4 Utforming av spørsmål og svaralternativer	34
3.5 Gjennomføring av spørreundersøkelse	36
3.6 Sekundærdata	38
3.7 Forsker på egen virksomhet	40

3.8 Validitet og reliabilitet ved metodiske valg	42
Kapittel 4 – Teoretiske perspektiver	45
4.1 Organisasjonskultur	46
4.1.1 Kulturperspektivet i organisasjoner	46
4.1.2 Kultur som noe en organisasjon <i>har</i> eller <i>er</i>	47
4.1.3 Organisasjonskultur og endring	48
4.2 Profesjonsdilemma – kunstner eller lærer?	50
4.2.1 Profesjonsbegrepet	50
4.2.2 Kallsorientert kunstner eller tjenestekallet lærer	51
4.2.3 Retten til å administrere elevers kunstfaglige opplæring	52
4.3 Strukturelle trekk ved kulturskole og grunnskole	53
4.3.1 Undervisningsfaget musikk i kulturskole og grunnskole	53
4.3.2 Eksempel på samarbeid mellom kulturskole og grunnskole	54
Kapittel 5 – Presentasjon og analyse av funn	56
5.1 Hvor stor andel kulturskolelærere jobber også i grunnskolen?	58
5.2 I hvilken grad er kulturskolelærere positive til kombinert stilling i kulturskole og grunnskole?	59
5.3 Er det variasjoner internt i hvilken grad kulturskolelærere er positive til kombinert stilling i kulturskole og grunnskole?	60
5.3.1 Hovedfunn «positive til» krysset med kjønn	61
5.3.2 Hovedfunn «positive til» krysset med alder	62
5.3.3 Hovedfunn «positive til» krysset med utdanning	63
5.4 I hvilken grad ser kulturskolelærere mulige synergier ved kombinerte stillinger mellom kulturskole og grunnskole?	65
5.5 Er det variasjoner internt i hvilken grad kulturskolelærere ser mulige synergier ved kombinerte stillinger mellom kulturskole og grunnskole?	66
5.5.1 Hovedfunn «synergier» krysset med kjønn	66
5.5.2 Hovedfunn «synergier» krysset med alder	67
5.5.3 Hovedfunn «synergier» krysset med utdanning	68
Kapittel 6 – Drøfting av resultat	69
6.1 Sentrale funn i forhold til forventninger	69
6.1.1 Funn i forhold til forventninger om «positive til»	70
6.1.2 Funn i forhold til forventninger om «synergier»	72
6.2 Teoretiske antakelser og hypoteser sett i forhold til funn	74

6.2.1 Funn i forhold til organisasjonskultur	74
6.2.2 Funn i forhold til profesjonsdilemma	75
6.2.3 Funn i forhold til strukturelle trekk	77
Kapittel 7 – Studiens implikasjoner og vegen videre	80
7.1 Implikasjoner sett i forhold til praksisfeltet	80
7.2 Implikasjoner sett i forhold til videre forskning	82
Kilder	84
Web-lenker	89
Vedlegg	90

Tabelliste

Tabell 1: Grunnskolens Informasjonssystem (GSI)

Figurliste

Figur 1: Det kommunale kretsløp, Baldersheim og Øgård (1997)

Figur 2: SSB, Netto driftsutgifter til kulturskole i 2015

Figur 3: SSB, Andel elevplasser på fagområder i kulturskolen 2010-2017

Figur 4: Jacobsen og Thorsviks helhetlige modell (2013)

Figur 5: Kulturuttrykk på forskjellige nivå, Geert Hofstede (1991)

Kapittel 1 - Innledning

Denne oppgaven handler om relasjon og samspill mellom kulturskole og grunnskole. Sammenhengen baseres på om det i større grad er mulig å dra vekslers på hverandre gjennom gjensidig ressursutnyttelse i et endrings- og forbedringsperspektiv.

Norge er et av landene i verden som bruker mest penger på skole (OECD 2014:17). Internasjonale rankinger viser imidlertid at skoleresultatene ikke er på høyde med land vi ønsker å sammenligne oss med. Det er stort frafall i videregående skole og mange elever har manglende ferdigheter i grunnleggende fag. Norsk ungdoms utdanningsvalg er heller ikke nødvendigvis sammenfallende med arbeidslivets behov. Dette har satt norsk skole i en ressurskvis og en legitimitetsskvis.

Hensikten med oppgaven er å bidra til en nærmere dialog om en liten del av denne norske skolen. Delen gjelder estetiske fag, som per i dag er musikk og kunst og håndverk. Videre har kulturskolen faglærere med høy kompetanse innen disse fagene.

1.1 Tema

Estetiske fag har hatt varierende grad av prioritet i læreplanutviklingen de senere år. Kunnskapsløftet (LK06 2006) la vekten på basisfag og grunnleggende ferdigheter. Bakgrunnen for dette var et ønske om å heve kvaliteten i norsk skole, bla på bakgrunn av internasjonale rankinger der Norge fikk dårligere testskår enn forventet. OECD rapporten (2014) viser imidlertid fortsatt nedslående resultater for norsk skole i forhold til ressursbruken.

Samfunnet er preget av større mangfold, høyere grad av kompleksitet og hurtigere endringer enn tidligere. Dette påvirker samfunnslivet i alle ledd og får konsekvenser for hvilke kompetanser elevene bør utvikle i løpet av skolegangen. På bakgrunn av dette ble Ludvigsen-utvalget oppnevnt av regjeringen til å se på fornyelse av fag og kompetanser i fremtidens skole. Utvalget anbefalte fire kompetanseområder som burde vektlegges: *Fagspesifikk kompetanse, kompetanse i å lære, kompetanse i å kommunisere, samhandle og delta, samt kompetanse i å utforske og skape*. Ludvigsen-utvalget vektla også dybdelæring og progresjon (NOU 2015:8).

Videre omhandler Meld. St. 28 (2015-2016) nye læreplaner som skal bygge videre på Kunnskapsløftet (LK06 2006) og utarbeides innen 2020 gjennom Strategi for fagfornyelsen (2017). Nå er *Overordnet del - verdier og prinsipper for grunnopplæringen*, fastsatt ved kongelig resolusjon per 1. september 2017 (web-lenke 5). Den er i skrivende stund fastsatt, men ikke trådt i kraft. Punkt 1.4 i overordnet del omhandler skaperglede, engasjement og utforskertrang, og fremhever kunst og kulturs betydning for skapende og kreative fagområder.

I Meld. St. 28 (2015-2016) refereres også OECD rapport (2016) hvor det henvises til det internasjonale prosjektet *Education 2030*. Prosjektet har som mål å utvikle et rammeverk for hva slags kompetanser elever i OECD-landene vil ha behov for i et perspektiv mot 2030. Sentrale trekk ved samfunnsutviklingen som legges til grunn er omskiftelighet, usikkerhet, kompleksitet og tvetydighet. En av hovedkomponentene som er lagt til grunn i det pågående utviklingsarbeidet er kognitive kompetanser, for eksempel problemløsning, kreativitet og kritisk tenkning.

Kunnskapsdepartementet sendte ut mail til alle skoler og skoleeiere 08.02.17 med følgende utdrag: «[...] I år ønsker vi også å løfte de praktiske og estetiske fagene kroppsøving, mat og helse, kunst og håndverk og musikk. Vi har derfor satt av ekstra midler slik at flere lærere kan få videreutdanning i disse fire fagene. [...]» (Vedlegg 1). Videreutdanningen tilbys gjennom *Strategien Kompetanse for kvalitet* (web-lenke 8). Bakgrunn for regjeringens satsing på denne videreutdanningen er blant annet en undersøkelse Statistisk sentralbyrå, heretter kalt SSB, har gjort av kompetanseprofiler i grunnskolen. Tallene fra 2014 viser en høy andel av lærere i praktiske og estetiske fag som mangler faglig fordypning. Her viser det at 54% av lærere i mat og helse har null studiepoeng i faget. Det samme gjelder 44% av lærere i kunst og håndverk og 38,5% av musikk lærere (Lagerstrøm, Moafi og Revold 2014).

Et utkast om kunstfaglærerstrategi ble sendt til Kunnskapsdepartementet i regi av Musikernes Fellesorganisasjon, heretter kalt MFO, ved forbundsleder Rian. Rian viser også til statistikken om kompetanseprofiler i grunnskolen (Lagerstrøm m.fl 2014). Han setter så dette opp mot kulturskolelæreres kompetanse. Der en av fire musikk lærere og en av fem kunst- og håndverklærere i grunnskolen har over 60 studiepoeng, har nesten syv av ti (69%) av kulturskolelærere over 180 studiepoeng, og nesten ni av ti (89%) har relevant fagutdanning. Dette er interessante forskjeller å fordype seg i (Rian 2016).

Noe av den grunnleggende debatten oppgavens tema er en del av, er kvalitet i undervisningen. Kvalitet i denne sammenheng har lett for å måles i studiepoeng, noe denne studien også bærer preg av. Det må imidlertid fremheves at det finnes mange lærere der ute som ikke har formell kompetanse, men som kan gjøre en glitrende jobb både som pedagoger og fagpersoner. Kvalitetsbegrepet som sådan kommer imidlertid ikke til å problematiseres ytterligere i oppgaven.

Anne Bamford gjennomførte i 2006 en internasjonal rapport på oppdrag for UNESCO: «*The WOW-factor*». Tema var kreativitet i forhold til innovasjon, innflytelse på samfunnet, mangfold og likeverd. Hennes funn viser at land som tar kunst og kultur i skolen på alvor også er de samme landene som skårer høyt på PISA-undersøkelsen. UNESCO-undersøkelsen slår også fast at dårlig undervisning i kulturfag har en direkte negativ effekt på elevers kreativitet og selvtillit. Ikke bare er det sløsing med tid og penger å sette ufaglærte lærere som er umotiverte til å undervise i kulturfag, det er også ødeleggende for elevene (Bamford 2006).

Det er her trukket ut elementer som gir bakgrunn for at estetiske fag kan se ut til å få en tydeligere posisjon i norsk skole. For å møte morgendagens kompetansekrav trengs det gjerne breiere fokus på, og styrking av, skapende og kreative fagområder. Kan da kulturskole og grunnskole i større grad dra veksler på hverandre i denne konteksten?

1.2 Problemstilling og avgrensning

«Defining your research question(s) is probably the most important step to be taken in the research study, so you should be patient and allow sufficient time for this task. The key is to understand that your research questions have both substance [...] and form [...]» (Yin 2014:11).

Spørsmålet som ble utgangspunktet for utvikling av problemstilling var følgende: *«Hvor finnes et forskbart mulighetsrom mellom kulturskole og kommune?»* I kommunal sammenheng er det mange avdelinger en kulturskole kunne bidratt inn i et samarbeid med. Valget landet på samarbeid mellom kulturskole og grunnskole. Det fremstod etter hvert som en form for paradoks at grunnskolen med sine lovpålagte oppgaver mangler kompetanse der hvor kulturskolen innenfor samme organisasjon har godt kvalifiserte faglærere. Faglærere som i tillegg gjerne ønsker større stillinger. Hva kunne dette mulighetsrommet avdekke?

I Norge har alle kommuner en offentlig kulturskole, enten i egen regi eller i samarbeid med andre kommuner. I denne konteksten vil oppgaven avgrenses til hvorvidt kulturskoleansatte selv ser på kombinerte stillinger med grunnskolen. Med dette som utgangspunkt reises en problemstilling med fem forskningsspørsmål:

- *Hvor stor andel kulturskolelærere jobber også i grunnskolen?*
- *I hvilken grad er kulturskolelærere positive til kombinert stilling i kulturskole og grunnskole?*
  - *Er det variasjoner internt i hvilken grad kulturskolelærere er positive til kombinert stilling i kulturskole og grunnskole?*
- *I hvilken grad ser kulturskolelærere mulige synergier ved kombinerte stillinger mellom kulturskole og grunnskole?*
  - *Er det variasjoner internt i hvilken grad kulturskolelærere ser mulige synergier ved kombinerte stillinger mellom kulturskole og grunnskole?*

For å avgrense innholdet måtte en tiltenkt undersøkelse av grunnskolens holdning til kombinerte stillinger mellom de to skoleslagene utelates. Det ble heller ikke rom for å undersøke holdninger på skoleeiernivå. Oppgaven begrenses således til et perspektiv sett ut fra kulturskolelæreres i denne sammenheng.

Oppgaven har et empirisk og et teoretisk nivå. For å drøfte empiri som kommer frem i studien benyttes relevante samfunnsteoretiske referanserammer fra organisasjonsteori, profesjonsteori rundt *kunstnerlæreren* og strukturelle trekk fra kulturskoleforskning. Oppgaven som sådan befinner seg i spennet mellom humaniora og samfunnsvitenskap og bærer således preg av kombinasjonen av disse ulike tradisjoner, med ulike logikker, definisjoner og tilnærminger.

Videre vil kapittel 2 omhandle kunstoffag i kulturskolen og estetiske fag i grunnskolen. Her vil det legges vekt på begrepsavklaringer og et historisk perspektiv. Kapittel 3 handler om metode og alle valgene som er tatt i forhold til undersøkelsesopplegget. I kapittel 4 trekkes det inn relevante teorier for å belyse forskningsspørsmålene. Kapittel 5 vil være et rent analytisk og empirisk kapittel. Her påvises eventuell variasjon i synet på ulike spørsmål blant respondentene. I kapittel 6 drøftes så denne eventuelle variasjonen. Det søkes forklaring ved hjelp av å teste ulike teorier i form av hypoteser opp mot oppgavens empiriske materiale. Avslutningsvis handler kapittel 7 om implikasjoner av studien sett i forhold til praksisfeltet og videre forskning.

Kapittel 2 - Kunstfag i kulturskolen og estetiske fag i grunnskolen

2.1 Begrepsavklaringer

Kunst, kultur og estetikk er sentrale begreper i hele oppgaven. Selve kulturbegrepet er et av de to eller tre mest kompliserte i det engelske språk. Begrepene omtales herunder i ulike historiske perspektiv. Videre i oppgaven benyttes begrepet kunstfag til kulturskolen og estetiske fag til grunnskolen.

2.1.1 Kulturbegrepet i et historisk perspektiv

Oversatt fra latin kommer kultur av *colere* eller *cultura* som har betydning i retning av å dyrke, bearbeide, bebo, beskytte eller *ære ved dyrking*. Den primære meningen kom altså fra hushold og bearbeidelse av jord og naturlig vekster, og begrepet bar preg av prosess. Kompleksiteten i begrepet utvikles utover 1600-tallet når det blir en metafor også for menneskelig tanke og væremåte, og får mer en abstrakt karakter. Videre finner en i det franske begrepet *culture*, det å være kultivert, mens det i Tyskland tenderer mer mot å være sivilisert. Det oppstår nyanseforskjeller og begrepet utvikler i modernismen en kompleks karakter (Williams 1976:76-82).

I dag rommer kulturbegrepet alt fra estetikk, spiritualitet, måten å leve på, til et selvstendig og abstrakt substantiv som har bakgrunn i intellektuelt arbeid og praksis. Estetisk utvikling, og da spesielt innen kunstnerisk aktivitet som musikk, litteratur, maleri, skulptur, teater, dans og film, er noe av kjernen i begrepet (ibid). Denne kjernen danner grunnlaget for estetiske fag i skolen, eller kunstfag i kulturskolen. En kjerne som har *verdi i seg selv*, men som i denne konteksten vil være nært knyttet opp til pedagogisk arbeid om hva, hvordan og hvorfor elevene skal tilegne seg denne kunnskapen. Slike møter mellom kunsttenking og profesjonstenking kan på mange måter være et dilemma, noe oppgaven senere kommer inn på.

2.1.2 Organisasjonskultur

Teoridelen kommer inn på *organisasjonskultur*, som også bærer i seg kulturbegrepets kompleksitet. Jacobsen og Thorsvik (2013:126) refererer både Gillespie (1991), Weick (1979, 1995, 2001) og Ouchi (1981) når det gjelder begrepets utvikling. Den faglige inspirasjonen for å studere kultur i organisasjoner kommer fra fagdisiplinene antropologi og sosiologi.

Interessen for dette startet på 1920-tallet. På 1960-tallet begynte en å se på hvordan medlemmer i organisasjoner danner seg i bestemte mønstre av meninger, og hvordan slike meningsmønstre påvirker måten organisasjoner fungerer på. På 1980-tallet begynte en for alvor å studere organisasjonskultur som eget fenomen, mye på bakgrunn av den japanske bedriftskulturen.

2.1.3 Kunst- og estetikkbegrepets utvikling

Kunstbegrepet rommer en autonom verdisfære som henger sammen med estetikkbegrepets utvikling. Ordet estetikk kommer av det greske ordet *aisthesis* som er en avledning av det greske ordet for sansing, fornemmelse og følelse. Filosofen Alexander Gottlieb Baumgarten (1714-1762) opphøyer rundt 1750 estetikken til et begrep for en egen måte å erkjenne verden på, på linje med den rasjonelle og logiske erkjennelsestilgangen (Austring og Sørensen 2006). Estetikken kan gjerne sies å være et svar på dilemmaet mellom fornuften og sansene.

Videre kan filosofen Immanuel Kant (1724-1804) anses for å være den første som på systematisk vis gir et teoretisk uttrykk for denne differensieringsprosessen mot slutten av 1700-tallet. Gjennom sine tre kritikker bryter han helt eksplisitt de båndene som tidligere bandt sammen *det sanne, det gode og det skjønne*. I kritikken av *den rene fornuft, den praktiske fornuft og dømmekraften* etablerer han innbyrdes uavhengige gyldighetskriterier for den type dommer som felles innenfor henholdsvis vitenskapen, moralen og kunsten. Dette vil si erkjennelsesdommer, moralske dommer og estetiske dommer. Hovedpoenget i denne sammenhengen er at Kant på denne måten etablerer kunsten som en autonom verdisfære (Sveen 1995:119).

Ved å ta et stort tidssprang kan en videre referere sosiologen Pierre Bourdieu (2006), som gjør et hovedpoeng av skillet mellom *elitekunst og massekunst*. Han hevder i sitt hovedverk fra 1979, *La Distinction*, at eliten (borgerskapet) og massene (folket) forholder seg til estetiske fenomener på fundamentalt forskjellige måter. I dette perspektivet vil det være kun elitekunsten som kan sies å ha fått en autonom status. Trekker en her inn perspektivet med skolens ansvar for å utjevne forskjeller, som vil omtales nærmere siden, vil denne elitekunsten da være den mest utilgjengelige for elever som ikke har familie, venner eller gode faglærere som kan introdusere dem i dette feltet.

2.2 Kulturskolens utviklingsløp

De første kommunale musikk skolene i Norge ble etablert i 1970-årene. Før denne tid var det flere i privat regi. Musikk skolene startet med utgangspunkt i den lokale musikkinteressen og kommunalt engasjement. Målet var å gi et undervisningstilbud i musikk til alle barn og unge, uavhengig av bosted og økonomi, som et frivillig tilbud utenom den obligatoriske skolen.

Den første rapporten om samarbeid mellom grunnskole og kulturskole ble utgitt i 1981, på bakgrunn av prosjektet Samordnet musikkforsøk i 1974–1981 (Rishaug 1981 i Angelo og Emstad 2017:210). Dette fikk videre fokus i 1980-årene. Dugstadutvalget omtalte i 1989 et samarbeid mellom skole, musikkliv og musikk skolene, og at det skulle bygges et musikkpedagogisk servicesenter i kommunene (St. meld. nr. 39, 2002-2003).

Statlige hensikter med samarbeidet mellom grunnskole og kulturskole er i dag uklart formulert, men handler i bred forstand om å styrke opplæringen for barn og unge, benytte lærerkompetanse på best mulig måte, og om å bygge bro mellom skole og kulturliv i kommunene (Angelo og Emstad 2017:208-209).

Kulturskolene ble i 1997 lovfestet som kommunalt ansvar i Opplæringslova § 13-6: *«Alle kommunar skal aleine eller i samarbeid med andre kommunar ha eit musikk- og kulturskoletilbod til barn og unge, organisert i tilknytning til skoleverket og kulturlivet elles»*. Da lovparagrafen ble vedtatt i Stortinget hadde den minimalt med forarbeider. Det førte til at lovens intensjon var lite utdypet, og lovteksten hadde ikke vært med i høringsrunder før endring av grunnskoleloven (St. meld. nr. 39, 2002-2003). Det ble således opp til den enkelte kommune å velge omfang og innhold for kulturskolen. Noe som har ført til at ulike lokale tradisjoner og holdninger har satt sitt preg på innholdet og profilen til skoleslaget.

Rammeplanen for kulturskolene (Norsk kulturskoleråd 2016) er en veileder utarbeidet etter et mer helhetlig perspektiv, for hvordan kommunene kan drive sine kulturskoler. Dette er imidlertid nettopp en veileder og ikke et direktiv fra nasjonale myndigheter. Rammeplanen er utgitt av Norsk kulturskoleråd som er en nasjonal organisasjon for kommuner som eier og driver kommunale kulturskoler. Kulturskolerådet er en markant kulturpolitisk aktør som har bidratt til lovfesting av skoleslaget, utvikling av nasjonale rammeplaner og kulturskoleutvikling for øvrig.

Da kulturskolevirksomheten ble forankret i Opplæringslova (1998), fulgte ikke bare en videre utbredelse av tilbudet til alle landets kommuner, men også en utvidelse av kulturskolens oppgaver og mandat. Det skulle ikke lenger være rene musikkskoler, men kulturskoler som omfattet alle former for kunstfaglige uttrykk. Videre skulle kulturskolene også være kunstfaglige ressursentre i det lokale skole- og kulturlivet. Det kom nasjonale målsettinger om at 30% av elevmassen skulle gå i den kommunale kulturskolen (St. meld. nr. 40, 1992-1993).

Kulturskolene er gjennom sin hjemmel i opplæringsloven tilknyttet Kunnskapsdepartementet. Enger-utvalget konkluderte imidlertid i sin utredning med å flytte kulturskolen til Kulturdepartementet, uten at dette har blitt en realitet (NOU 2013:4).

Finansiering av kulturskolene startet med begrenset statlig støtte som gradvis økte. Den øremerkede statsstøtten til kulturskolene ble imidlertid i 2004 innlemmet i rammeoverføringene til kommunene. Etter dette har en sett en utvikling hvor skolepengesatsen har blitt relativt høy i enkelte kommuner. Her kan imidlertid Agderforskning refereres i en rapport hvor de ser på hvor inkluderende kulturskoetilbudet er i storbyene. I dette perspektivet kommer det frem at pris er en viktig faktor, men trolig ikke avgjørende. Pris oppleves som relativt viktig blant både brukere og ikkebrukere. Her er det imidlertid viktig å anerkjenne at alle byene har ordninger som søker å fange opp de med lavest betalingsevne. Blant de som hadde tatt barna ut av kulturskolen svarte et mindretall på under 12% at dette skyldtes pris (Bjørnsen 2012).

I kulturskolene er kompetanseområdene Ludvigsen-utvalget fremhever godt kjent og viktige faktorer for undervisning og læring (NOU 2015:8). Dette befestes og utdypes i Rammeplan for kulturskolen (Norsk kulturskoleråd 2016). For å lære og spille et instrument må eleven stå i noe over lang tid for å bli god (fagspesifikk kompetanse), eleven må tilegne seg kompetanse om sin egen læring for å utvikles innen kunstfaget (kompetanse i å lære), eleven må kommunisere sitt kunstneriske uttrykk, delta i samproduksjoner, samspill og felles utstillinger (kompetanse i å kommunisere, samhandle og delta). Eleven må også etterhvert lære å utforske og skape sitt eget uttrykk (kompetanse i å utforske og skape). Grunnleggende kunnskap om både dybde og progresjon ligger også til grunn for kulturskoleundervisningen, spesielt innen fordypningsprogrammet.

2.3 Kulturskolen som politisk styrt organisasjon

Norske kulturskoler er politisk styrte organisasjoner. Da kulturskolens samfunnsoppdrag ble forankret i opplæringsloven i 1997, ble kulturskolene ytterligere gjenstand for politisk styring. For å visualisere gangen i kommunale prosesser benyttes i denne sammenheng en modell som gir oversikt over et kommunalt kretsløp (Baldersheim og Øgård 1997):

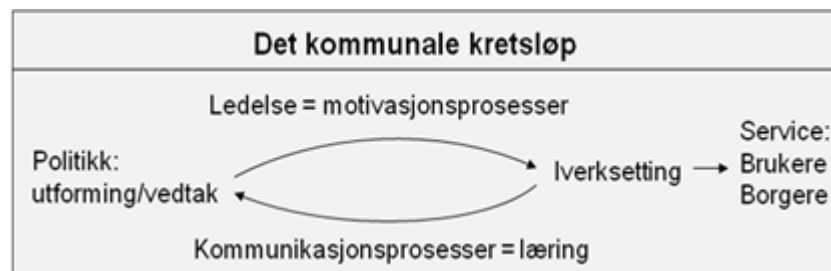

Fig 1: Det kommunale kretsløp, Baldersheim og Øgård (1997)

Slike modeller vil alltid være en forenkling av virkeligheten, men kan her brukes som et referansepunkt for å forstå kommunal sektor i en moderne kontekst. *Det kommunale kretsløp* viser det særegne med en kommune som en offentlig organisasjon. En kommune er en politisk arena, et forvaltningsorgan og en serviceprodusent som er til for sine innbyggere. Det vil da være en politisk logikk som styrer dette kretsløpet, ikke en rasjonell logikk. I tillegg er kommunal virksomhet tuftet på grunnleggende verdier som har stått sentralt i utviklingen av vårt velferdssamfunn over lang tid, slik som frihetsverdien, demokrativerdien og effektivitetsverdien (Rose i Baldersheim og Rose 2012).

Baldersheim og Øgård sin modell visualiserer gangen fra utforming av saker til et politisk vedtak, gjennom ledelse og motivasjonsprosesser, til iverksetting som fører til service for brukere og borgere. I dette tilfellet undervisningen til elever i kunstoffag og estetiske fag. Videre vil evaluering og læring gjennom kommunikasjonsprosesser bygge videre til ny utforming og nye politiske vedtak, i en *kontinuerlig forbedringsprosess*. Det skiller i modellen mellom begrepene bruker og borger. Brukere betegner de som benytter større deler av fellesgodene i et samfunn enn borgere, som i mindre grad benytter fellesgodene, men likevel er skattebetalere og bidrar til velferdssystemet (Baldersheim og Øgård 1997).

I en slik politisk sammenheng trekker Geir Vestheim (2008) inn den instrumentelle tilnærmingen til kunst og kulturfeltet. En sammenheng hvor det vil være vanskelig å få prioritet til *kunst for kunstens skyld*. Offentlige bevilgninger i kunstnerisk øyemed, må gi et

annet utkomme enn *bare* kunst. Vestheim argumenterer for at tanken om en ikke-instrumentell kulturpolitikk, politisk sett, er ulogisk. Det finnes bare kulturpolitikker med *ulike* instrumentelle motiv. Han formulerer det på denne måten;

«La oss ha som utgangspunkt at når eit samfunnsmessig aktivitetsområde blir føremål for offentlig politikk, så blir aktivitetane og resultatet av dei (som produkt eller materielle artefaktar, som opplevingar eller som erfaringar) instrumentaliserte, dvs. at dei tener som reiskap eller instrument for å oppnå effektar som er bortanfor sjølve aktiviteten og som vender seg til bestemte målgrupper i samfunnet.» (Vestheim 2008:56).

I en økonomisk kontekst viser statistikk fra SSB offentlige midler som brukes på kulturskoler i kommunene (web-lenke 6). Figur 2 viser totale netto nasjonale driftsutgifter for 2015. Kommunale musikk- og kulturskoler bruker her 12,9% av samlede netto driftsutgifter til kulturformål. Dette tilsvarer her 1.365 millioner kroner.

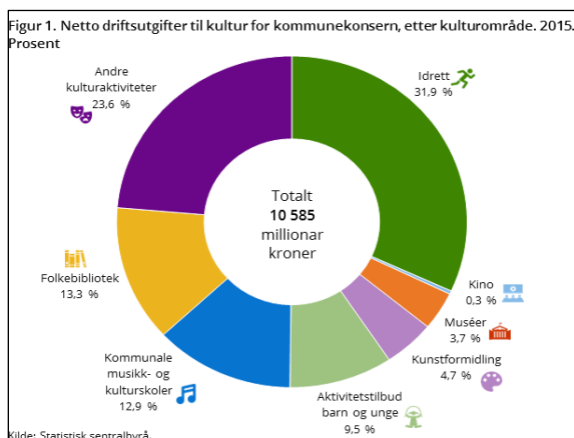

Fig 2: SSB, Netto driftsutgifter til kulturskole, 2015

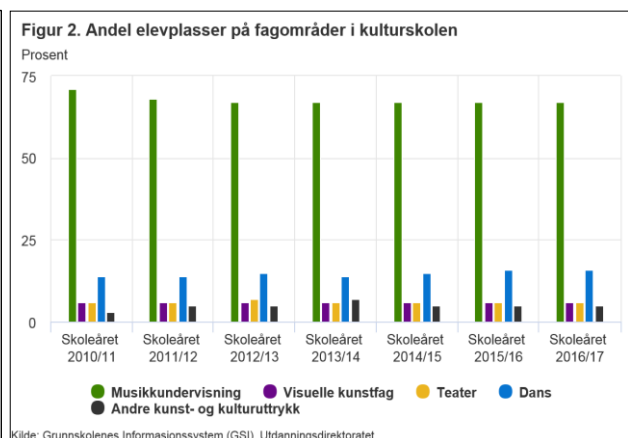

Fig 3: SSB, Andel elevplasser på fagområder i kulturskolen, 2010-2017

Videre viser SSB i figur 3 en statistikk med prosentvis oversikt av andel elevplasser på fagområder i kulturskolen (web-lenke 7). Det er fortsatt musikk som har det største elevgrunnlaget, men som har hatt en liten nedgang de siste årene. Dans har hatt en liten prosentøkning.

2.3.1 Kultur i et politisk perspektiv

Emma Lind presenterer en generell overbygning for kultur i et politisk perspektiv i Norge i etterkrigstiden (Lind 2014). Etter krigen og frem til 1960-tallet var stikkordet demokratisering gjennom oppbyggingsfasen av den nye norske staten. Fokus var å bringe kulturen ut til folket. Bosted og bakgrunn skulle ikke være et hinder for å delta i, eller oppleve kultur. Spesielt viktig ble det at *høykulturen* ble formidlet ut til folket. I stedet for å bygge egne teater og konsertsaler alle steder ble Riksteateret og Rikskonsertene opprettet for å sikre kvalitet.

Videre på 1960- og 1970-tallet ble det fokus på desentralisering og deltakelse. Vår nasjonale kulturarv skulle dyrkes i form av lokale og regionale kulturuttrykk. Kultur ble dermed også et regionalt ansvarsområde.

Utover på 1970-tallet og frem mot 1990-årene fikk kultur en nytteverdi utover sin egen verdi. Kulturen ble dermed instrumentell, et instrument for å oppnå noe annet. Kultur skulle være veien til bedre utdanning, bedre helse, mer integrering, mer mangfold osv.

På 1980-tallet kom også markedspolitikken inn i bildet. Det kom krav om økonomisk måloppnåelse. Kulturen skulle kunne stå på egne ben, slik at offentlige investeringer i kultur skulle gi avkastning tilbake i form av økonomisk verdiskapning. Bianchini og Parkinson (1993:13) konstaterer følgende i denne sammenheng: «*The language of subsidy was gradually replaced by the language of investment*».

Kulturpolitikken er nå velferdsstyrt i Norge. Det offentlige har ansvar for at alle har lik tilgang på kulturelle velferdsordninger. Noe som gjenspeiles for eksempel i Den Kulturelle Skolesekken (St. meld. nr. 8 2007-2008). Dette står i stor kontrast til for eksempel USA, som ikke har en offentlig kulturpolitikk. Der finnes en helt annen tradisjon for sponsing, donasjoner og kommersialisering.

2.4 Utvikling av estetiske fag i skolen

Organisert skole og estetiske fag har lange røtter i vår samfunnshistorie. Etter reformasjonen ble katedralskolene omdannet til latinskoler og vekten lå på leseopplæring for å fremme religionsundervisningen. Fra 1814 ble også skriving, regning og sang obligatoriske fag. Videre kom håndarbeid for jenter og gymnastikk for gutter med i fagkretsen. I 1889 kom den neste store skolereformen som sterkere knyttet skolen til nasjonsbygging og utviklingen av nasjonal identitet. Praktiske fag fikk da etter hvert en sterkere stilling. Reformarbeidet for folkeskolen i 1936 ble fulgt opp med nye læreplaner i 1939, med aktivitetspedagogiske ideer lagt til grunn.

Tiden etter andre verdenskrig medførte store samfunnsendringer som fikk betydning for skolen som kulturbærer. Mønsterplanen (1974) inneholdt et stort utvalg valgfag knyttet til lokalkulturen og la større vekt på skolen som verdiformidler. De praktiske og estetiske fagene fikk en sterkere vektlegging av individuelle ferdigheter. Faget sang fikk betegnelsen musikk, der det ble lagt større vekt på aktiv musisering og skapende aktiviteter. Formingsfagene, som nå ble til ett fag, hadde som siktemål å engasjere og utvikle den enkelte elevs skapende evner gjennom å lære og bruke ulike materialer. Et viktig supplement til skolens egen undervisning i de estetiske fagene var samarbeid med lokale og regionale kulturinstitusjoner. Dessuten økte mulighetene for kunstopplevelser gjennom sentralt initierte tilbud i det som ble kalt *distribusjons- og demokratiseringsperioden* i etterkrigstiden. Eksempelvis ble som tidligere nevnt Riksutstillinger etablert i 1953 og Rikskonsertene med skolekonsertordningen i 1968 (St. meld. nr. 39, 2002-2003:9-14).

2.4.1 Grunnskolens ansvar for å utjevne forskjeller

Norsk skole har likeverd som mål. Det betyr at skolen skal arbeide for å utjevne forskjeller som kommer av ulik sosial bakgrunn, minoritetstilhørighet eller kjønn (Nielsen og Rødal 2016 og Meld. St. 10 2011-2012).

Når det gjelder barns tilgang til kunst og kultur, viser ulik forskning at sosioøkonomiske vilkår har stor innvirkning på dette. I Finland tar forskningsprosjektet ArtsEqual for seg kunstoppplæringens rolle, med nettopp å utjevne forskjeller som utgangspunkt. De utforsker hvordan kunsten kan bidra til å møte de sosiale utfordringene i 2020-årene. En rapport fra arbeidet viser til både britisk og amerikansk forskning. Rapporten underbygger at barn og

ungdoms muligheter til å utvikle sitt eget potensial, gjennom å delta i kunstaktiviteter og bli delaktige i det offentlige kulturtilbudet, for stor del er sammenkoblet med familiens utdannings- og inntektsnivå. De viser til en voksende kløft. Denne kløften bidrar til å minske barn fra familier med lavt utdannings- og inntektsnivå, muligheter til å gjøre fremskritt i egne liv og få frem sitt eget talent til samfunnets nytte. Rapporten viser til skolens mulighet til påvirkning:

«Undersökningarna ger dock indikation för att skolan har möjlighet att avbryta ojämlikhetens spiral. En longitudinell 12-årig amerikansk undersökning med drygt 12000 skolelever visade att ett intensivt deltagande i skolans konstundervisning bland annat har koppling till senare sökning till utbildning, deltagande i frivilligverksamhet och politisk aktivitet» (ArtsEqual 2016:3-4).

2.4.2 OECD rapport om kunstfag

Kunstfag assosieres ofte med kreativitet. Når det gjelder kreativitet og stimulering av fantasi så kan dette læres som alt annet. OECD rapporten *Art for Art's Sake? The Impact of Arts Education* (Winner, Goldstein, og Vincent-Lancrin 2013) poengterer at en hvilken som helst klasse kan lære å bli kreative. Dette så lenge de har gode lærere som har kunnskap, og som er meget bevisst hvordan disse ferdighetene utvikles hos elevene. Altså både god kunnskap og gode pedagogiske ferdigheter. Likeledes kan en hvilken som helst kunstfagklasse *ikke* lære å bli kreative, vice versa, ved lærere med mangel på dette. Når det gjelder å måle kreativitet påpeker rapporten vanskelighetsgraden her, samt at det finnes et begrenset antall studier og statistikk som gjør det vanskelig å generalisere om det kan finnes kausale sammenhenger mellom kunstfag og en mer kreativ tilnærming.

OECD rapporten viser også at siden den forskningen som finnes i hovedsak *ikke* kan bevise at kunstfaglig opplæring har kausal innvirkning på innlæring i andre fag, dermed ikke kan være den *primære* begrunnelsen for kunstfaglig utdanning i dagens læreplaner. Rapporten viser til at kunst har eksistert siden de tidligste menneskene, den er del av alle kulturer, og er et viktig domene av menneskelig erfaring, akkurat som vitenskap, teknologi, matematikk og humaniora. Kunst er viktig i seg selv for utdanning. Elever som får mestring i en kunstform kan oppdage sitt livsverk eller sitt livs store lidenskap. Gjeldende for alle elever så kan kunst tillate en annen måte å forstå verden på enn hva realfag gjør. Fordi dette er en arena uten riktige og gale svar, noe som gir elever rom for å utforske og eksperimentere, samt et sted å kunne finne personlig mening.

2.4.3 Kulturbegrepet i skolen

Siden det ikke var mulig innenfor oppgavens omfang å måle grunnskolens holdning til kombinerte stillinger, vises det til en mer generell undersøkelse av begrepet kultur i skolesammenheng.

Lind og Borhagen (2000) viser til en undersøkelse gjort av skolverket i Sverige om hvordan grunnskolelærere oppfattet begrepet *kultur i skolen*. Resultatene viste at få egentlig oppfattet kultur i betydningen at det skulle være en del av elevenes læringsprosess.

Ordet *kultur* viste seg gjerne å føre tankene til spesielle kulturaktiviteter. Den vanlige forestillingen blant lærere om kultur i skolen synes å være at kultur alene er til for å gjøre det hyggelig og gi variasjon i skolehverdagen. Undersøkelsen viser holdninger hvor den pedagogiske motivasjonen er at elevene tar til seg kunnskap bedre om de har et variert skolemiljø med ulike kulturinnslag.

Det er her trukket ut relativt lange og historiske linjer i utvikling av begreper innenfor kunst, estetikk og kultur i organisasjonene kulturskole og grunnskole, for å ramme inn oppgavens kontekst. Videre vil oppgaven dreie seg om her og nå og avklare metodiske grep på vegen for innsamling av empiri.

Kapittel 3 - Metode

«Med metode mener vi en vitenskapelig fremgangsmåte. Men hva er da en vitenskapelig fremgangsmåte? Det enkle svaret er at det innebærer en systematisk og verifiserbar prosedyre fra forskningsidé til rapportering av et forskningsresultat» (Hjerm og Lindgren 2011:12).

Med denne masteroppgaven søkes større kunnskap omkring gitt problemstilling som omhandler relasjon og samspill mellom kulturskole og grunnskole. Gjennom relevant teori og innhenting av data om virkeligheten i form av empiri, er målet å komme nærmere denne kunnskapen.

Det vil videre forsøkes å begrunne hvilke konsekvenser ulike metodiske valg kan ha for resultatene som kommer frem og hvordan gyldighet og troverdighet kan etterprøves og diskuteres. Her benyttes sekundærdata for å kunne besvare første forskningsspørsmål i problemstillingen. Det viste seg imidlertid at tallmaterialet som var til rådighet her ikke var verifiserbart. Dette endte med bestilling av ny statistikk fra Kommunenes Sentralforbund, heretter kalt KS, som var opprinnelsen til tallmaterialet. Avslutningsvis reflekteres det over rollen som forsker på egen virksomhet og en metodologisk drøfting av validitet og reliabilitet.

Vissheten om at det kun er en liten og tidsavgrenset flik av den menneskelige virkeligheten som avdekkes gjennom oppgavens forskning ligger til grunn for hele prosessen.

3.1 Valg av undersøkelsesopplegg

Valg av undersøkelsesopplegg for innhenting av empiri har to viktige konsekvenser:

1. Studiens gyldighet og relevans (validitet), og om undersøkelsesopplegget som velges er egnet til å belyse problemstillingen.
2. Studiens pålitelighet og troverdighet (reliabilitet), og om undersøkelsesopplegget som velges kan påvirke resultatene som kommer frem (Hye 2016).

Av ressurs hensyn har det ikke vært mulig å gå både i dybden og bredden ved innsamling av empiri. Valget falt på å gå *bredt* ut innenfor et geografisk avgrenset område, med mange *enheter* (mange i denne sammenheng). Enheter er de som undersøkes, i dette tilfellet individer. Det vil stilles relativt mange spørsmål til individene for å få frem nyanser og bredde. *Variabler* er egenskaper som varierer blant enhetene. I oppgaven vil dette være individegenskaper og individenes holdninger til de ulike spørsmålene. Variablene har igjen ulike *variabelverdier*. Det vil si hvordan man måler variabelen i ulike inndelinger (Hjerm og Lindgren 2011:27-28).

Slik sett vil oppgaven lande på en mellomting mellom et *ekstensivt opplegg* (få variabler med mange enheter) og et *intensivt opplegg* (få enheter med mange variabler). Problemstillingen er likevel bygget opp rundt to grunnleggende forskningsspørsmål. En kan da gjerne si at oppgaven tenderer mot et ekstensivt opplegg.

Det har ikke lyktes å finne tilsvarende empiri innenfor det forskningsspørsmålene i problemstillingen søker å avdekke. Det er imidlertid gjort en god del annen relevant forskning på feltet som trekkes inn i oppgaven. Årsaken til å gå bredt ut er å forsøke og få en mer presis beskrivelse av omfanget på det som undersøkes, og å avdekke holdninger hos flest mulig kulturskolelærere. Videre vil det å kunne generalisere være en målsetting. Å generalisere innebærer å gjøre noe som i utgangspunktet er spesifikt til noe allmenngyldig (Jacobsen 2015:89).

Også av ressurs hensyn velges det et *tverrsnittstudie* som beskriver *en* situasjon på *ett* gitt tidspunkt. Frankfort-Nachmias og Nachmias (1992) som refereres i Jacobsen (2015:109) henviser til at denne typen undersøkelsesopplegg av mange kalles *korrelasjonelle design*. Det betyr at to fenomener varierer sammen, de *korrelerer*. Fordelen ved denne typen design er at

de gir en presis beskrivelse av en tilstand på et gitt tidspunkt og at en kan finne ut hvilke fenomener som varierer sammen på dette tidspunktet. Å velge mange enheter gjør at en kan undersøke ved hjelp av statistiske metoder hvordan ulike fenomener i oppgaven varierer sammen.

Således vil oppgaven være både *deskriptiv* og *forklarende*. Deskriptiv ved å referere empiri og teori, samt forklarende ved å begrunne korrelasjon. Dette stiller videre krav om kausalitet.

3.1.1 Kausalitet

Kausalitet handler om årsak og virkning. I samfunnsvitenskapen er dette annerledes enn i naturvitenskapen. I naturvitenskapen kan en si at hvis A (årsak), så alltid B (virkning). I sosiale systemer slik oppgaven søker å avdekke, er det ikke like lett å etablere slike lovmessige sammenhenger. Her må lovmessighetene modifiseres til en mindre streng definisjon. I samfunnsvitenskapen kan en da si at hvis A (årsak), så x% sannsynlighet for at B (virkning) skal inntreffe. Sannsynlighet, heller enn lovmessighet, kan da være et ideal (Jacobsen 2015:92-93).

Videre finnes det minst tre krav i samfunnsvitenskapene som må tilfredsstilles før en kan påberope en kausal sammenheng mellom A og B i en varianstilmærming (Illari og Russo 2014 i Jacobsen 2015:93-95):

1. Det må være samvariasjon mellom det vi antar er årsaken, og det vi antar er virkningen. Det betyr at to fenomener må variere sammen.
2. Årsak må komme før virkning i tid, og det må være tidsmessig nærhet mellom årsak og virkning. Dette baseres på en tidsrekkefølge hvor årsak kommer før virkning.
3. Kontroll for alle andre relevante forhold.

I det siste punktet ligger en erkjennelse på at en aldri kan få kontroll på alle mulige relevante forhold. Et epistemologisk utgangspunkt er nettopp at den menneskelige hjerne er begrenset, og at en derfor alltid vil se noe og overse noe annet. Epistemologi utdypes nærmere senere.

Mens varianstilmærmingen ovenfor begrenser seg til å slå fast at to forhold henger kausalt sammen, vil en prosesstilmærming legge større vekt på *kausale mekanismer*. Da vil en finne ut *hvordan* ting henger sammen ikke bare *at* de henger sammen. For å forstå *hvordan* må en studere *mikroprosessene* mellom årsak og virkning. Her vil det da være prosessen av

hendelser i en tidslinje som er viktig (Jacobsen 2015:96). Blant annet på grunn av nettopp tidsressursen, er det i oppgaven valgt å benytte et tverrsnittstudie som da utelukker en prosesstilnærming. Den totale kausale sammenhengen vil da svekkes i valgt tilnærming.

Undersøkelsesopplegget vil således være en utvalgsundersøkelse med bredde som tenderer mot et ekstensivt opplegg. Samtidig vil det være en tverrsnittsundersøkelse som vil være både deskriptiv og forklarende.

3.2 Valg av metode

Hovedspørsmålene i problemstillingen går ut på å undersøke i hvilken grad kulturskolelærere er positive til, og om de ser synergier ved, kombinert stilling i kulturskole og grunnskole i estetiske fag. Dette er utgangspunktet for valg av metode innenfor oppgavens ressursramme.

For å komme frem til en sannhetsgehalt i besvarelsen og kunne si noe om virkeligheten innenfor denne rammen, må begrepet *ontologi* utdypes. Begrepet betyr noe sånn som *slik ting faktisk er*, og er læren om hvordan virkeligheten ser ut. Som nevnt tidligere er det andre lovmessigheter i samfunnvitenskapen enn i naturvitenskapen. Det finnes mange ulike posisjoner eller vitenskapsteoretiske *skoler*.

Et ytterpunkt er *positivismen* med en grunnleggende antakelse om at det finnes noen generelle lover, som i fysikken. Verden kan studeres på en objektiv måte, og kumulativ kunnskap og generaliteter er mulig. Målet er å avdekke *lovmessigheter*.

Et annet ytterpunkt er *sosial konstruktivisme/hermeneutikk* med en grunnleggende antakelse om at *alt* er sosialt konstruert. Det finnes ingen objektiv verden, kun en *forståelse* av verden. Forskeren må derfor forstå hvordan mennesker fortolker verden og legger ulike meninger i ting. Kumulativ forskning er vanskelig og kontekst viktig. Målet er å avdekke *det unike og spesielle* (Hye 2016).

Poenget er at studier av mennesker, hva de gjør og tenker, vanskelig kan fanges opp i universelle lover slik man gjør i naturvitenskapene.

Epistemologi er et begrep som naturlig følger ontologien. Epistemologi handler om i hvilken grad det er mulig å få sann kunnskap om denne verden. Begrepet betyr noe sånn som *læren om kunnskap* og er en erkjennelsesteori. Hvor mye kunnskap kan vi ha om alle andre relevante forhold til det som skal undersøkes og det metoden avdekker? Videre vil konsekvenser av valgene som tas i denne konteksten nyanseres og belyses.

3.2.1. Induktiv versus deduktiv tilnærming

I en deduktiv tilnærming går man fra teori til empiri, ved å skape noen forventninger om hvordan virkeligheten ser ut, og så samle inn empiri for å se om dette stemmer overens (Jacobsen 2015:25). I oppgaven er det valgt å ta utgangspunkt i teoretiske antakelser på forhånd. Teorien vil da være utgangspunktet for spørsmålsstilling, antakelser og hypoteser. Svarene vil testes ut i forhold til den teoretiske tilnærmingen. Det motsatte er en induktiv tilnærming. Her ligger en fortolkningsbasert tilnærming av virkeligheten til grunn og forskeren går fra empiri til teori ved først å studere virkeligheten med et så åpent sinn som mulig. Så systematiseres data og teorier dannes i etterkant.

Det vil imidlertid være vanskelig å bare forholde seg til en av disse tilnærmingene. Teorien i oppgaven er ikke valgt uten en bevisst tanke bak dette valget. Det ligger et helt nettverk av spørsmål, antakelser, spekulaskjoner, revurderinger og forskjellige typer kunnskap bak. Således er det mer en pragmatisk tilnærming som ligger til grunn. Jacobsen (ibid:35) omtaler dette som abduksjon og utgangspunktet er at all vitenskapelig tenking starter med observasjoner. Videre vil abduksjonen være en kontinuerlig vekselvirkning mellom teori og empiri hvor forskningen er i en stadig pågående prosess.

Det som da gir mening er å snakke om hvor åpen eller lukket datainnsamlingen er. Det er valgt å finne empiri gjennom et spørreskjema med lukkede svaralternativer. Dette kan effektivt behandles via dataprogrammer. Det gir presisjon i svaralternativene, og det kan trekkes ut variasjoner og sammenhenger mellom ulike forhold. Det passer til problemstillingen å kunne systematisere data fra flest mulig respondenter for å komme frem til kunnskapen som søkes.

Videre vil den teoretiske tilnærmingen avdekke hypoteser som da testes ved en hypotetisk deduktiv metode. Det vil si en forventning om virkeligheten på forhånd hvor hypoteser testes basert på teorien som er valgt, og sett i lys av empirien som er avdekket.

Oppgaven heller således mot en deduktiv tilnærming med et pragmatisk utgangspunkt.

3.2.2 Holisme versus individualisme

I oppgaven søkes det svar fra flest mulig enkeltindivider gjennom en spørreundersøkelse. Enheter er valgt på forhånd og undersøkelsen som sendes ut er gjennomarbeidet med konkrete spørsmål og definerte svaralternativ. En slik spørreundersøkelse kan kritiseres for ikke å ta hensyn til konteksten og at respondentene er del av en gruppe. Dette er en individualistisk tilnærming hvor de enkelte respondentenes svar blir gjenstand for undersøkelsen. Imidlertid er det likevel tatt høyde for noe kontekst i de innledende spørsmålene, slik som kjønn, alder, hvor i kommunen en er organisert, hvilke fag en underviser i, utdanningsnivå etc (vedlegg 11). Ut fra dette kan en da si noe om holdninger varierer. Det må likevel tas høyde for at konteksten reduseres til et sett klart definerte forhold og ikke gis en rik beskrivelse. Dette blir da en metodologisk individualisme hvor respondentenes holdninger aggregeres (ibid:26).

En holistisk fremgangsmåte som derimot tar utgangspunkt i at fenomener ses i samspill mellom individer og kontekst er ikke valgt. Det ville imidlertid styrket oppgven ved også å foretatt dybdeintervju av noen av respondentene. Dette kunne gitt et utfyllende supplement til den individualistiske tilnærmingen. Det er likevel viktig å være klar over at heller ikke dette vil gitt et fullstendig bilde av virkeligheten. En forsker vil ikke kunne få med seg alt som skjer i et intervju (ibid:37).

3.2.3 Nærhet versus distanse

Forfatter jobber selv som kulturskolerektor i en kommune. Til denne jobben lå ansvaret for oppbygging og gjennomføring av kulturskoletimen i SFO (Meld. St. 20, 2012-2013), samt ligger ansvaret som kommunekontakt for Den Kulturelle Skolesekken (St. meld. nr. 8, 2007-2008). Kulturskolen i kommunen er også organisert under opplæring, og forfatter deltar i samme ledergruppe som alle skolelederne i kommunen. Dette som utgangspunkt har gitt et godt innblikk i, og samarbeid med, grunnskolene. Således gir dette en nærhet til tema.

For da å minimere påvirkning på undersøkelseeffekter, var det mest hensiktsmessig å få en viss distanse nettopp gjennom en spørreundersøkelse. Det ble valgt å ikke gå inn i et ferdig utformet rammeverk med spørsmål tilpasset dette. Slike rammeverk kan gjerne bidra til å gjøre spørreundersøkelser enda mer virkelighetsfjerne for dem som skal svare. Selv om dette er en undersøkelse som markerer en viss distanse, er det likevel etterstrevd å lage spørsmål som kjennes meningsfulle, og derav mindre virkelighetsfjerne. På dette viset vil det veksles mellom nærhet og distanse i oppgaven.

3.2.4 Ord versus tall

Det er valgt en kvantitativ tilnærming som utgangspunkt for innhenting av empiri. En kvantitativ undersøkelse består hovedsakelig av tallmateriale i motsetning til kvalitativ undersøkelse som består av ord.

Ved å utarbeide spørsmål med lukkede svaralternativer, defineres på forhånd hva enhetene skal ta stilling til. Disse svarene kan så omkodes til tall. Tall i samfunnsvitenskapen har imidlertid ikke en selvstendig verdi slik som i matematikken. Det må da skilles mellom kvantitative og kvalitative tall. Kvantitative tall er tall som har mening i seg selv, for eksempel alder. Kvalitative tall er kun symboler og en forenkling i form av en tallmessig kategorisering av en setning. Slik må holdninger som kommer frem i spørreundersøkelsen tallfestes for å kunne gi meningsfulle sammenligningsgrunnlag.

3.3 Populasjon, utvalg og respondenter

En *teoretisk populasjon* er alle enheter det er ønskelig å uttale seg om. I denne oppgaven er det alle faglærere i offentlige kulturskoler i Norge, med fast ansettelse som jobber inn mot kulturskolens elever. Da det ikke var ressurser til å skaffe data fra hele populasjonen, ble det foretatt et *utvalg* med avgrensing i tid, rom og andre variabler. Videre redegjøres det for utvalgets representativitet.

Utvalget er, tilsvarende populasjonen, kulturskoleansatte fra 26 kommuner i Rogaland. Årsaken til at Rogaland ble valgt som geografisk nedslagsfelt er at forfatter er kulturskolerektor i en av disse kommunene. Kulturskolerektorer fra Rogalandskommunene har jevnlig ledermøter. Dette ble ansett som tidsbesparende i forhold til informasjonsflyt.

For å finne frem til respondenter til oppgaven ble kulturskolerektorene bedt om å sende mailadresser til sine ansatte (vedlegg 4). En kunne anta ut fra kollegiale hensyn at rektorene ville strekke seg langt for å få levert listene. Samtlige kommuner i Rogaland leverte komplette lister og det teoretiske utvalget ble så godt som likt faktisk utvalg. Om en kulturskolerektor utelot en ansatt av en eller annen grunn, ble imidlertid ikke etterprøvd. At grupper av enheter systematisk er utelukket ses som helt usannsynlig.

Når det gjelder avgrensing i tid henvises det til valget om å benytte en tverrsnittundersøkelse. Den beskriver *en* situasjon på *ett* gitt tidspunkt. Oppgaven hadde en tidsmessig avgrensing som i dette tilfellet utelukket en tidsseriestudie.

Avgrensing i rom for utvalget er gitt ut fra et geografisk kriterium som naturlig faller sammen med det regionale forvaltningsnivået.

Ved avgrensing etter andre variabler er det bevisst valgt enhetene *fast ansatte faglærere i kulturskolen, som har sin undervisning rettet mot kulturskolens elever*. Det første handler om ansatte har fast stilling eller ei. Årsaken til at vikarer er valgt bort er for å hindre en mulig overrepresentativitet på ønsket om også å jobbe i grunnskolen. Dette av den enkle grunn at de faktisk ikke har fast jobb, og ved en slik kombinasjonsmulighet ville hatt større mulighet for å få fast stilling.

Det andre handler om at det kun tas med de som har sin undervisning rettet mot kulturskolens elever. Dette innebærer at korpsdirigenter/instruktører som er ansatt i kulturskolen, men jobber *kun* opp mot korps, ikke er tatt med som respondenter. Korps jobber etter en litt annen egenart enn kulturskoleundervisning, uten å komme nærmere inn på det her. Er derimot dirigenten/instruktøren ansatt i kulturskolen, og korpsingen også elev ved kulturskolen, regnes stillingen med i denne sammenheng. GSI kulturskole opererer også med skillet mellom: «Årsverk utført av undervisningspersonale rettet mot kulturskolens elever og Årsverk utført av undervisningspersonale til aktiviteter som ikke er rettet mot kulturskolens elever» (web-lenke 2). Kulturskolerektorene ble informert om denne utvelgelsen i første informasjonsmail, men det er heller ikke etterprøvd om de kan ha tatt med enheter fra denne gruppen i utvalget.

Enhetene er alle i utvalget som spørreundersøkelsen sendes ut til. Respondentene er hver og en faglærer som har svart på undersøkelsen. Det kunne videre blitt tatt et sannsynlighetsutvalg av respondentene fra Rogaland, men antallet på 395 enheter var overkommelig å gjennomføre.

Det ses i ettertid at det kunne vært interessant å tatt med et perspektiv fra kontingensteorien (Pikkala i Baldersheim og Rose 2012). Har for eksempel kommunestørrelse innvirkning på i hvilken grad kulturskolelærere er positive til kombinerte stillinger med grunnskolen? Faren ville imidlertid kanskje da vært større for å kunne gjenkjenne respondenter.

Det er i så henseende tatt med en oversikt over kulturskoler i Rogaland som på generelt grunnlag sier noe om utvalgets størrelse i forhold til hver kommune. Fylkesmannen, ved Thomas Wegner Thomassen, leverte en statistikk basert på Grunnskolen Informasjonssystem, heretter kalt GSI, (web-lenke 3) som viser sum pr 01.01.2017 for hele landet, Rogaland fylke og hver kommune i Rogaland på:

- elever i grunnskolen
- elever i kulturskolen
- årsverk i kulturskolen
- antall i 100% stilling i kulturskolen
- antall i deltidsstilling i kulturskolen
- befolkning

Grunnskolen Informasjonssystem (GSI)						
Grunnskole - A. Elevtall - sum pr årstrinn i Rogaland						
Navn	Sum elever ved grunnskolen (linje 8+12+14) I alt	Elever ved kulturskolen (også over/ under grunnskolealder)	Årsverk til opplæring av kulturskolens elever. I alt	Antall i 100 % stilling i kulturskolen. I alt	Antall i deltidsstilling i kulturskolen. I alt	Befolkning 1.1.2017
Hele landet	629275	99986	180123	732	4395	5258317
Rogaland	62253	11298	21153	69	448	472024
Bjerkreim	434	177	295	1	11	2826
Bokn	117	44	35	0	2	855
Eigersund	1836	586	810	1	24	14899
Finnøy	428	134	238	0	10	3235
Forsand	198	78	230	0	5	1245
Gjesdal	1714	264	427	1	11	11902
Haugesund	4259	540	1047	5	18	37166
Hjelmeland	377	124	220	2	2	2708
Hå	2529	411	749	3	14	18800
Karmøy	5333	939	1827	9	16	42229
Klepp	2724	386	500	0	18	19042
Kvitsøy	74	25	50	0	3	534
Lund	422	109	300	1	7	3259
Randaberg	1485	339	503	3	11	10873
Rennesøy	788	170	265	0	11	4892
Sandnes	9789	1696	3030	11	67	75497
Sauda	600	117	420	3	6	4760
Sokndal	448	162	141	1	6	3316
Sola	3471	613	1266	4	22	26016
Stavanger	15123	2763	5800	11	112	132729
Strand	1711	440	693	3	13	12662
Suldal	507	182	521	6	5	3853
Time	2537	441	707	2	22	18656
Tysvær	1684	291	574	1	17	11041
Utsira	25	15	20	0	1	201
Vindafjord	1116	252	485	1	14	8828

Tabell 1: Grunnskolen Informasjonssystem (GSI)

Tabellen viser stor variasjon på antall elever og årsverk for hver kommune. Med en offentlig kulturskole i hver kommune får de store bykommunene kulturskoler med sterke fagmiljøer og flere ansatte med store stillinger. I de små og mellomstore kommunene vil de ansatte ha stor andel av deltidsstillinger. De kommunale kulturskolene ønsker å gi best mulig kunstfaglig kvalitet i undervisningen og velger da gjerne faglig dybde fremfor faglig bredde ved ansettelse. Dette innebærer mange små stillinger generelt, og i de mindre kulturskolene spesielt.

3.4 Utforming av spørsmål og svaralternativer

Spørreskjemaet er utviklet etter veiledning, ved å studere teori og andre undersøkelser, samt forfatters erfaring og fantasi. Det ble lagt vekt på å være så konkret som mulig. Tidlig i prosessen ble det også utarbeidet et utkast til en undersøkelse av et representativt utvalg grunnskolerektorer i Rogaland. Gjennom sistnevnte data var ønsket å kartlegge grunnskolens holdninger til i større grad å kunne benyttet seg av kulturskolenes kompetanse. Det ble imidlertid for omfattende med to spørreskjemaer og oppgaven har således en konsentrasjon rundt perspektivet faglærere i kulturskolene har til problemstillingen.

Å utforme spørsmål har vært tidkrevende. I tillegg må det være en bevissthet rundt skalanivåer som er klassifiseringer av variabelverdier ut fra deres matematiske kvalitet. Spørreundersøkelsen starter med spørsmål om faktiske forhold etter en *nominalskala*, som gir kategoriske svaralternativ. Det betyr at variabelen har verdier som kan skilles fra hverandre, for eksempel kjønn. Det er ingen spørsmål etter *forholdstallsskala*, som gir metriske svaralternativer med et absolutt nullpunkt, og hvor en kan si at noe er dobbelt så mye som noe annet. Alder kunne vært etter denne skalaen, noe som omtales senere i oppgaven. Den siste varianten som benyttes er å ordne verdier i et slags rangordningssystem, etter en *ordinalskala*. Det betyr at en kan si at noe er mer, større, oftere og så videre enn noe annet.

Poenget med slike skalanivåer er at de bestemmer hvilke beregninger det er mulig å gjøre på variablene som skal analyseres (Hjerm og Lindgren 2011:29-31). Dette igjen innebærer at variablene kodes og hvert enkelt svaralternativ gis en tallmessig verdi, slik at empirien kan behandles via data og statistikkprogrammer. I denne oppgaven benyttes ikke avanserte dataprogrammer og koding utover det å prosentuerer er ikke gjort.

For å få tak på holdninger kulturskolelærere har til problemstillingen er en del spørsmål formulert som påstander og satt opp i en *Likert-skala* med like svaralternativ. Påstandene settes opp i såkalte *spørsmålsbatterier* for å kunne måle mer teoretiske begrep. Det positive med denne måten å sette sammen spørsmål på er plasseffektivitet. En fare kan være at respondentene kan kommet inn i en rytme som skaper en *slagside* i svarene (Jacobsen 2015: 268-269). To spørsmålsbatterier ble satt opp med følgende overskrifter:

1. *Neste del av undersøkelsen omfatter forskjellige utsagn om din jobb som faglærer i kulturskolen og ditt forhold til kombinert stilling med grunnskolen i estetiske fag.*
2. *Siste del av undersøkelsen omfatter forskjellige utsagn om synergier ved kombinert stilling i kulturskole og grunnskole.*

Det var først tenkt å ha fire svaralternativer, slik at respondentene måtte ta stilling i positiv eller negativ retning. Svaralternativene ville da vært gradert fra; *i svært liten grad, i liten grad, i stor grad og i svært stor grad*. Det er ingen klar begrunnelse for at valget heller falt på en femdelt skala med *verken liten eller stor grad* som en midtkategori i tillegg. Her refereres Jacobsen igjen (2015:272) som skriver at i spørsmål som angår meninger, holdninger og følelser er det vanlig å ha en nøytral midtkategori. I disse spørsmålsbatteriene ønskes det nettopp å avdekke holdninger og meninger.

Spørsmålsbatterier består av ladede påstander hvor vinklingen har en positiv eller negativ retning. Det vil da være viktig å bevisst blande positive og negative påstander (ibid:275). For å variere retningen på spørsmålene er det i det første spørsmålsbatteriet valgt å stille motsatte spørsmål av typen; *Årsaken til at jeg ønsker kombinert stilling satt opp mot Årsaken til at jeg ikke kan tenke meg kombinert stilling*. Denne variasjonen ble ikke gjort i det andre spørsmålsbatteriet. Dette kan være en svakhet ved oppgaven.

Videre ble det foretatt en pretest av spørreundersøkelsen på to kulturskolelærere i utvalget. Spørsmålene ble justert etter tilbakemeldinger fra disse (Vedlegg 2).

3.5 Gjennomføring av spørreundersøkelse

Det kvantitative forskningsinstrumentet som benyttes er et web-basert spørreskjema. I følge Jacobsen (2015:278-281) er det sterke og svake sider ved å benytte web-baserte spørreskjema. Sterke sider er lave kostnader, arbeidsbesparende, kompleksitet, asynkronisitet (irrelevant når det sendes ut), liten intervjuereffekt og respondentene opplever anonymitet. De svake sidene som må nevnes er lavere svarprosent og representativitet. Når det gjelder lav svarprosent kan dette skyldes en hverdag overlesset med e-post og informasjon. Ved å motta et web-basert spørreskjema vil det kun være et tastetrykk fra å kunne slettes. Mange ikt-systemer har også spam-filter som kan utelukke at e-post kommer frem. Videre kan frykt for virus være et problem.

Når det gjelder representativitet kan denne oppgavens respondenter karakteriseres som *elite*, dvs ressurssterke personer. Utdanningsgrupper med høyere utdanning, slik som faglærere i kulturskolen, bruker imidlertid markant mer internett og e-post enn andre grupper. Dette kan oppveie for den generelle svakheten ved at enkelte aldersgrupper ikke bruker e-post. Nå ble imidlertid ikke svarprosenten så høy som det var forhåpninger om i utgangspunktet.

Selve interessen for spørsmålene var det sannsynlig å anta som ganske høy, da dette direkte gjaldt respondentenes jobber. Hvis en kan si noe om et mulig systematisk skjevt frafall, kan det ha betydning at kulturskolene har stor grad av internasjonalt ansatte. Det kan da være at enheter fra andre nasjonale kulturer, som ikke kjenner det norske grunnskolesystemet godt nok, derav kanskje ikke har tilstrekkelig grunnlag for å kunne svare.

Intensjon og innhold av oppgaven ble presentert på rektormøte for Norsk kulturskoleråd avdeling Rogaland 10.03.17 i Stavanger. Presentasjonen ble gjort for å skape blest, få goodwill og derav forhåpentligvis oppnå god svarprosent. Målet var å sende spørreskjemaet ut før sommerferien for å få svar fra lærere som hadde stått i jobben gjennom nesten et helt skoleår. På høsten er det gjerne flere som er nyansatte. Tidsfristen holdt ikke og rektorene ble minnet om oppgaven på nytt rektormøte 19.05.17. Behandling av spørreskjemaet hos Personvernombudet for forskning, Norsk senter for forskningsdata AS, heretter kalt NSD, tok lenger tid enn beregnet. Svar og godkjenning kom 22.06.17 (Vedlegg 3). Da er det ferietid for både grunnskolen og kulturskolen og det ga ingen mening i utsendelse.

Den videre prosessen fortsatte ved skolestart høsten 2017. Da ble informasjonsmailen til kulturskolerektorene sendt ut, hvor de ble bedt om å sende mailadresser til alle enheter, sine ansatte (vedlegg 4). Dette kunne ikke gjennomføres før godkjenningen fra NSD forelå. Etter noen purringer var det per 01.09.17 kommet svar fra samtlige kommuner med til sammen 395 mailadresser. Den videre jobben var å legge alle spørsmålene over i et datainnsamlingsprogram. Utforming, distribusjon og innsamling av data ble gjennomført ved hjelp av dataprogrammet SurveyXact. Spørsmålene ble språkvasket og justert litt for å få en fin flyt og passe til formatet i dataprogrammet.

Spørreskjemaet ble sendt ut til alle 395 enheter via e-post med en lenke å klikke seg videre inn på den 06.09.17 (vedlegg 5). Det ble sendt ut e-postpåminnelse til 314 enheter 13.09.17 og en siste påminnelse til 241 enheter 21.09.17. Svarprosenten ble til slutt som følger:

- 45% gjennomført (174)
- 7% noen svar (29)
- 47% ikke svar (183)
- 1 stk har frafalt

Dette viser en prosent i manko fra dataprogrammet SurveyXact og skyldes sannsynligvis at det ble slettet 8 enheter. Det endte med totalt 387 respondenter. Det er slik at mange jobber i flere kulturskoler og er gjerne oppgitt med ulike mailadresser. Ved en noe sporadisk undersøkelse av mailadressene kom det frem at dette gjaldt 8 av disse. Det var sannsynligvis flere som ikke ble oppdaget, på bakgrunn av at mailadressene kunne være så ulike at det var vanskelig å koble den ene til den andre.

3.6 Sekundærdata

Det ble videre valgt å benytte sekundærdata i oppgaven for å gi svar på første forskningsspørsmål i problemstillingen. I skisser til arbeidskrav ble det lagt til grunn en statistikk fra PAI registret i 2008 som viste at 15,6 % av landets kulturskolelærere underviste i grunnskolen og i den videregående skolen, tall utarbeidet av KS i rapport fra 2009.

Denne informasjonen var hentet fra Rian (2016). KS ble kontaktet, men hadde imidlertid problemer med å finne utgangspunktet for disse tallene. Arkiv-avdelingen i KS mente tallene kom fra «Lønns- og personalstatistikk - Hovedoversikt». Det er en publikasjon som ble laget på arkiv-avdelingen. KS prøvde å rekonstruere tallet fra rapporten, men kom ikke fram til samme resultat. Publikasjonen fantes bare i papirformat, hvor en scannet utgave av den eneste tabellen i publikasjonen som omhandler både stillingskoder og hvilke tjenestesteder disse ligger på ble tilsendt.

Rådgiver for Analyse og Statistikk i KS resonnererte slik:

«Jeg fant hvor mange det var i gruppen «I alt» og i «Skole/undervisning» i alt. Fra dette kan man trekke de som jobber i «Øvrig skole/undervisning» (omfatter kulturskoler) for å finne ut hvor mange som jobber i barne- og ungdomsskolen eller videregående skole. Da kan man regne disse som andel av helheten eller andel av «Skole/undervisning» (vedlegg 6).

Siden KS Analyse og Statistikk hadde problemer med å komme frem til et tall som kunne verifiseres, anså forfatter seg som mye mindre kompetent enn dem til å finne ut av disse beregningene.

Det ble så bestilt ny rapport fra KS. De laget en liste over alle kulturskoler, ved å finne alle enheter i Enhetsregisteret («Brønnøysund») hvor «kulturskole» inngikk i navnet, og fant organisasjonsnumrene på disse. Videre ble enheter i PAI-registeret sjekket der det var mange musikk- og kulturskolelærere, for å fange opp eventuelle kulturskoler med sære navn. Disse ble da lagt til listen. Så ble fødselsnumrene på alle som var ansatt ved en av disse enhetene funnet. Til slutt ble alle stillinger i grunnskolen som innehas av noen av disse personene koblet mot hverandre.

Slik kunne KS lage en liten tabell og med denne metoden fange opp alle ansatte i kulturskolene som også var ansatt i grunnskolen. Dette inkluderte rektorer og eventuelt annet personale, men ikke vikarstillinger. Tallene inkluderer kun kulturskoler i kommunal sektor. Det var også bestillingen. KS har heller ikke opplysninger om private kulturskoler. Tabellen KS kom frem til viser følgende (Vedlegg 7):

1. Andel ansatte i kommunale musikk- og kulturskoler som også jobber i grunnskolen.
Tallene er hentet fra KS/PAI-registeret og gjelder per 01.12.16.
Andel = 13,1%
2. Årsverk ansatte i kommunale musikk- og kulturskoler yter i grunnskolen som prosent av årsverk de yter i musikk- og kulturskolen.
Tallene er hentet fra KS/PAI-registeret og gjelder per 01.12.16
Andel = 13,4%

3.7 Forsker på egen virksomhet

Vi har ingen illusjoner om at talldokumentasjon nødvendigvis er mer objektiv enn verbale beskrivelser. Statistikk kan lyve, tall kan presenteres selektivt. Likevel kan det være en fordel på to måter, både saklig og taktisk, å bruke kvantitativ dokumentasjon når man skal beskrive egen organisasjon (Ry Nielsen og Repstad 1993:363).

Som nevnt jobber forfatter innenfor feltet og egen rolle som «innsider» må i denne konteksten redegjøres for. Et mål var å stille med minst mulig forutinntatt holdning og samtidig ha en mest mulig nødvendig kritisk avstand. Nå var det imidlertid ikke kontroversielle og sensitive spørsmål som ble stilt i spørreundersøkelsen, og fordelene ved å være en «innsider» var forhåpentligvis større enn ulempene i denne sammenheng.

Selv om det er valgt kvantitativ metode er det likevel forsøkt å gjøre spørsmålene så virkelighetsnære som mulig, basert på erfaring fra egen virksomhet. Ry Nielsen m. fl. (1993) omtaler praktiske råd til hvordan man kan få distanse både til det man studerer og til egen rolle. Deres utgangspunkt omhandler mest kvalitativ metode, men mye er felles eller har overføringsverdi til kvantitativ metode, som denne oppgaven er bygget på.

Det første de sier noe om er *bevisstgjøring*. Det er bevisstgjøring om egne forestillinger og plassering i egen organisasjon. Egen jobb er redegjort for tidligere i oppgaven. Videre kan det være greit å avklare at forfatter har en grunnholdning til at samfunnet som sådan vil vinne på å utjevne forskjeller, så også skolens ansvar i denne sammenheng. Samtidig med ideologien om likhetsprinsippet i bunn, er forfatters holdning at alle elever bør få et best mulig utgangspunkt i sine liv til fritt å kunne finne og utvikle sitt eget potensiale for mestring og mening.

Det andre handler om å *finne fornuftige teorier* og anbringe teoriene mellom seg selv og virkeligheten. Det er forsøkt å finne frem til teorier som kan belyse problemstillingen og som empirien kan testes opp mot. Å finne teori er en prosess, slik som hele masteroppgaven er en prosess. Det har vært en del frem og tilbake før valget falt på teorier innen organisasjonskultur, profesjonsdilemma og strukturelle trekk. Teori er da valgt ut fra en forventning om virkeligheten basert på tidligere erfaringer og meninger. Det foreligger *en formening* om at teoriene som er valgt vil være egnet til å belyse problemstillingen.

Det tredje er en form for å være *djevelens advokat* eller det man på dansk kaller en *Rasmus Modsat teori*. Den går ut på å systematisk lete etter data som er i strid med hypoteser eller fordommer. Det ville tilført oppgaven en ekstra dimensjon ved i større grad å finne mer konkurrerende teorier som motsa problemstillingen.

Det fjerde som trekkes frem er *dialog*. Da er det viktig å finne sparringspartnere både i og utenfor organisasjonen. Her ble nevnte pretest på to kulturskoleansatte som gikk gjennom spørreskjemaet før det ble sendt ut, et godt grunnlag for en slik dialog. Tilbakemeldingene ble tatt hensyn til og spørreskjemaet justert i forhold til dette (vedlegg 2)

Det er nå gjort rede for valg av metode med sine styrker og svakheter. Videre vil en metodologisk drøfting forsøke å avdekke validitet og reliabilitet ved valgene som er tatt.

3.8 Validitet og reliabilitet ved metodiske valg

Er så valgt undersøkelsesopplegg egnet til å belyse problemstillingen, har det validitet? Kan valget påvirke resultatene som kommer frem eller er det reliabelt? Ville andre kommet frem til samme empiri ved bruk av de samme premissene? Videre følger en metodologisk drøfting av hvordan metoden i seg selv kan ha skapt de resultatene som kommer frem.

Det bildet som gis av virkeligheten er gitt innenfor oppgavens rammer. Rammene er både tidsavgrenset og ressursavgrenset. Gangen i hvert metodiske grep er grundig og åpent belyst, derav følger også mange vedlegg til oppgaven. Erkjennelsen om at studier av mennesker, at hva de gjør og tenker vanskelig kan fanges opp i universelle lover som i naturvitenskapene, legges til grunn. Epistemologisk er det forsøkt å avdekke så sann kunnskap som mulig innenfor avgrensning av tema og gitte rammer.

Empiri og metode i oppgaven er basert på en deskriptiv og en forklarende del i forhold til problemstilling. Det den forklarende delen avdekker er en *statistisk* sammenheng mellom variablene som er gitt. Sammenhengen kan altså ikke bevises, men ved at en variabel forårsaker forandring i en annen variabel kan det hevdes nettopp en statistisk sammenheng.

Å velge en deduktiv tilnærming med et pragmatisk utgangspunkt passer til problemstillingen. Målet har vært å avklare holdninger til så mange individer som mulig innenfor populasjonen, hvor data da kunne systematiseres ut fra svarene. Videre har oppgaven vært i en kontinuerlig vekselvirkning mellom teori og den empiriske forskningen i en stadig pågående prosess.

Det ble valgt kvantitativ tilnærming både for å nå flest mulig enheter, men også for å sikre en viss distanse og minimere påvirkning på undersøkelseeffekter ved å forske på eget felt. Det ville imidlertid vært optimalt for oppgaven med en kombinasjon, en triangulering, mellom kvalitativ og kvantitativ metode. Gjennom kvalitativ metode kunne en da fått dybdeintervju og en bredere forståelse av kontekst og hva som hemmer eller fremmer holdninger til kombinerte stillinger mellom kulturskole og grunnskole. En kvalitativ tilnærming kunne også gitt en annen viten med viktige brikker for å komplettere det store bildet. Samtidig er styrken ved her å velge kvantitativ metode, at en får svar fra mange i en predefinert spørreundersøkelse. Når ressursene gjorde det nødvendig å foreta et valg, var kvantitativ metode den mest valide til å måle det som skulle måles i forhold til problemstillingen.

Premissene for kausalitet ved valg av tverrsnittstudie gir imidlertid mulige svakheter både i forhold til den interne og eksterne gyldigheten. Spørreundersøkelsen beskriver *en* situasjon på *ett* gitt tidspunkt og måler ikke om årsak kommer før virkning i tid. Det at empirien som er samlet inn, i og for seg, ikke er del av en tidslinje, er en svakhet i forhold til en varianstiltærning. Det kan hevdes at bare å vite *at* noe henger sammen er *tom* kunnskap fordi man ikke vet *hvordan* det henger sammen over tid. Hovedpørsmålene i problemstillingen definerer ikke *nåværende tidspunkt*. Imidlertid er det heller ikke gitt en annen tidsdimensjon, noe som da implisitt kan hevdes å gjelde nåtiden.

Videre er det vanskelig å ha kontroll på *alle andre forhold*. Utvalget kan være påvirket av mange forskjellige fenomener som gir utslag på hvordan de responderer. En utenforliggende faktor kan være at det en tid har vært nedgang i oljevirkosomheten i Rogaland og arbeidsledigheten har økt. Kan det ha geografisk betydning for at ansatte her er mer villige til også å jobbe i kombinerte stillinger enn i resten av landet? Dette kan være en faktor som har betydning for den eksterne reliabiliteten og taler imot en generalisering.

Utvalget er på 387 enheter hvor 203 respondenter helt eller delvis har avgitt svar, noe som gir en svarprosent på rundt 52. Det er i og for seg en god svarprosent til å være en web-basert spørreundersøkelse, men er det nok til å kunne generalisere?

En svakhet ved kvantitativ metode som har betydning for akkurat denne oppgaven er logikken bak måten å samle inn data på som standardisert informasjon i forhåndsdefinerte kategorier og bårer hvor respondentene tvinges til å svare innenfor disse båsene (Jacobsen 2015:251).

Kunstfag befinner seg innenfor humaniora. Kan en kvantitativ undersøkelse virke fremmed og dermed hemme deltakelse? Det kom noen få returnmeldinger som gikk på nettopp dette. Det at også 7% har valgt å avbryte undersøkelsen kan gjerne indikere at spørsmålene ikke treffer helt, er for mange, for omfattende, eller at de som har avbrutt hadde et ønske om å kunne gitt mer utdypende refleksjoner i en åpnere og mer kvalitativ tiltærning til tema.

Når det gjelder reliabilitet i forhold til populasjon, utvalg, respondenter, utforming av spørsmål og svaralternativer og gjennomføring av spørreundersøkelse er det etterstrebet å vise alle grep i prosessen. Det er vanskelig å se at innhold eller svarprosent på noen måte er avhengig av forfatter som person. Det som kunne vært personavhengig, men mer kan

defineres som rolleavhengig, er kjennskap til rektorene som ble bedt om å samle inn og videresende mailadresser til utvalget.

Et metodegrep i spørreundersøkelsen som kanskje kunne vært annerledes var å ikke velge en midtkategori. Det avdekket et stort antall respondenter som valgte den nøytrale kategorien ved mange av variablene. Det lå en forventning om at høyt utdannede fagpersoner ville hatt en klarere retning på sine holdninger i forhold til spørsmål som berører egen jobb. Likevel må en holde muligheten åpen for at så mange faktisk ikke har en klar retning på holdninger her.

Et annet metodegrep som kunne vært endret er at det ble stilt for mange spørsmål i det første spørsmålsbatteriet. Jacobsen (2015:273) henviser til forskning som antyder at mellom fem og ni alternativer er det som gir de mest stabile svarene. Kan dette også ha bidratt til at 7% valgte å ikke besvare hele undersøkelsen, eller at noen uteble helt fra å svare?

Et tredje metodegrep som helt klart burde vært gjort annerledes er å variere retningen på spørsmålene i det siste spørsmålsbatteriet. Noen av disse spørsmålene burde vært ladet med negative påstander. Nå kan det ha seg slik at den høye prosentandelen av positive til synergier som kom frem, kanskje i noen grad skyldes dette. Dette er med på å svekke påliteligheten og er en svakhet ved spørreundersøkelsen.

Videre er innhenting av sekundærdata godt dokumentert og gjort rede for. Denne statistikken er foretatt på hele populasjonen av KS og kan derav sies å ha stor grad av reliabilitet og mulighet for generalisering. Den er også valid da den direkte gir svar på første forskningsspørsmål i problemstillingen.

Det foreligger på ingen måte full oversikt over alle relevante data for oppgaven, og mer bruk av sekundærdata kunne sannsynligvis både vært aktuelt og ville styrket oppgaven. Rollen som forsker på egen virksomhet er gjort rede for. Her vil det imidlertid alltid finnes blindsoner. Når det gjelder undersøkelsens totale gyldighet gir valg av metode relativt høy grad av reliabilitet i denne oppgaven. Når det gjelder validitet er svakheten først og fremst at dette er en tverrsnittstudie som kun sier noe om her og nå. Terkselen er, og skal være, høy for at generalisering kan finne sted. Så også i denne oppgaven. En generalisering vil i såfall kun gjelde ut fra en *her og nå* situasjon. Samvariasjon som avdekkes gjennom statistiske tendenser kan imidlertid sies å være valide og reliable i forhold til forskningsspørsmålene.

Kapittel 4 – Teoretiske perspektiver

Hvis vi fortsetter å fokusere nærsynt på vårt eget, på klang, teknikk, tradisjon og tolkning, vil andre kunstnere sette dagsorden for musikken. Ikke noe galt med dem, men ønsker vi virkelig å abdisere podiet til fordel for designere, kuratorer og regissører? (Peter Tornquist, rektor ved Norges musikkhøgskole 2017)

Når det gjelder generell teori på feltet foreligger det uante mengder med grunnskoleforskning. Retningen på denne forskningen ser nå ut til å dreie seg mot fremtidens kompetanse. Denne oppgaven fokuserer på et lite område innenfor dette feltet. Når det gjelder samarbeid mellom kulturskole og grunnskole finnes noe, men foreløpig relativt lite forskning. Det er imidlertid nylig utgitt en antologi med ulike viktige bidrag inn i akkurat denne debatten (Angelo, Rønningen og Rønning 2017). I vårt naboland Danmark er det satt i gang et prosjekt basert på rapporten om «Musikskolerne i Danmark» (web-lenke 4) for å forbedre innsamling av data om kulturskoleaktiviteten, også i møte med folkeskolen. I europeisk sammenheng har The European Music School Union (EMU), den europeiske paraplyorganisasjonen for nasjonale musikkskoleforeninger i Europa, arrangert et «First European Music School Research Symposium» (web-lenke 1). Rundt 150 forskere, eksperter og utøvere fra 25 land deltok her i oktober 2017 i Wien, som var begynnelsen på dette fremtidige forskningsområdet.

Teoretisk grunnlag for oppgaven belyses fra tre innfallsvinkler med ulike målsettinger. Først belyses organisasjonskultur, hvor teorien brukes mer som en rettesnor inn mot tema. Problemstillingen søker å avdekke holdninger til samarbeid mellom to skoleslag med ulike former for organisasjonskultur. Kunnskap om dette vil være viktig. Videre belyses teori rundt profesjonsdilemmaet mellom det å være kunstner og det å være lærer. Så vil teori som tar opp strukturelle forhold, eller mangelen på sådanne, ved et samarbeid mellom kulturskole og grunnskole greies ut. Disse to teoriene munner ut i hypoteser som testes opp mot empiri i en hypotetisk deduktiv metode.

Av kunstfagene vil det være musikk som vies størst oppmerksomhet i dette kapittelet. Årsaken til det er at den mest relevante forskningen i forhold til problemstillingen er funnet her. Det er likevel stor overføringsverdi til de andre kunstfagene og et grunnleggende syn i oppgaven er selvsagt likeverd mellom de ulike disiplinene.

4.1 Organisasjonskultur

Den offentlige kulturskolen er en organisasjon som er en del av kommuneorganisasjonen. Organisasjonskultur er et begrep som viser til den kulturen som utvikles blant menneskene i en bestemt organisasjon eller gruppe. Jacobsen og Thorsvik (2013) har bygget opp en helhetlig modell som danner en bakgrunn for å se på organisasjoner som produksjonssystemer, hvor den menneskelige adferd vies mest oppmerksomhet:

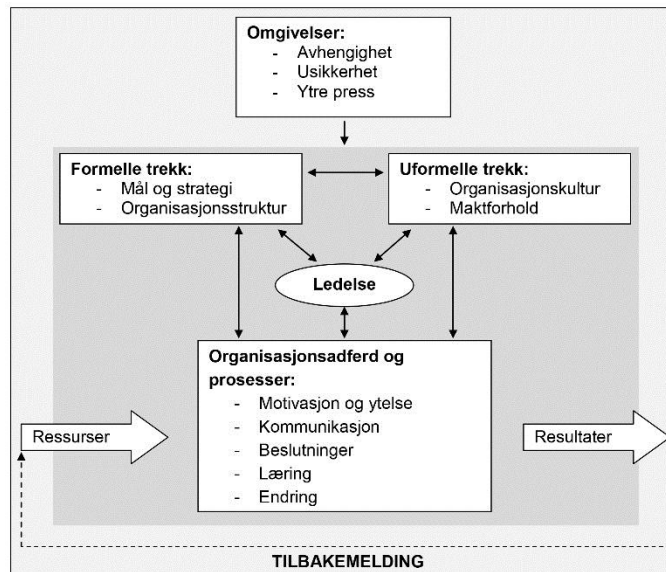

Fig 4: Jacobsen og Thorsviks helhetlige modell

Den helhetlige modellen bygger på at ressurser transformeres til resultater, og gjennom tilbakemelding forbedres og utvikles i en kontinuerlig prosess. Organisasjonskultur defineres her som uformelle trekk ved organisasjoner. Med utgangspunkt i denne modellen vil det teoretiske grunnlaget innen organisasjonskultur belyses.

4.1.1 Kulturperspektivet i organisasjoner

Kulturperspektivet har fått økende betydning for forståelsen av hvordan organisasjoner virker og utvikler seg. En mye referert definisjonen på organisasjonskultur kommer fra sosialpsykologen Edgar H. Schein (1990:7):

«Organisasjonskultur er et mønster av grunnleggende antakelser utviklet av en gitt gruppe, etter hvert som den lærer å mestre sine problemer med ekstern tilpasning og intern integrasjon - som har fungert tilstrekkelig bra til at det blir betraktet som sant, og som derfor læres bort til nye medlemmer som den riktige måten å oppfatte på, tenke på og føle på i forhold til disse problemene».

Her knyttes organisasjonskultur til en gruppe i organisasjonen som deler et sett av grunnleggende antakelser. Kultur er her basert på læring i forhold til å tilpasse seg omgivelsene og på samarbeid internt i organisasjonen for å nå mål. Kulturen vil opprettholdes bare så lenge den oppfattes som riktig. Så må nyansatte sosialiseres inn i gruppens meningsverden for å lære *kjørereglene*. Schein påpeker også at organisasjonskultur har noe med følelser å gjøre (Jacobsen og Thorsvik, 2013:130).

Videre har den nederlandske sosialpsykologen Geert Hofstede (1991) (sitert i Jamil i Baldersheim og Rose 2012:233) definert kultur som: «*The collective programming of the mind which distinguishes one group of people from another*». Kultur ses her på som et kollektivt fenomen som deles av mennesker som lever i de samme sosiale omgivelsene. Det er i disse omgivelsene kultur læres, og det befester kultur som noe som læres og ikke arves. Kultur stammer således fra et menneskes sosiale omgivelser og ikke dets gener.

4.1.2 Kultur som noe en organisasjon *har* eller *er*

Det finnes imidlertid en skillelinje mellom to ulike hovedretninger i hvordan kultur i organisasjoner oppfattes. På den ene siden oppfattes kultur som noe en organisasjon *har* og på den andre siden oppfattes kultur som noe en organisasjon *er*.

Ser en på kultur som noe en organisasjon *har*, vil en i følge dette perspektivet si at organisasjoner selv er kulturproduserende. Kultur er da en intern variabel i organisasjonen og et instrument ledelsen kan benytte for å få frem riktig og effektiv adferd, noe som innebærer et kausalt syn på kultur. Kultur brukes bevisst til å bygge opp lojalitetsfølelse og tilhørighet overfor organisasjonen, samt til å motivere ansatte og fremme sosialisering. Kultur blir en mekanisme som regulerer tilpasning til omgivelsene, hvor man søker å forandre ansattes normer, verdier og holdninger til beste for organisasjonen.

Ser en så på kultur som noe en organisasjon *er*, vil kultur her være en grunnleggende metafor. En vil i dette perspektivet bevege seg ut over det instrumentelle synet. Organisasjonen blir oppfattet som uttrykksformer for samfunns, nasjoners eller gruppers kulturer. Her ses organisasjonskultur som en avspeiling av samfunnet, ikke hva som bør være ledelsens strategier. Kulturen kan således ikke forandres og man må innrette seg *etter* kulturen i samfunnet. Ansattes normer, verdier og holdninger blir en refleks av de dominerende samfunnsverdiene. (Jamil i Baldersheim og Rose 2012:234-236).

4.1.3 Organisasjonskultur og endring

Kan så organisasjonskultur endres? Om en rendyrker perspektivet for at kultur er noe en organisasjon *er*, vil det være vanskelig å endre. Ses derimot kultur på som noe en organisasjon *har*, vil det være lettere å kunne endre kulturelle normer. Organisasjonskultur kan imidlertid være vanskelig å studere direkte og er i motsetning til formelle mål og strategier noe som ikke er nedfelt skriftlig, men gjenspeiler uformelle trekk.

Hofstede (ibid:245) viser en analyse som gjør det mer fruktbart å spørre hvilken *del* av kulturen som kan påvirkes og under hvilke forutsetninger? Han deler kulturelle uttrykksformer som kategorier inn i en sirkel som vist i figur 5: *verdier*, *ritualer*, *helter*, *symboler* og *skikker*.

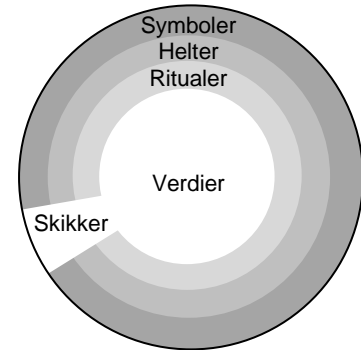

Fig 5: Kulturuttrykk på forskjellige nivå, Geert Hofstede

Verdiene er usynlige og har med følgende begrepspar å gjøre; ondt og godt, stygt og vakkert, moralsk og umoralsk, rett og galt. Verdiene læres som barn og er vanskelige å viske ut. *Ritualer* er kollektive aktiviteter som er sosialt viktige for de ansattes identitet, lojalitet og tilhørighet, for eksempel måter å omgås. *Helter* er personer som er forbilder, virkelige eller fiktive, som besitter viktige karaktertrekk fra kulturen. Ytterst er *symboler* som er ord, gester, bilder eller objekter med en spesiell betydning som bare de av samme kultur forstår. På tvers går *skikker* som er synlige også for utenforstående, men med en mening bare de innvidde forstår.

Sett i Hofstedes perspektiv vil kjerneverdiene være vanskelige å endre, som mangeårig innlært materiale. Dess lenger ut i sirkelen en kommer, dess lettere vil endring kunne gjennomføres.

Schein (1990:12) har utarbeidet en lignende modell hvor kultur deles i tre ulike nivå som gjensidig påvirker hverandre: *grunnleggende antakelser*, *verdier og adferdsnormer* og *artefakter*. Både Schein og Hofstede gjør en inndelingen av kultur i organisasjoner basert på noe grunnleggende som hovedsaklig ikke er synlig for omverdenen. På denne bakgrunn kan en se på kultur som noe en organisasjonen både *er* og *har*.

I organisasjoner er gjerne normer for adferd formalisert i rutiner og etiske retningslinjer. Det finnes imidlertid også uformelle normer. *Hawthorne-studiene* er et eksempel på det. Ansatte i

en produksjonsgruppe styrket gjennom uformelle normer gruppesamholdet og solidariteten på arbeidsplassen. Man stod samlet mot ledelsen og sikret seg at ledelsen ikke kunne splitte dem, og at alle i gruppen ble behandlet likt (Roethlisberger & Dickson 1939 og Mayo 1945 referert i Jacobsen og Thorsvik, 2013:136).

En organisasjonskultur er mest mottakelig for endring når den er utsatt for press, innenfra eller utenfra. Jamil (2012:246) trekker frem faktorer som må være tilstede for at endring finner sted, slik som for eksempel forandringer i omgivelsene. Kulturskolene opplever større konkurranse fra annen fritidsaktivitet enn tidligere og elevtallet på landsbasis har gått ned de siste årene (web-lenke 3). I den forbindelse beskrev Bjørnsen (2012) i sin rapport at kulturskolen oppleves ikke som et spesielt «hot» fritidstilbud. Det er ingen «snakkis». For blant annet å få opp elevtallet i kulturskolene kan et mer omfattende samarbeid om kombinerte stillinger være aktuelt. Noe som da for mange vil oppleves som en forandring i omgivelsene.

Et annet begrept av betydning i denne sammenheng er *subkultur*. Jacobsen og Thorsvik (2013:151-156) utdyper at ulike kulturer kan utvikles og eksistere side om side i samme organisasjon. De deler dette inn i at ulike profesjonskulturer knyttet til en spesiell utdanningsgruppe, ulike alderskulturer formet i ulike historiske perioder eller ulike kjønnskulturer kan ha ulike verdier og normer. I kulturskolene kan det sies å være en spesiell utdanningsgruppe. Subkulturer trenger ikke å representere et problem. Problemet oppstår imidlertid når subkulturer blir en motkultur som utfordrer den dominerende kulturen i organisasjonen, for eksempel gjennom endringsprosesser.

Å kjenne organisasjonskulturen til de to ulike skoleslagene det legges til grunn for i problemstillingen vil være avgjørende for å utvikle gode samarbeidsformer. Teoriene her er som nevnt en rettesnor inn mot tema uten variasjonsforklaringer. Likevel munner denne teoretiske tilnærmingen ut i en antakelse.

Antakelse: *Organisasjonskulturen i kulturskolene er en kommunal subkultur som vil være vanskelig å endre.*

Videre i oppgaven diskuteres dilemma rundt *kunstnerlæreren*.

4.2 Profesjonsdilemma - kunstner eller lærer?

Kulturskolen i Norge er hjemlet i opplæringsloven og pålegges der å samarbeide både med grunnskolen og fritidskulturlivet. Dette knytter kulturskolen opp til minst to sett ideologier. Den nye rammeplanen for kulturskolen (Norsk kulturskoleråd 2016) tar høyde for begge disse forståelsene. Den innehar et *breddeprogram* hvor deltakelse og fritidskulturaspektet står i fokus. Samtidig tilbys et *fordypningsprogram* som forbereder til høyere kunstutdanning og et yrkesliv som kunstner, hvor kunst- og skoleaspektet står i fokus. Overgangen mellom disse to tilbudene er *kjerneprogrammet*. Dette gjenspeiler en mangesidighet i den norske kulturskolen. Så hva blir da faglæreren i kulturskolen, kunstner eller lærer?

4.2.1 Profesjonsbegrepet

I Angelo og Kalsnes (2014) forklares profesjon som en yrkesgruppe med en særegen ekspertise og kunnskap for å kunne ivareta en spesifikk oppgave i samfunnet. Begrepet *profesjon* har sin opprinnelse fra det greske *prophaino* som betyr «å erklære offentlig». Å erklære offentlig hva slags mandat og ekspertise profesjonene forvalter er avgjørende for den enkelte profesjons eksistens og myndighet (ibid:126). Profesjonene er *heteroteliske*, det vil si at de tjener en hensikt utenfor seg selv. Profesjonen omfatter dermed et *nytte-perspektiv* (Grimen 2008 i Angelo m.fl. 2014:25). Statsviteren Ulf Torgersen har videre gitt følgende definisjon av en profesjon: «*Vi sier at vi har en profesjon hvor 1) en bestemt langvarig formell utdanning erverves av 2) personer som stort sett er orientert mot oppnåelse av bestemte 3) yrker som ifølge sosiale normer ikke kan fylles av andre personer enn de med denne utdannelsen*» (Torgersen 1972:10).

Kulturskolens undervisning består av både en til en undervisning og undervisning i grupper. I Angelo m.fl (2014:127) defineres *mesterlære* som sentralt innenfor utøvende musikkopplæring, hvor en elev går i lære hos en spesifikk lærer for å tilegne seg utøverkunnskap innen et bestemt instrument eller musikkstil. I en mesterlæretradisjon i kunsthøgskolen er det imidlertid ikke bare ferdigheter og kunnskaper som overføres, men også bakenforliggende verdier, oppfatninger og holdninger til kunst og kunstundervisning.

Bjørnsrud og Rønningen (2017:190) skriver om mesterlære at den enkelte lærer i denne tradisjonen har stor frihet og tillit til å undervise uten særlig kontroll eller vurdering fra andre enn eleven og gjennom elevens framgang og prestasjoner. Videre hevdes at uten felles

nasjonale kompetansemål for kulturskolen, med liten grad av tydelige målformuleringer lokalt og svake tradisjoner for planarbeid, står i prinsippet enhver lærer fritt til å legge opp undervisningen slik han ønsker. Det er da også naturlig å anta at lærere underviser og legger opp til en type undervisning som de selv har hatt erfaring med i sitt eget læringsløp. De fremhever at mange kulturskolelærere er utdannet utøvende kunstnere, hvor de fleste har noe pedagogikk i fagkretsen. I tillegg hevdes det her at det er plausibelt å anta at det i norsk kulturskole finnes en syklus hvor det foregår en reproduksjon av en profesjonsforståelse som utøver. Bjørnsrud og Rønningen (ibid) refererer også Finn Holst som skriver om situasjonen i Danmark for musikkfaget (Holst, 2013). Om musikkskolene (kulturskolene) beskriver han en syklisk bevegelse hvor: «*konservatoriet leverer uddannede musikpædagoger (musikskolelærere), og musikskolen leverer egnede studerende til optagelse på konservatoriet*» (Holst, 2011:84).

Øivind Varkøy (i Angelo m.fl 2014:kapittel 10) løfter frem og belyser dilemmaer som oppstår i møtet mellom musikk-/kunsttenking med sentreringspunkt rundt kunstfaget på den ene siden, og profesjonstenking med sentreringspunkt rundt pedagogikkfaget på den andre siden. Varkøy henviser til den musikkpedagogiske grunnutdanningen ved Norges musikkhøgskole hvor musikkfagene dekker 180 studiepoeng, mens de pedagogiske fagene «kun» omfatter 60 studiepoeng. Hoveddelen i en slik utdanning er altså av rent musikkfaglig karakter. Musikkpedagogen vil her utdannes både som musiker og musikkpedagog, ikke «bare» som musikkpedagog.

Varkøy reflekterer kritisk og filosofisk i forhold til at moderne vestlig kunsttenking fokuserer på kunstens *frihet* (autonomi), mens *rettethet* og *samfunnsmandat* er sentrale aspekter innenfor mye av profesjonstenkingen.

4.2.2 Kallsorientert kunstner eller tjenestekallet lærer

Per Mangset (2004 i Angelo m.fl 2014:175) påpeker hvordan kunststudenter har en mer *kallsorientert* forståelse av *sitt eget* kommende virke som kunstnere. Dette basert på en karismatisk eller romantisk forståelse av kunstnerrollen, en historisk og sosial konstruksjon, som har dominert vestlig tenking siden 1700 og 1800-tallet. Den kan karakteriseres som *modernitetens* forståelse av kunstnerrollen.

Videre reflekterer Solveig Christensen (ibid) rundt *tjenestekallet*, av luthersk herkomst, i forbindelse med kirkemusikere og lærere. Tjenestekallet er *rettet mot den andre*, det vil si medmennesket. Kunstnerkallet er derimot *rettet mot kunsten selv*.

Varkøy (ibid:177) formidler kunstens frigjøringsprosesser om hvordan kunstnerens rolle og sosiale status endres opp gjennom tidene og trekker frem: «*Et sentralt punkt i Kants refleksjon omkring det skjønne og sublime er at noe først blir kunst i det det løsriveres fra nyttetenkingen*». Her vil på den ene siden lærerprofesjonen ha i seg tjenestekallet som er heterotelisk, og tjener en hensikt utenfor seg selv i et nytte-perspektiv. På den andre siden vil kunstnerrollen innenfor dette feltet ha i seg kunstnerkallet som er rettet mot kunsten selv, og således står utenfor nytte-perspektivet. Slik vil kulturskolerefeltet trekkes i ulike retninger innenfor disse dimensjonene og faglæreren står mer eller mindre i dette dilemmaet.

4.2.3 Retten til å administrere elevers kunstfaglige opplæring

Anne Jordhus-Lier (2015:172) reflekterer rundt musikkundervisning som yrke og sikring av profesjonalitet og kvalitet. Hun hevder at man i Norge kan argumentere for at musikk lærere i kommunale kulturskoler har fått retten til å administrere barnas musikkfaglige opplæring: «*fordi loven ikke sier noe om innholdet i denne undervisningen*». Noe som betyr at staten overlater dette ansvaret til kulturskolerektorer, musikk lærere og andre kunstfaglærere. En forutsetning er at folk som jobber i kulturskolene er profesjonelle, og gis stor frihet når de praktiserer sitt yrke.

Når det så antas at musikk lærere får denne retten til å administrere barnas musikalske opplæring, så vil det neste spørsmålet være: «*Hvorfor er de gitt denne retten?*». Jordhus-Lier henviser til en grunn Freidson (2001:17) legger vekt på, som en av de mest generelle ideene lagt til grunn for profesjonalitet: «*Troen på at et bestemt arbeid er så spesialisert at det vil være utilgjengelig for de som mangler nødvendig opplæring og erfaring*». Kombinasjonen av høy kunstnerisk legitimitet og pedagogisk kunnskap gir da musikk lærere en spesialisert og unik kompetanse som legfolk ikke mestrer. Slik vil faglærere innen kunstfag i kommunale kulturskoler da ha et visst nivå av autonomi. Sett i lys av teoriene rundt profesjonsdilemma utkrystalliserer det seg en hypotese.

Hypotese: *Jo høyere kunstfaglig utdanning en faglærer har, dess mer hører «profesjonsidentiteten» hjemme i kulturskolen.*

4.3 Strukturelle trekk ved kulturskole og grunnskole

Enhver organisasjon kjennetegnes ved organisasjonsstrukturen som definerer hvordan arbeidsoppgaver i organisasjonen fordeles, grupperes og koordineres, og hvordan beslutningsmyndighet skal fordeles mellom ledere og medarbeidere i organisasjonen (Jacobsen og Thorsvik 2013:70).

Den norske grunnskolen er i stor grad sentralstyrt gjennom lovpålagte oppgaver. Forskriften, opplæringsloven og spesielt læreplaner utvikles og reformeres i samtiden og gir klare føringer for driften. Eksempel på et strukturelt trekk ved grunnskolen fra Opplæringslova (1998) § 8-2 viser blant annet at elevene skal deles i klasser eller basisgrupper og at organiseringen ikke skal skje etter faglig nivå, kjønn eller etnisk tilhørighet.

Dette står i stor kontrast til kulturskolens ene lovhjemmel som bare sier noe om at det skal være en kommunal kulturskole i tilknytning til skoleverket og kulturlivet. Kulturskolen har da utover sin ene lovhjemmel ingen statlige føringer. Norsk kulturskoleråds rammeplan (2016) er per i dag kulturskolenes styringsdokument. Strukturelt gjenspeiles dette bla i forhold som undervisningstid, sted, frivillighet, betalingstilbud, mesterlære etc.

4.3.1 Undervisningsfaget musikk i kulturskole og grunnskole

Forskning og utvikling innen norsk kulturskole er et felt som de senere år hatt økende fokus. En forskergruppe fra fem ulike utdanningsinstitusjoner knyttet til kulturskoleprosjektet IRIS har med sin antologi gitt ulike bidrag inn i denne debatten (Angelo, Rønningen og Rønning 2017). Inger Anne Westby diskuterer her lærerens forhold til undervisningsfaget musikk i den norske grunnskolen og kulturskolen. Hun peker på strukturelle forskjeller det er avgjørende å ha kunnskap om, hvis en skal lykkes med kombinerte stillinger mellom disse to skoleslagene.

Først poengterer Westby (2017:138-151) at grunnskolen nå etter flere læreplanreformer har landet på en annen læreplanteoretisk forståelse enn tidligere. I Kunnskapsløftet (LK06 2006) er det ikke lenger beskrevet hva undervisningen skal inneholde, men hvilken kompetanse elevene skal sitte igjen med etter ulike trinn. Hvilket innhold og hvilke arbeidsmåter elevene skal bli kjent med, er opp til den enkelte lærers valg, profesjonelle kunnskap og kjønn. Musikkfaget i grunnskolen har således beveget seg fra en læreplan med vekt på

undervisningsmål og innholdsbeskrivelser i 1974, til en forskriftsfestet læreplan med vekt på kompetansemål og vurdering i 2006.

Kulturskolefaget musikk har derimot syv konkrete mål. Faget skal bidra til elevenes utvikling av instrumentale kunnskaper og ferdigheter, opplevelse av mestring og spilleglede, selvstendighet, evne til aktiv lytting, til samarbeid og samspill, til fordypning og til å bli ressurspersoner i et levende kulturliv (Norsk kulturskoleråd 2016:47). Her er hovedvekten lagt på elevens interesse og forutsetning for kunst- og kultur, å lære håndverket og bidra til at eleven kan bli en del av et større kulturelt og musikalsk fellesskap.

De to skoleslagene har forskjellige rammer og Westby illustrerer utgangspunktet for didaktiske konsekvenser i en tabell (Westby 2017:143). Kategoriene som er valgt ut er: eleven, mål, undervisningsinnhold, organisering og vurdering. Disse kategoriene representerer relativt store forskjeller i forventninger om lærerkompetanse innen fagdidaktiske ferdigheter, kontekstuell forståelse, analyse- og tolkningsferdighet samt vurderingskompetanse.

4.3.2 Eksempel på samarbeid mellom kulturskole og grunnskole

Angelo og Emstad (2017:207-229) har med sitt bidrag til IRIS-prosjektet studert samarbeid mellom grunnskole og kulturskole på skoleledernivå i tre kommuner. De drøfter ulike *skolekonsepter* (Befring 2007 i *ibid*:208) som er identifisert i disse tre eksemplene. Det er *diskursene* om samarbeidet de undersøker, altså forståelser om samarbeidet slik dette konstrueres språklig, og ikke samarbeidet som sådan. De studerer hvordan skolelederne reflekterer om samarbeidet, og hvilke syn de formidler om hva opplæringen i samarbeidet skal handle om, for eksempel hensikter, ressursbruk, strukturer og bruk av lærerkrefter. Dette vil igjen fastlegge mening innenfor hvert enkelt skolekonsept og styre hvordan samarbeidet forløper.

Angelo og Emstad har i prosjektet kalt kommunene A, B og C. De har hatt fokus på forholdet mellom makt og kunnskap i en diskursiv kontekst. De undersøker ikke hvorvidt det ene skolekonseptet er bedre eller dårligere enn det andre, men altså de ulike diskursene som holder dette i gang.

Forfatter har etter egen tolking fra Angelo og Emstad sin tekst trukket ut elementer og satt dette inn i følgende tabell:

	Kommune A	Kommune B	Kommune C
Innbyggere	4 500	45 000	187 000
Drivere for samarbeid mellom grunnskole og kulturskole	Det er lokalmiljøets konstituerte verdier som er grunnlaget for samarbeidet	Et ønske om å heve den faglige standarden på musikkundervisningen i skolen	Et uttalt mål i bystyret om større kulturskole-rekruttering fra denne spesifikke bydelen
Hva skoleledere sier direkte eller indirekte	Det skal en landsby til for å oppdra et barn	Grunnskolen behøver den kunnskapen som kulturskole-lærerne har	Det viktige er at de gjør noe sammen
Det diskursivt konstruerte skolekonseptet	Den lokalkultur-orienterte skole	Den profesjonelle skole	Den ungdomskultur-orienterte skole
Sentrale diskurser	Skolen som fellesskapsorientert, mestringsorientert og dannelsorientert	Skolen som fagkompetent, som ledelsesdrevet og som resultatorientert	Skolen som bandorientert, som partnerskapsorientert og som delingsorientert
Diskursens effekter	Delte lærerstillinger og planverk som forplikter grunnskolen til aktivt samarbeid med lokalkulturlivet	Skolen skal være profesjonell, og at den blir det gjennom sterk fagkompetanse og ved å benytte ressursmiljøer rundt	Forståelsene av at grunnskole og kulturskole er selvstendige partnere, uavhengige av hverandre, men med et felles ønske om en delingskultur der kompetanseutveksling foregår begge veier
Hva er viktigst	Lokal identitet	Profesjonalitet	Integrering

Her vises tre gjennomførte samarbeid mellom grunnskole og kulturskole med ulike diskursive målsettinger. Dette viser kulturskolefeltet både i og for seg, og som samarbeidspartner med grunnskolen, som et felt hvor det er helt opp til den enkelte kommune å bestemme innholdet for. Det er således viktige spørsmål Angelo og Emstad retter til slutt i sin artikkel:

«Hva slags kunnskap skal samarbeidet mellom grunnskole og kulturskole forvalte? Hva er det viktigst at elevene lærer? Å bli del av et lokalsamfunn, å lykkes i skolens musikkfag eller å bli trygg i et ungdomsfellesskap? Dette er tre forskjellige retninger, som krever forskjellig kompetanse av lærerne, og ulike mål, arbeidsmåter og vurderingsmåter» (Angelo og Emstad 2017:229).

Hypotese: *Det er så stor uklarhet i hvordan strukturen for et samarbeid mellom kulturskole og grunnskole skal foregå, at kulturskoleansatte vegrer seg for å være positive til et slikt samarbeid.*

Kapittel 5 – Presentasjon og analyse av funn

I kapittelet presenteres og analyseres de empiriske funnene i oppgaven som har relevans for å komme nærmere en kunnskap om de fem forskningsspørsmålene i problemstillingen:

- *Hvor stor andel kulturskolelærere jobber også i grunnskolen?*
- *I hvilken grad er kulturskolelærere positive til kombinert stilling i kulturskole og grunnskole?*
  - *Er det variasjoner internt i hvilken grad kulturskolelærere er positive til kombinert stilling i kulturskole og grunnskole?*
- *I hvilken grad ser kulturskolelærere mulige synergier ved kombinerte stillinger mellom kulturskole og grunnskole?*
  - *Er det variasjoner internt i hvilken grad kulturskolelærere ser mulige synergier ved kombinerte stillinger mellom kulturskole og grunnskole?*

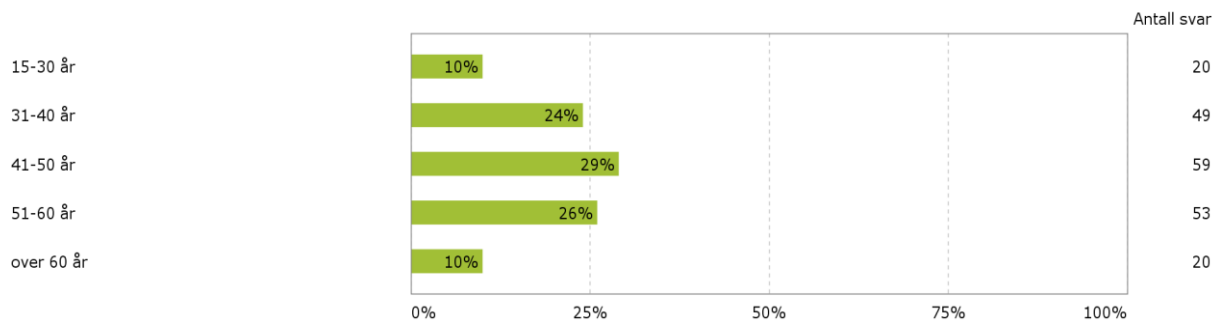
Hvert underkapittel omhandler et av forskningsspørsmålene hver for seg, hvor relevante variabler belyses. Det påvises eventuell variasjon i synet på ulike spørsmål blant respondentene. Spørreundersøkelsen med svar er i sin helhet vedlagt oppgaven (vedlegg 8).

I samlet oversikt over besvarelser i SurveyXact er antall respondenter som har gjennomført hele spørreundersøkelsen 174. De som ikke har gjennomført hele, men som har gitt noen svar er 29. Til sammen er dette 203 respondenter. Dette gjør at det totale antallet for hver variabel med kun et svaralternativ kan variere med 29. Fordeling av *kjønn* ut fra nominalt målenivå viser 132 svar fra kvinner og 71 svar fra menn (vedlegg 8).

Når det gjelder variabelen *alder* er målenivået presset fra forholdstallsnivå til ordinalt nivå av to årsaker. For det første kunne det i et etisk perspektiv vært gjenkjennbart hvem respondentene er om for eksempel alder ut fra forholdstallsnivå krysses med disiplin. Det er for eksempel ikke mange gitarlærere på 49 år i utvalget. For det andre er en slik omkodning valgt for å kunne forenkle og presentere tabellene på en oversiktlig og forståelig måte. Variabelen alder i oppgaven gir følgende inndeling:

Hvilken aldersgruppe tilhører du?

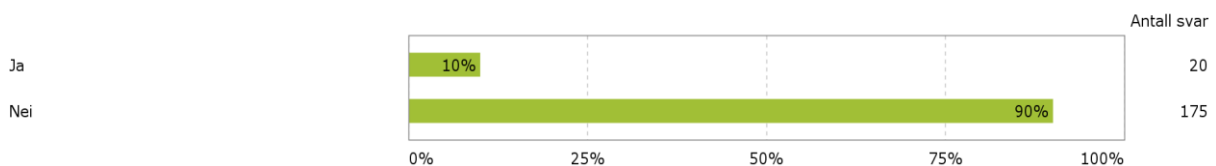

Her er 10% mellom 15 og 30 år, 24% mellom 31 og 40 år, 29% mellom 41 og 50 år, 26% mellom 51 og 60 år og 10% over 60 år. Det er 201 respondenter som her har svart. I søylediagrammet viser aldersvariabelen en *normalfordeling*. Det vil si at observasjonene er fordelt jevnt rundt variabelens *middelverdi*. Middelverdi er gjennomsnittsverdien. Dette kan i utgangspunktet ikke kan regnes ut fra ordinalskalaer, men gjøres ved 5 eller flere verdier.

5.1 Hvor stor andel kulturskolelærere jobber også i grunnskolen?

For å finne svar på dette forskningsspørsmålet ble det som tidligere omtalt bestilt ny statistikk fra KS. Denne statistikken viser at andel ansatte i kommunale musikk- og kulturskoler som også jobber i grunnskolen er 13,1% på landsbasis. Videre er årsverk som ansatte i kommunale musikk- og kulturskoler yter i grunnskolen, som prosent av årsverk de yter i musikk- og kulturskolen, på 13,4%. Kulturskoleansatte benytter altså 13,4% av sine årsverk til å kombinere stilling med grunnskolen på landsbasis.

Har du per i dag kombinert stilling med grunnskolen som faglærer i musikk eller kunst og håndverk?

Ved å sammenligne disse nasjonale tallene med tall fra Rogaland, vises tilsvarende variabel fra spørreundersøkelsen i søylediagram. Totalt antall respondenter som her har svart er 195. Diagrammet viser at 10% av respondentene også jobber i grunnskolen i kombinert stilling i estetiske fag.

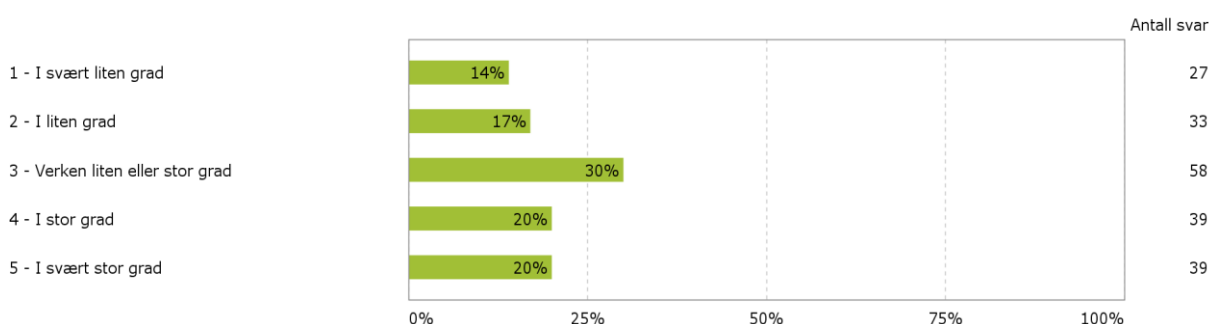
Således ligger tall fra Rogaland 3,1% under landsgjennomsnittet. Dette kan se ut til å være noe større en et signifikant avvik, hvor signifikansnivå angir hvor sannsynlig det er at utvalget ligner den totale populasjonen (Hjerm m.fl 2011:49).

Her må en imidlertid huske på at i KS sin tabell er alle ansatte i kulturskolene, inkludert rektorer og eventuelt annet personale tatt med. I oppgavens spørreundersøkelse er det kun tatt med rektorer som selv har oppgitt sin mailadresse, og som da regnes med i utvalget siden de har noe av sin stilling til undervisning. Dermed kan en regne med at det reelle avviket vil være noe mindre.

5.2 I hvilken grad er kulturskolelærere positive til kombinert stilling i kulturskole og grunnskole?

Dette forskningsspørsmålet er av deskriptiv karakter og fremstår som det første hovedspørsmålet i oppgaven. Første hovedspørsmål defineres heretter som hovedspørsmål «positive til». Variabelen som gir dette svaret er ut fra ordinale målenivå delt inn i 5 variabelverdier: *i svært liten grad*, *i liten grad*, *verken liten eller stor grad*, *i stor grad* og *i svært stor grad*. Disse variabelverdiene benyttes på tilsvarende variabler videre i oppgaven.

I hvilken grad er du positiv til kombinert stilling i kulturskole og grunnskole?

Når svarene fordeles ut fra variabelverdiene i et søylediagram vises en liten forskyvning på normalfordelingen. Det er her 196 enheter som har svart. Diagrammet forenkles ved å slå sammen svaralternativer over og under midtkategorien. Midtkategorien er de som svarer *verken liten eller stor grad*. Med *over* midtkategorien menes respondenter som har svart *i stor grad* og *i svært stor grad*. Med *under* midtkategorien menes respondenter som har svart *i liten grad* og *i svært liten grad*. Videre i oppgaven omtales svar over midtkategorien som positive, svar under midtkategorien som negative og svar i midtkategorien som nøytrale.

Her har da 31% kulturskolelærere svart under midtkategorien, 30% i midtkategorien og 40% svarer over midtkategorien. Det gjøres oppmerksom på at tallene som kommer frem i dataprogrammet SurveyXact ikke alltid stemmer. Når prosentene fordeles blir summen her 101%. Det er videre valgt å ikke gå inn og endre tall fra SurveyXact. Det skyldes sannsynligvis desimaler som må rundes opp eller ned, og derav gir denne feilmarginen.

Hovedfunn på hovedspørsmål «positive til» viser at 31% er negative, 30% er nøytrale og 40% er positive til kombinerte stillinger i kulturskole og grunnskole.

5.3 Er det variasjoner internt i hvilken grad kulturskolelærere er positive til kombinert stilling i kulturskole og grunnskole?

For å besvare dette forskningsspørsmålet kreves en forklarende karakter som belyses gjennom bivariat analyse. Hensikten er å undersøke hvordan forskjellige ting henger sammen gjennom å studere forholdet mellom to variabler, om det finnes samvariasjon. Verktøyet som er valgt for å belyse interne variasjoner av hovedfunnene er *krysstabeller*. Den avhengige variabelen som skal forklares er da: *i hvilken grad kulturskolelærere er positive til kombinert stilling i kulturskole og grunnskole*. Den vil krysses med uavhengige variabler for *kjønn, alder og utdanning*. Disse uavhengige variablene forårsaker da eventuell forandring og skal forklare eventuell variasjon (Hjerm m.fl 2011:55).

Utfallet vil så være å finne en *statistisk* sammenheng mellom disse variablene.

Sammenhengen kan altså ikke bevises, men det kan hevdes en statistisk sammenheng når en variabel forårsaker en forandring i en annen variabel.

I tabellene settes den avhengige variabelen med de fem ulike variabelverdiene horisontalt i radene. Den uavhengige variabelen for kjønn, alder eller utdanning settes så vertikalt i kolonnene. Videre må tallene i tabellen prosentueres for å gi mening og kunne sammenlignes. Dataprogrammet SurveyXact kommer kun opp med antall i cellene i krysstabellen. Forfatter har da prosentuert med en desimal for hver enkelt celle. Desimaler kan være avrundet ulikt for å ende opp med 100%. Radene sammenlignes så for å kunne forklare eventuell variasjon.

5.3.1 Hovedfunn «positive til» krysset med kjønn

Det første som undersøkes er forholdet mellom hovedfunn «positive til» og kjønn. Denne tabellen har ulikt skalanivå, hvor den avhengige variabelen *grad av positiv til kombinert stilling* er på ordinalskala, mens den uavhengige variabelen kjønn er på nominalskala.

I hvilken grad er du positiv til kombinert stilling i kulturskole og grunnskole?

Krysset med: Kjønn?

	Kvinne	Mann	I alt
1 - I svært liten grad	18 14,0%	9 13,5%	27 13,8%
2 - I liten grad	23 17,8%	10 14,9%	33 16,8%
3 - Verken liten eller stor grad	34 26,4%	24 35,8%	58 29,6%
4 - I stor grad	27 20,9%	12 17,9%	39 19,9%
5 - I svært stor grad	27 20,9%	12 17,9%	39 19,9%
I alt	129 100%	67 100%	196 100%

Tabellen viser små avvik i forskjellen mellom kvinner og menn som *i svært liten grad* og *i liten grad* er positive til kombinert stilling. Når det gjelder variabelverdien *verken liten eller stor grad* er imidlertid avviket større. Her svarer 26,4% av kvinnene og 35,8% av mennene. Prosentdifferansen mellom kvinner og menn blir da på -9,4.

Jacobsen (2013:334) hevder at en skal være forsiktige med å tillegge forskjeller på mindre enn 5-8 prosentpoeng særlig betydning. Da vil likheten være mer dominerende enn forskjellen.

Ved å summere over midtkategorien får en 41,8% kvinner og 35,8% menn, hvor prosentdifferansen mellom kvinner og menn da er på 6.

Det finnes en viss samvariasjon mellom hovedfunn «positive til» og kjønn. Det er en statistisk tendens til at kvinner i større grad enn menn er positive til kombinert stilling og at menn i større grad enn kvinner ikke har en retning på sine meninger i denne sammenheng.

5.3.2 Hovedfunn «positive til» krysset med alder

Det andre som undersøkes er forholdet mellom hovedfunn «positive til» og alder. Denne tabellen har samme skalanivå, ordinalskala på begge variablene. Det er en stor tabell med 25 celler med ulik informasjon (vedlegg 9). Det ville gjerne vært mer oversiktlig å regne ut korrelasjonsmål i et spredningsdiagram. Imidlertid er det valgt å sammenligne radvis hvordan den uavhengige variabelen alder påvirker avhengig variabel. Det er utarbeidet en forenklet variant av tabellen som vises under, hvor svaralternativer er slått sammen over og under midtkategorien.

I hvilken grad er du positiv til kombinert stilling i kulturskole og grunnskole?

Krysset med: Hvilken aldersgruppe tilhører du?

	15-30 år	31-40 år	41-50 år	51-60 år	over 60 år	I alt
1 - I svært liten grad + 2 - I liten grad	6 30%	11 22,4%	20 35,7%	13 25%	10 52,6%	60 30,6%
3 - Verken liten eller stor grad	7 35,0%	14 28,6%	14 25,0	18 34,6%	5 26,3%	58 29,6%
4 - I stor grad + 5 - I svært stor grad	7 35%	24 49%	22 39,3%	21 40,4%	4 21,1%	78 39,8%
I alt	20 100%	49 100%	56 100%	52 100%	19 100%	196 100%

Den forenklete tabellen viser spesielt *en* tydelig tendens. Ansatte over 60 år som har svart negativt er 52,6%. Dette gir en prosentdifferanse på 22 i forhold til gjennomsnittet på 30,6%. De som utpeker seg som minst negative er aldersgruppen 31-40 år med 22,4%. Dette gir en prosentdifferanse på -8,2 i forhold til gjennomsnittet på 30,6%. Aldersgruppen 51-60 år har 25% negative svar som gir en prosentdifferanse på -5,6 i forhold til gjennomsnittet på 30,6%.

Den yngste aldersgruppen har 35% positive svar. Gruppen 31-40 år er de mest positive på hele 49%. Det gir en prosentdifferanse på 9,2 i forhold til gjennomsnittet på 39,8%. Positiv holdningen avtar ganske likt i de to neste alderskategoriene og avviker lite fra gjennomsnittet. Den synker da betraktelig for dem over 60 år ned til 21,1%. Denne aldersgruppen gir da en prosentdifferanse til gjennomsnittet på -18,7.

Det finnes samvariasjon mellom hovedfunn «positive til» og alder. Det er en statistisk sammenheng med at aldersgruppen over 60 år i vesentlig større grad enn andre er negative til kombinert stilling. Videre er aldersgruppen 31-40 år de mest positive.

5.3.3 Hovedfunn «positive til» krysset med utdanning

Det tredje som undersøkes er forholdet mellom hovedfunn «positive til» og utdanningsnivå. Denne tabellen har samme skalanivå, ordinalskala på begge variablene. Tallet dataprogrammet SurveyXact kommer opp med i rubrikken «I alt» er 196 og det stemmer ikke. Ved manuell summering blir det 249. Det antas at tallet 196 stammer fra det opprinnelige antallet som besvarte avhengig variabel i og for seg. Dette vil være en svakhet ved selve dataprogrammet når en benytter krysstabell. En forenklet tabell omtales først. Her vil imidlertid tabell i full skala tas med, da den viste noen interessante variasjoner som glapp i den forenklete varianten.

I hvilken grad er du positiv til kombinert stilling i kulturskole og grunnskole?

Krysset med: Hva er ditt utdanningsnivå innen kunsthøgskole? (Her kan du krysse av for flere svaralternativer)

	Real- kompetans e	Fag- utdannelse	Faglærer- utdannelse	Bachelor	Master eller høyere	I alt
1 - I svært liten grad + 2 - I liten grad	9 31,0%	12 48,0%	11 29,7%	24 31,6%	24 29,3%	80 30,6%
3 - Verken liten eller stor grad	10 34,5%	5 20,0%	11 29,8%	24 31,6%	22 26,8%	72 29,6%
4 - I stor grad + 5 - I svært stor grad	10 34,5%	8 32,0%	15 40,5%	28 36,8%	36 43,9%	97 39,8%
I alt	29 100%	25 100%	37 100%	76 100%	82 100%	196 (249) 100%

Ansatte med fagutdannelse skiller seg klart ut med 48% negative svar. Det er en prosentdifferanse fra gjennomsnittet på 17,4. De andre fire kategoriene ligger nært opp til gjennomsnittet på negative svar.

Ansatte med realkompetanse er gruppen med høyest nøytrale svar på 34,5%. Fagutdannede er nede på 20%, som gir en prosentdifferanse på -9,6 til gjennomsnittet på 29,6%.

Den mest positive gruppen er master eller høyere. Og den minst positive er fagutdannede. Det er imidlertid en noe interessant variasjon som kommer frem i tabell i full skala.

I hvilken grad er du positiv til kombinert stilling i kulturskole og grunnskole?

Krysset med: Hva er ditt utdanningsnivå innen kunstoffag? (Her kan du krysse av for flere svaralternativer)

	Real-kompetanse	Fag-utdannelse	Faglærer-utdannelse	Bachelor	Master eller høyere	I alt
1 - I svært liten grad	3 10,4%	3 12,0%	6 16,2%	10 13,2%	16 19,5%	38 13,8%
2 - I liten grad	6 20,7%	9 36,0%	5 13,5%	14 18,4%	8 9,8%	42 16,8%
3 - Verken liten eller stor grad	10 34,5%	5 20,0%	11 29,8%	24 31,5%	22 26,8%	72 29,6%
4 - I stor grad	5 17,2%	3 12,0%	6 16,2%	17 22,4%	16 19,5%	47 19,9%
5 - I svært stor grad	5 17,2%	5 20,0%	9 24,3%	11 14,5%	20 24,4%	50 19,9%
I alt	29 100%	25 100%	37 100%	76 100%	82 100%	196 (249) 100%

Når det gjelder bachelor og master eller høyere er det interessant å *ikke* legge sammen over og under midtkategorien. Midtkategorien på begge disse utdanningsnivåene ligger rundt gjennomsnittet på 29,6%. Så ser en at flest ansatte med bachelor har svart nærmest midtkategorien med 18,4% *i liten grad* og 22,4% *i stor grad*. På master og høyere er det motsatt. Her har flest svart *i svært liten grad* med 19,5% og *i svært stor grad* med 24,4%.

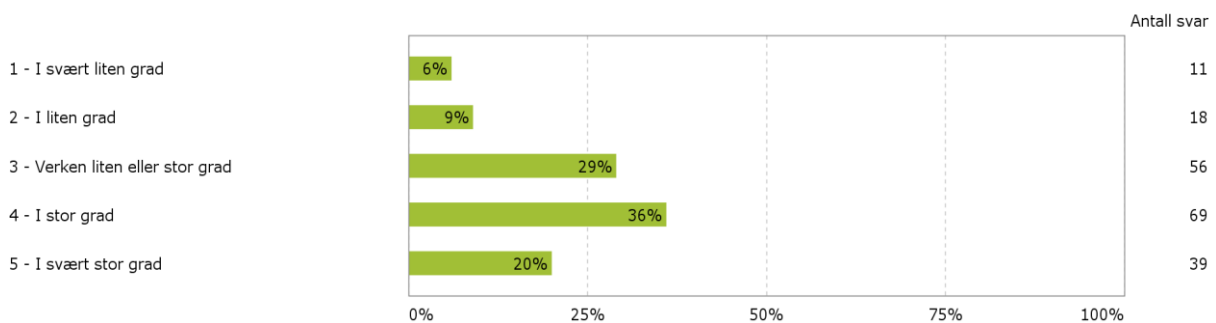
Det finnes samvariasjon mellom hovedfunn «positive til» og utdanning. Det er en statistisk tendens til at ansatte med fagutdannelse i vesentlig større grad enn andre er negative til kombinert stilling. Videre har ansatte med master eller høyere noe tydeligere holdninger til variabelen sett i forhold til ansatte med bachelor.

5.4 I hvilken grad ser kulturskolelærere mulige synergier ved kombinerte stillinger mellom kulturskole og grunnskole?

Dette forskningsspørsmålet er også av deskriptiv karakter og fremstår som det andre hovedspørsmålet i oppgaven. Andre hovedspørsmål defineres heretter som hovedspørsmål «synergier».

I hvilken grad ser du mulige synergier ved kombinerte stillinger mellom kulturskole og grunnskole?

Når svarene også her fordeles ut fra variabelverdiene i et søylediagram avdekkes en klar forskyvning på normalfordelingen. Det er her 193 enheter som har svart. Modus, den verdien som forekommer oftest, finnes her innenfor variabelverdien *i stor grad*.

Diagrammet viser at 6% av kulturskolelærere *i svært liten grad* ser mulige synergier. Videre svarer 9% *i liten grad* og 29% svarer *verken liten eller stor grad*. Over midtkategorien ser 36% *i stor grad* og 20% *i svært stor grad* mulige synergier. Slår en så sammen under og over midtkategorien får en 15% under, 29% i midtkategorien og 56% over.

Hovedfunn på hovedspørsmål «synergier» viser da at 15% er negative, 29% er nøytrale og 56% er positive til om de ser mulige synergier ved kombinert stilling mellom kulturskole og grunnskole.

5.5 Er det variasjoner internt i hvilken grad kulturskolelærere ser mulige synergier ved kombinerte stillinger mellom kulturskole og grunnskole?

For å besvare det siste forskningsspørsmålet må en tilbake til en forklarende karakter. Her vil også krysstabell benyttes. Den avhengige variabelen som her skal forklares er: *i hvilken grad kulturskolelærere ser mulige synergier ved kombinerte stillinger mellom kulturskole og grunnskole*. Den vil krysses med uavhengige variabler for *kjønn, alder og utdanning*.

5.5.1 Hovedfunn «synergier» krysset med kjønn

Det første som undersøkes er forholdet mellom hovedfunn «synergier» og kjønn. Denne tabellen har ulikt skalanivå, hvor variabelen *ser mulige synergier ved kombinerte stillinger* er på ordinalskala, mens den uavhengige variabelen *kjønn* er på nominalskala.

I hvilken grad ser du mulige synergier ved kombinerte stillinger mellom kulturskole og grunnskole?

Krysset med: Kjønn?

	Kvinne	Mann	I alt
1 - I svært liten grad	7 5,5%	4 6,1%	11 5,7%
2 - I liten grad	16 12,5%	2 3,1%	18 9,3%
3 - Verken liten eller stor grad	36 28,1%	20 30,8%	56 29,0%
4 - I stor grad	41 32,0%	28 43,1%	69 35,8%
5 - I svært stor grad	28 21,9%	11 16,9%	39 20,2%
I alt	128 100%	65 100%	193 100%

Her ser en at 193 respondenter har svart. I tabellen ser en relativt stor forskjell på de som har svart *i liten grad*. Det viser 12,5% svar av kvinner og 3,1% svar av menn. Prosentdifferansen mellom kvinner og menn blir også her på 9,4.

Forskjellen er også relativt stor på svarene *i stor grad*, med henholdsvis 32,0% kvinner og 43,1% menn. Prosentdifferansen mellom kvinner og menn blir her på -11,1. Summeres tallene over og under midtkategorien får en da 18,0% kvinner og 9,2% menn under midtkategorien. Over midtkategorien er fordelingen 53,9% kvinner og 60,0% menn.

Det finnes en samvariasjon mellom hovedfunn «synergier» og kjønn. Det er en statistisk tendens til at menn i større grad enn kvinner er positive til å se mulige synergier ved kombinerte stillinger mellom kulturskole og grunnskole og at kvinner er mer negative enn menn til dette.

5.5.2 Hovedfunn «synergier» krysset med alder

Det andre som undersøkes er forholdet mellom hovedfunn «synergier» og alder. Denne tabellen har samme skalanivå, ordinalskala på begge variablene. Tabell i full skala vises i vedlegg (vedlegg 9). Det er utarbeidet en forenklet variant av tabellen som vises under, hvor svaralternativer er slått sammen over og under midtkategorien.

I hvilken grad ser du mulige synergier ved kombinerte stillinger mellom kulturskole og grunnskole?

Krysset med: Hvilken aldersgruppe tilhører du?

	15-30 år	31-40 år	41-50 år	51-60 år	over 60 år	I alt
1 - I svært liten grad + 2 - I liten grad	3 15,8%	5 10,1	10 18,5%	8 14,4%	3 15,8%	29 15,0%
3 - Verken liten eller stor grad	8 42,1%	16 32,7%	10 18,5%	13 25,0%	9 47,4%	56 29,0%
4 - I stor grad + 5 - I svært stor grad	8 42,1%	28 57,2%	34 63%	31 59,6%	7 36,8%	108 56,0%
I alt	19 100%	49 100%	54 100%	52 100%	19 100%	193 100%

Det som skiller seg tydelig ut i denne tabellen er at aldersgruppen 15-30 år sammen med aldersgruppen over 60 år har ganske like prosentpoeng på samtlige variabelverdier. De tre aldersgruppene i midten har vesentlig mindre grad av nøytral holdning til «synergier». I tillegg har de tre aldersgruppene i midten vesentlig større grad av positiv holdning til «synergier».

Det finnes tydelig samvariasjon mellom hovedfunn «synergier» og alder. Det er en statistisk sammenheng med at aldersgruppen 15-30 år sammen med aldersgruppen over 60 år i vesentlig større grad er mindre positive enn andre, samt de har også mindre retning på holdninger til «synergier».

5.5.3 Hovedfunn «synergier» krysset med utdanning

Det tredje som undersøkes er forholdet mellom hovedfunn «synergi» og utdanningsnivå. Denne tabellen har samme skalanivå, ordinalskala på begge variablene. Her vil det kun være en forenklet tabell som presenteres, da det ikke forelå noen interessante variabeldifferanser utover det. Tallet dataprogrammet SurveyXact kommer opp med i rubrikken «I alt» er 193 og det stemmer heller ikke her. Ved manuell summering blir det 242.

I hvilken grad ser du mulige synergier ved kombinerte stillinger mellom kulturskole og grunnskole?

Krysset med: Hva er ditt utdanningsnivå innen kunstfag? (Her kan du krysse av for flere svaralternativer)

	Real-kompetanse	Fag-utdannelse	Faglærer-utdannelse	Bachelor	Master eller høyere	I alt
1 - I svært liten grad + 2 - I liten grad	2 7,1%	6 26,1%	5 13,9%	12 16,0%	14 17,5%	39 15,0%
3 - Verken liten eller stor grad	12 42,9%	6 26,1%	11 30,5%	18 24,0%	21 26,3%	68 29,0%
4 - I stor grad + 5 - I svært stor grad	14 50,0%	11 47,8%	20 55,6%	45 60,0%	45 56,2%	135 56,0%
I alt	28 100%	23 100%	36 100%	75 100%	80 100%	193 (242) 100%

I denne tabellen er det to ting som skiller seg ut. Det er graden av ansatte med fagutdanning som er mest negative med 26,1%. Dette gir en prosentdifferanse mot gjennomsnittet på 11,1. Videre ser en at relativt høy grad av ansatte med realkompetanse har svart nøytralt. Her er det 42,9% som har avgitt nøytralt svar og dette gir en prosentdifferanse mot gjennomsnittet på 13,9.

Det finnes i noe grad samvariasjon mellom hovedfunn «synergi» og utdanning. Det er en statistisk tendens til at ansatte med fagutdanning i noe større grad enn andre er negative til å se synergi ved kombinert stilling. Videre har ansatte med realkompetanse mindre tydelige holdninger til variabelen enn andre.

Kapittel 6 – Drøfting av resultat

I dette kapittelet gjennomføres en substansiell drøfting av oppgavens funn og annen forskning. Da det ikke er klart å fremskaffe andre funn og konklusjoner i forhold til kulturskolelæreres holdninger til problemstillingen, vil det ikke finnes et naturlig sammenligningsgrunnlag. Oppgaven bringer således inn andre elementer til fagfeltet. Her vil da det viktigste bli å sette funn opp mot teori for å kunne se alt i en større sammenheng. Formålet er da en utvidet forståelse i forhold til den teorien som finnes.

Først avklares hovedfunn i forhold til forventninger. Videre søkes det å forklare variasjoner som kommer frem ved hjelp av å teste ulike teorier opp mot det empiriske materialet.

I hovedfunn ut fra avhengig variabel «positive til» og «synergier» er det imidlertid viktig å påpeke at sammenhengen kan være relativt svak. Veldig mange faktorer kan spille inn på hvilken holdning kulturskolelærere har til problemstillingen. For å prøve å fange opp noen av disse holdningene ble det utarbeidet spørsmålsbatterier i spørreundersøkelsen, uten at disse har blitt ytterligere omtalt i hovedfunnene. Svarene fra spørsmålsbatteriene vises i sin helhet i spørreskjema (vedlegg 8). Det har også betydning at utvalget er relativt lite. Når en da brekker ned empiri i krysstabeller kan hver enkelt respondent få stor betydning for resultatet.

6.1 Sentrale funn i forhold til forventninger

Hovedfunnene summeres her i en enkel tabell for å gi en sammenlignende oversikt. Det som her er interessant er forskjellene i forholdet mellom «positive til» og «synergier».

Dataprogrammet SurveyXact får igjen stå for utregning av prosentene.

Hovedspørsmål	Er «positive til» kombinerte stillinger	Ser mulige «synergier» ved kombinerte stillinger
I svært liten/liten grad Negativ holdning	31%	15%
Verken liten eller stor grad Nøytral holdning	30%	29%
I stor/svært stor grad Positiv holdning	40%	56%

6.1.1 Funn i forhold til forventninger om «positive til»

Hovedfunn på hovedspørsmål «positive til» viser da at 31% er negative, 30% er nøytrale og 40% er positive til kombinerte stillinger i kulturskole og grunnskole. Her er det litt overraskende at *modus*, den verdien som forekommer oftest, er på *verken liten eller stor grad* med hele 30%. Dette sett i forhold til diagrammet med fem variabelverdier. En kunne anta at velutdannede kulturskolelærere hadde en klarere retning på meninger om dette spørsmålet som direkte gjelder deres jobb.

Videre var det nok høyere forventninger til at større prosentandel skulle være positive til et samarbeid mellom kulturskole og grunnskole. Likevel er det fullt ut forståelig. Det innebærer et endringsmoment med mange uavklarte forhold som vil belyses videre i oppgaven.

Det finnes en viss samvariasjon mellom hovedfunn «positive til» og kjønn. Det er en statistisk tendens til at kvinner i større grad enn menn er positive til kombinert stilling og at menn i større grad enn kvinner ikke har en retning på sine meninger i denne sammenheng. At kvinner svarer positivt på 41,8% og menn på 35,8% viser ikke det helt store avviket. Det er imidlertid likevel en samvariasjon med en statistisk tendens til at kvinner har en mer positiv holdning. Ved å søke forklaring uten empirisk grunnlag kan faren være å havne i kjønnsstereotyper. En kunne da ha spurt om kvinner har større «omsorg» for at alle elever skal få bedre kunstfaglig opplæring? Slike generaliseringer ut fra kjønn, med en forestilling om at kvinner er like og menn er like, kommer det lite fruktbart ut av.

Siden forventninger i forhold til kjønn gjerne kan bero mer på fordommer og mindre på objektive vurderinger enn andre variabler, ville det her vært svært interessant og gått videre til en multivariat analyse. Da kunne en sett på kjønn sammen med flere faktorer som for eksempel holdninger fra spørsmålsbatteriene. Ville kjønn som en av de uavhengige variablene sammen med holdninger påvirket den avhengige variabelen «positive til» eller «synergier»? En slik tilnærming ville gitt mening og i stor grad styrket oppgaven.

I nøytral kategori svarer 26,4% av kvinnene og 35,8% av mennene. Prosentdifferansen mellom kvinner og menn blir da på -9,4. Dette viser en enda tydeligere samvariasjon mellom kjønn hvor den statistiske tendensen er at menn i mindre grad enn kvinner har en retning på sin mening i forhold til dette spørsmålet.

Det finnes samvariasjon mellom hovedfunn «positive til» og alder. Det er en statistisk sammenheng med at aldersgruppen over 60 år i vesentlig større grad enn andre er negative til kombinert stilling. Videre er aldersgruppen 31-40 år de mest positive. At 52,6% over 60 år har svart negativt var som forventet. Det kjennes gjerne krevende på tampen av en yrkesaktiv karriere å skulle omstille seg i forhold til endring av arbeidsoppgaver. Den gruppen som imidlertid kan sies å overraske på negative svar er 51-60 år med kun 25%. De er gjerne så trygge i sin kulturskolejobb, og ser at de har kapasitet til og ønsker å dele sin kunnskap ut til flere elever.

Gruppen 31-40 år er de mest positive på hele 49%. Det kan gjerne forklares med at de har stått i jobben en stund, er tryggere og har større kjennskap til både kulturskolen og grunnskolen som skoleslag. Den yngste aldersgruppen har imidlertid kun 35% positive svar, vesentlig mindre enn aldersgruppen 31-40 år. Det kan da gjerne forklares med motsatt argument til gruppen 31-40 år. De er unge og nyutdannede og har gjerne mer enn nok med å innpasse seg organisasjonskulturen og strukturen i kulturskolen.

Det finnes samvariasjon mellom hovedfunn «positive til» og utdanning. Det er en statistisk tendens til at ansatte med fagutdanning i vesentlig større grad enn andre er negative til kombinert stilling. Videre har ansatte med master eller høyere noe tydeligere holdninger til variabelen sett i forhold til ansatte med bachelor. At ansatte med fagutdanning skiller seg klart ut med 48% negative svar var litt overraskende. Kunne det kanskje forklares med mindre kjennskap til pedagogikk fra sin fagutdanning? En rask kryssjekk viser imidlertid at 60% med fagutdanning også har pedagogisk utdanning (vedlegg 10). Kan en forklaring være at de som har fagutdanning er mindre «skolske» og mere kunstnere?

Når det gjelder nøytrale svar viser fagutdannede en prosentdifferanse på -9,6 til gjennomsnittet, noe som også peker ut denne gruppen til å ha klareste retning på sine holdninger.

Den mest positive gruppen er master eller høyere. Variasjon som kommer frem i tabellen i full skala mellom ansatte med bachelor kontra master og høyere er noe interessant. Det vises ulik grad av pedagogisk utdanning, hvor 80,5% av ansatte med bachelor og 89% med master

eller høyere har dette. Det er vel plausibelt å forvente at jo høyere grad av kunstfagutdannelse dess klarere retning på holdninger innenfor dette fagfeltet.

6.1.2 Funn i forhold til forventninger om «synergier»

Hovedfunn på hovedspørsmål «synergier» viser da at 15% er negative, 29% er nøytrale og 56% er positive til om de ser mulige synergier ved kombinert stilling mellom kulturskole og grunnskole. Disse funnene svarer for så vidt til forventningene. At 56% er positive til «synergier» sier noe om at holdninger er lettere å forholde seg til enn hva en muligens praktisk måtte involvert seg i. Sett i lys av begge hovedspørsmålene så er det kun 40% som er «positive til» kombinerte stillinger. Kanskje dette skyldes at hovedspørsmålet «positive til» har mer en «what's in it for me» karakter, som implisitt stiller en slags forventning om en større grad av praktisk involvering.

Det finnes en samvariasjon mellom hovedfunn «synergier» og kjønn. Det er en statistisk tendens til at menn i større grad enn kvinner er positive til å se mulige synergier ved kombinerte stillinger mellom kulturskole og grunnskole og at kvinner er mer negative enn menn til dette. I lys av begge hovedspørsmålene kunne en oppsummert ha drøftet forskjellene på hvorfor «positiv til» har vesentlig lavere positiv svarprosent enn «synergier». Grunnen til forskjellen er gjerne at når det spørres om en er positiv til kombinerte stillinger kan respondenten tenke seg selv inn i den rollen. Når det spørres om en ser synergier er det et mer objektivt spørsmål som ikke nødvendigvis innbefatter egen innsats. Ved så å ta dette videre til å se på samvariasjon mellom kjønn øker kompleksiteten, men ville også vært meget interessant og forsket videre på.

Funnene viser så at kvinner er mer «positive til» kombinerte stillinger, mens menn er mer positive til å se «synergier». Dette kunne igjen gitt en interessant kjønnsdebatt som sådan, men faren ved å søke forklaring uten empirisk grunnlag gir kjønnsstereotypier. Spørsmål uten empirisk grunnlag kunne da vært om kvinner lettere kan tenke seg selv inn i roller, og om de er mer samvittighetsfulle i forhold til hva som kreves av å gå inn i ulike roller. Videre kunne en spurt om menn stiller seg mer objektive til spørsmål om roller, og ikke nødvendigvis velger å innbefatte egen innsats i denne konteksten. Igjen vil det komme lite ut av slike generaliseringer ut fra kjønn.

Ved summen av samvariasjon mellom hovedfunn og kjønn viser det igjen at en multivariat analyse kunne gitt svært interessant kunnskap. Ved å se på kjønn sammen med flere faktorer fra spørsmålsbatteriene kunne det gitt et empirisk grunnlag for disse funnene utover det å ha forventninger. Hvordan ville kjønn som en av de uavhengige variablene sammen med holdninger påvirket den avhengige variabelen til hovedspørsmålene?

Det finnes tydelig samvariasjon mellom hovedfunn «synergier» og alder. Det er en statistisk sammenheng med at aldersgruppen 15-30 år sammen med aldersgruppen over 60 år i vesentlig større grad er mindre positive enn andre, samt de har også mindre retning på holdninger til «synergier». En forklaring kan være at de yngste enda ikke har erfaring nok til å se slike synergier. De eldste kan enten ha erfaring med at samarbeid ikke har fungert eller de gir ikke oppmerksomhet til hvilke muligheter omstilling kan bidra til når arbeidskarrieren går mot slutten.

Det finnes i noe grad samvariasjon mellom hovedfunn «synergi» og utdanning. Det er en statistisk tendens til at ansatte med fagutdanning i noe større grad enn andre er negative til å se synergi ved kombinert stilling. Videre har ansatte med realkompetanse mindre tydeligere holdninger til variabelen enn andre. Dette er sammenfallende med at denne gruppen også var mest negativ i «positiv til». Her tas samme vage begrunnelse inn, om de som har fagutdanning kan være mindre «skolske» og mere kunstnere?

Summen av samvariasjon mellom hovedfunn og trekk ved individene som kjønn, alder og utdanning kunne ved en multivariat analyse gitt en mer kausal kunnskap. Det ville både vært interessant i seg selv, men også styrket oppgaven som sådan.

Videre vil teoretiske antakelser og hypoteser belyses i forhold til funn.

6.2 Teoretiske antakelser og hypoteser sett i forhold til funn

Opgavens teoretiske fundament tar utgangspunkt i tre innfallsvinkler for å belyse hovedfunn. Det vil imidlertid her trekkes frem noe data som ikke har fremkommet i analysekapittelet. Dette skyldes at analysekapittelet er delt inn i et underkapittel for hvert forskningsspørsmål og har blitt «rammet inn» i forhold til det. Når det gjelder å koble teori opp mot disse funnene, kan det derfor være behov for å henvise til utfyllende empiri fra spørreundersøkelsen.

Det første som belyses er organisasjonskultur som en grunnleggende forståelsesramme for et samarbeid mellom kulturskole og grunnskole.

Det andre går på hovedfunn og profesjonsdilemmaet mellom det å være kunstner og/eller lærer. Dette perspektivet vil ha betydning både for utdanningsinstitusjonene, den enkelte skole, den enkelte faglærer og til slutt den enkelte elevs læring.

Det tredje går på hovedfunn og strukturelle avklaringer. Hovedvekten legges på Westby, Angelo og Emstad sine fagfellevurderte forskningsartikler i forbindelse med IRIS-prosjektet og utgivelse av antologien *Forskning og utvikling i kulturskolefeltet*. Deres artikler viser et tydelig behov for å løfte kunnskapen om kulturskoledrift i samarbeid med grunnskolens estetiske fag.

6.2.1 Funn i forhold til organisasjonskultur

Antakelse: *Organisasjonskulturen i kulturskolene er en kommunal subkultur som vil være vanskelig å endre.*

Når det gjelder organisasjonskultur brukes teorien mer som en rettesnor inn mot spørsmål som kan diskuteres. Her vil det ikke forklares variasjoner i forhold til forskningsspørsmålene i problemstillingen. Det er imidlertid av grunnleggende betydning å ha kunnskap om forskjeller i organisasjonskulturen i kulturskolen og grunnskolen for å kunne inngå gode samarbeid. Her vil det være viktig med kunnskap om hva som kan endres og hva som ikke kan endres. Organisasjonskultur er som nevnt vanskelig å studere, noe som ikke er nedfelt skriftlig og som gjenspeiler uformelle trekk.

Likevel vil det være fruktbart å spørre som Hofstede (Jamil i Baldersheim og Rose 2012:245) gjør: *hvilken del av kulturen kan påvirkes og under hvilke forutsetninger?* Kulturen i begge skoleslagene er basert på grunnleggende verdier som vil være vanskelige å viske ut og som gjennom mange år har blitt manifestert. Kan imidlertid ritualer, helter, symboler og skikker være gjenstand for noe som i større grad kan smelte sammen?

Kan en så definere kulturskolene som en subkultur i kommunene? Det henvises til at en spesiell utdanningsgruppe som jobber sammen kan skape en subkultur. Empirien i denne oppgaven viser at i kulturskolene har 39% bachelor og 42% master eller høyere utdanning innen sitt kunstfag. Når en videre ser at 45% av repondentene svarer at de har stått i jobben 15 år eller mer (vedlegg 8), kan en anta at det er etablert en sterk organisasjonskultur som gjerne kan sies å være en subkultur.

Om så organisasjonskulturen i kulturskolene er en kommunal subkultur som vil være vanskelig å endre, kan imidlertid diskuteres. Hovedfunn på «synergier» viser at hele 56% av respondentene er positive og 29% er nøytrale, noe som kun gir 15% negative svar. Dette vitner om en stor tro på at kombinerte stillinger fører noe positivt med seg, noe som implisitt kan bekrefte et positivt syn på endring. At hovedfunn på «positive til» har en relativt lavere svarprosent i positiv retning kan skyldes usikkerhet. Hva innebærer dette for meg? Når en ser videre på teori om profesjonsdilemma og strukturelle trekk kan denne usikkerheten langt på veg forstås.

6.2.2 Funn i forhold til profesjonsdilemma

Hypotese: *Jo høyere kunstfaglig utdannelse en faglærer har, dess mer hører «profesjonsidentiteten» hjemme i kulturskolen.*

Denne hypotesen dreier seg mest om funn i forhold til utdanning. Det drøftes konsekvenser for teorien hvorvidt profesjonsdilemma har betydning for hypotesen. Det vil her trekkes inn andre funn enn hovedfunn.

Teorien rundt profesjonsdilemmaet mellom det å være kunstner og/eller lærer belyser grunnleggende forskjeller. Som nevnt vil på den ene siden lærerprofesjonen ha i seg tjenestekallet som er heterotelisk, og tjener en hensikt utenfor seg selv i et nytte-perspektiv. På den andre siden vil kunstnerrollen innenfor dette feltet ha i seg kunstnerkallet som er rettet

mot kunsten selv, og således står utenfor nytte-perspektivet. Slik vil kulturskolefeltet trekkes i ulike retninger innenfor disse dimensjonene og faglæreren i kulturskolen står mer eller mindre i dette dilemmaet.

Dette perspektivet vil ha betydning både for utdanningsinstitusjonene, den enkelte skole, den enkelte faglærer og til slutt den enkelte elevs læring i kulturskolene. Når så dette perspektivet videre skal tas med inn i grunnskolen, hvor den heteroteliske lærerprofesjonen er rådende, kan dette by på utfordringer. Bevissthet og kunnskap rundt dette vil være avgjørende for gode samarbeidsformer.

Et spørsmål fra spørsmålsbatteriene som kan underbygge hypotesen er følgende: *Årsaken til at jeg ikke kan tenke meg kombinert stilling er at min profesjonsidentitet hører hjemme i kulturskolen.* (vedlegg 8). Ved å legge sammen over og under midtkategorien viser 40% at de er uenig i dette, 18% svarer nøytralt og 42% er enig. Da er altså 42% enig i at årsaken til at de ikke kan tenke seg kombinert stilling er at profesjonsidentiteten hører hjemme i kulturskolen.

For at dette skal gi mening i forhold til å teste hypotesen må det lages en krysstabell mellom spørsmålet ovenfor som avhengig variabel og utdanning som uavhengig variabel. Dette gir da følgende forenklede tabell (vedlegg 10):

Videre bes du krysse av på de svaralternativene som stemmer best for deg. - Årsaken til at jeg ikke kan tenke meg kombinert stilling er at min profesjonsidentitet hører hjemme i kulturskolen.

Krysset med: Hva er ditt utdanningsnivå innen kunstfag? (Her kan du krysse av for flere svaralternativer)

	Real-kompetanse	Fag-utdanning	Faglærer-utdanning	Bachelor	Master eller høyere
1 - I svært liten grad + 2 - I liten grad	10 37,1%	9 40,9%	17 51,5%	26 38,2%	28 38,4%
3 - Verken liten eller stor grad	9 33,3%	4 18,2%	6 18,2%	9 13,2%	12 16,4%
4 - I stor grad + 5 - I svært stor grad	8 29,6%	9 40,9%	10 30,3%	33 48,6%	33 45,2%
I alt	27 100%	22 100%	33 100%	68 100%	73 100%

Det tabellen avdekker er at ansatte med faglærerutdanning i aller minst grad er enig i dette med 51,5%. Dette var ikke overraskende. Som teorien peker på har faglærere en utdanning hvor lærerprofesjonen og det heteroteliske tjenestekallet er i fokus. Videre ser en at bachelor

og master eller høyere er mest enige i dette utsagnet. Ansatte med bachelor er noe mer enige enn master og høyere. Av de som sier seg enige er ansatte med realkompetanse og faglærerutdannelse færrest.

Hypotesen kan i noe grad sies å stemme. Ansatte med bachelor og master eller høyere er mest enige i utsagnet om at årsaken til at de ikke kan tenke seg kombinert stilling er at profesjonsidentiteten hører hjemme i kulturskolen.

6.2.3 Funn i forhold til strukturelle trekk

Hypotese: *Det er så stor uklarhet i hvordan strukturen for et samarbeid mellom kulturskole og grunnskole skal foregå, at kulturskoleansatte vegrer seg for å være positive til et slikt samarbeid.*

Også her legges hovedfunn til grunn for å drøfte konsekvenser for teorien hvorvidt strukturelle forhold har betydning for om kulturskolelærere ønsker kombinerte stillinger med grunnskolen. Andre funn trekkes inn for å gi utfyllende informasjon og tabellen for hovedfunn gir tilsvarende utgangspunkt som ovenfor:

Hovedspørsmål	Er «positive til» kombinerte stillinger	Ser mulige «synergier» ved kombinerte stillinger
I svært liten/liten grad Negativ holdning	31%	15%
Verken liten eller stor grad Nøytral holdning	30%	29%
I stor/svært stor grad Positiv holdning	40%	56%

Som tidligere nevnt kan en i lys av begge hovedspørsmålene oppsummere og drøfte forskjellene på hvorfor «positiv til» scorer mindre positivt enn «synergier». Ligger forskjellen i hvorvidt en er positiv til kombinerte stillinger at respondenten kan tenke seg selv inn i den rollen? Videre når det så spørres om en ser synergier, oppfattes det da mer som et objektivt spørsmål som ikke nødvendigvis innbefatter egen innsats? Det er plausibelt å anta at forskjellen ligger her.

Ved å se på Angelo og Emstad (2017) sine funn fra tre kommuner som har prøvd ut et samarbeid mellom kulturskoler og grunnskolen, vises et stort sprik i drivere som utgangspunkt for dette samarbeidet.

Den ene kommunen tar utgangspunkt i lokalmiljøets konstituerte verdier som grunnlag for samarbeidet. Den andre tar utgangspunkt i et ønske om å heve den faglige standarden på musikkundervisningen i skolen. Den tredje har et uttalt mål i bystyret om større kulturskolerekruttering fra en spesifikk bydel.

Videre ser de på strukturelle trekk i form av diskursens effekter i de tre kommunene. I den første kommunen foreligger delte lærerstillinger og planverk som forplikter grunnskolen til aktivt samarbeid med lokalkulturlivet. Den andre kommunen fremhever at skolen skal være profesjonell, og at den blir det gjennom sterk fagkompetanse og ved å benytte ressursmiljøer rundt. Den tredje kommunen tillegger en forståelse av at grunnskole og kulturskole er selvstendige partnere, uavhengige av hverandre, men med et felles ønske om en delingskultur der kompetanseutveksling foregår begge veier.

Det fremtrer ganske tydelig at en samarbeidsform mellom disse to skoleslagene i liten grad er sentralstyrt. Det ligger ikke innenfor oppgavens problemstilling å se hvorvidt grad av styring fra sentrale myndigheter i denne konteksten ville vært bedre for et slikt samarbeid. Det som her testes er hvorvidt denne uklarheten påvirker om kulturskoleansatte er positive til et slikt samarbeid.

Likevel fremhever også Westby de to skoleslagenes forskjellige rammer hvor hun illustrerer utgangspunktet for didaktiske konsekvenser i en tabell (Westby 2017:143). Kategoriene hun sier noe om er: eleven, mål, undervisningsinnhold, organisering og vurdering. Disse kategoriene representerer relativt store forskjeller i forventninger om lærerkompetanse innen fagdidaktiske ferdigheter, kontekstuell forståelse, analyse- og tolkningsferdighet samt vurderingskompetanse.

Et spørsmål fra spørsmålsbatteriene som kan underbygge hypotesen er følgende: *Jeg er positiv til å jobbe i grunnskolen men blir betenkt pga manglende kompetanse i klasseromsledelse og andre strukturelle trekk ved grunnskolen* (vedlegg 8). Ved å legge sammen over og under midtkategorien viser 34% at de er uenig i dette, 24% svarer nøytralt og

42% er enig. Her kan en svakhet ved spørsmålet være om de svarer enig/uenig på første eller andre del av setningen. Det tas imidlertid utgangspunkt i at det er første del av setningen som er utslagsgivende. Da er altså 42% enig i at de er positive, men blir betenkt pga manglende kompetanse i klasseromsledelse og andre strukturelle trekk ved grunnskolen.

Videre refereres to spørsmål som underbygger en stor tro på synergier ved kombinerte stillinger: *Kulturskolelærere og grunnskolelærere vil lære mye nyttig av hverandre og Ved å benytte kulturskolelæreres kompetanse inn i grunnskolen vil det fremme kreativitet (vedlegg 8).* Det gis her henholdsvis positive svar på 81% og på 83%. Dette er svært høye tall og viser en stor tro på synergier ved kombinerte stillinger.

Hypotesen er da testet opp mot teori og funn. Den kan sies å være stor uklarhet i hvordan strukturen for et samarbeid mellom kulturskole og grunnskole skal foregå. Om kulturskoleansatte vegrer seg for å være positive til et slikt samarbeid av denne grunn, er mer nyansert.

Hovedfunnene viser at respondentene i langt større grad er positive til synergier enn de er til selve samarbeidet. Som tidligere omtalt kan det underbygge at ved «positive til» kombinerte stillinger kan respondenten mer tenke seg selv inn i rollen. Ved å tenke seg selv inn i rollen kan uklarhet rundt struktur være medvirkende til å gi lav positiv score. Når imidlertid «synergier» gir høy positive score kan en ikke hevde at kulturskoleansatte vegrer seg for å være positive til et slikt samarbeid. Dermed motsies denne hypotesen på den ene siden når det gjelder «synergier» og til en viss grad på den andre siden når det gjelder «positive til».

Kapittel 7 – Studiens implikasjoner og vegen videre

«Da kulturskolelæreren sluttet på vår skole som musikk lærer, håpet vi andre lærere at den som hatet faget minst måtte ta det» (ref. grunnskolelærer i Rogaland 2017).

7.1 Implikasjoner sett i forhold til praksisfeltet

Hovedfunnene viser kort oppsummert at kulturskolelærere er noe skeptiske til et samarbeid om kombinerte stillinger mellom kulturskole og grunnskole, men at de likevel i stor grad ser synergier ved et slikt samarbeid. Videre gir trekk ved respondentene i form av kjønn, alder og utdanningsnivå noe variasjoner på oppfatninger knyttet til de to hovedspørsmålene.

For praksisfeltet vil først og fremst den positive tilnærmingen til synergier ved kombinerte stillinger være viktig å bygge videre på. Noe som også kan gjenspeiles som en positiv holdning til utgangspunktet for problemstillingen. Et utgangspunkt for å se på om det i større grad var mulig å dra veksler på hverandre gjennom gjensidig ressursutnyttelse i et endrings- og forbedringsperspektiv mellom kulturskole og grunnskole.

Det er plausibelt å anta at praksisfeltet ser på kreativitet og kunsthøgskole som et viktig og supplerende alternativ til *den rene fornuft* og *den praktiske fornuft*. Tankene fra Baumgarten (1714-1762) om å opphøye estetikken til et begrep for en egen måte å erkjenne verden på, vil således være like aktuelle for dagens elever som skal utdannes til morgendagens samfunn.

OECD rapporten (2014) slår fast vanskelighetsgraden av å måle kreativitet og å kunne generalisere i forhold til kausale sammenhenger mellom kunsthøgskole og en mer kreativ tilnærming. Hva kan da manglende måleegenskaper i forhold til kunsthøgskole og kreativitet ha bidratt til? Hva kan ha gått tapt? Rapporten viser imidlertid at kunst er viktig i seg selv for utdanning. Den peker på at elever som mestrer en kunsthøgskole kan oppdage sitt livsverk. Videre at kunst uten riktige og gale svar kan tillate en annen måte å forstå verden på, i motsetning til hva realfagene tillater.

En bevisstgjøring rundt profesjonsdilemmaet mellom det å være kunstner og det å være lærer har betydning for praksisfeltet. Elin Angelo (Angelo m. fl. 2014:31-38) omtaler profesjonsdilemmaet på individuelt, kollektivt, institusjonelt og politisk nivå. Dilemmaene

handler om mange forståelser innen fag, kunnskap, roller, indre og ytre motivasjon m.m. Det som er viktig er hvordan den enkelte lærer navigerer i disse spenningsforholdene og hvilken kunnskapsutvikling og identitetsutvikling som tilbys eleven.

At en relativt stor andel av kulturskolelærerne i det hele tatt er skeptiske til å nærme seg grunnskolen, kan da muligens gi noen konsekvenser for dem som profesjon. De avviser her mer eller mindre en mulighetsstruktur. En kan anta at samarbeidet mellom kulturskole og grunnskole vil utvikles videre i årene fremover, og at dette da kan gi implikasjoner ut fra både institusjonelt og politisk nivå. Dette kan da føre til en forandring i omgivelsene, som igjen er et utgangspunkt for at endring vil finne sted, med gitte konsekvenser.

Når det gjelder strukturelle trekk ved praksisfeltet viser Angelo og Emstad (2017) hvor tydelig det er at kulturskolene mangler statlige føringer, som igjen fører til svært ulike måter å samarbeide med grunnskolen på. Drift av kulturskoler og videre samarbeid med grunnskolen er helt opp til hver enkelt kommune. Lederes konstruerte *diskurser* omkring samarbeid blir her «makthjul» som holder dette i gang. I eksemplene de trekker frem spenner diskursene fra fokus på lokal identitet, profesjonalitet og til integrering. Westby (2017) viser også et tydelig behov for å samle kunnskap om ulikheter ved de to skoleslagene, for med det å kunne skape et godt fundament å bygge videre på.

Praksisfeltet må forholde seg til at det ikke er nasjonale føringer på et slikt samarbeid. Imidlertid er et slikt samarbeid med kombinerte stillinger en realitet. KS sin rapport viser at 13,1% andel av de kulturskoleansatte også jobber i grunnskolen. Det vil da være viktig å samle suksesshistorier fra dette samarbeidet, slik at andre kan lære av det. Videre vil det også være viktig å belyse hva som ikke fungerer og hvorfor.

Denne oppgavens problemstilling søker å avdekke om det finnes et større mulighetsrom innenfor et slikt samarbeid. Ut fra hovedfunn vil det kunne hevdes at dette finnes.

7.2 Implikasjoner sett i forhold til videre forskning

Et av utgangspunktene for oppgaven var at det fremstod som en form for paradoks, at grunnskolen med sine lovpålagte oppgaver mangler kompetanse der hvor kulturskolen innenfor samme kommuneorganisasjon har godt kvalifiserte faglærere. Hvordan kunne denne kompetansen fordeles på en måte som kom flere elever til gode? I oppgaven belyses dette først og fremst ut fra kulturskolelæreres perspektiv om hvordan de stiller seg til kombinerte stillinger med grunnskolen. Oppgaven belyser også om dette mulighetsrommet skal kunne bli en fruktbar læringsarena, er det mange aspekter som må avklares. Det er heller ikke nok at kvaliteten på undervisningen blir bedre. Det som er viktig er at læringsutbyttet til elevene blir bedre. Til det trengs det videre og spesifikk forskning.

Tema for oppgaven anses som aktuell. Ved utvikling av fremtidens kompetanser kreves større grad av bevissthet og kunnskap også omkring kreativitet og kunstfag. I sin ytterste konsekvens berører dette de store spørsmål angående grunnskolens prioritering og vektlegging av kunnskap. Avgrensing av tema peiler seg imidlertid her inn på denne lille delen av praksisfeltet som berører estetiske fag. Det kan likevel stilles spørsmål ved om hva en har mistet på veien ved å nedprioritere kreativitet og kunstfag i skolen. Forskning på hvorfor elever mangler skoleengasjement og dropper ut, sett i lys av mangel på muligheter for mestring innen kreativ utfoldelse i skolen, ville vært interessant å få kunnskap om.

Videre setter begge bidragene til Angelo, Emstad og Westby fokus på behovet for større kunnskap innen praksisfeltet når det gjelder kombinerte stillinger. De bekrefter at det er helt opp til den enkelte kommune, og gjerne den enkelte skole, hvordan et slikt samarbeid forholder seg i praksis. Oppgaven forsøker å avdekke holdninger hos kulturskolelærere om de her er «positive til» eller ser «synergier». Denne innfallsvinkelen skulle gjerne vært supplert med forskning på hvordan grunnskolefeltet forholder seg tilsvarende til problemstillingen. Ønsker de kulturskolelæreren velkommen til «sin arena»?

I et Rasmus Modsat perspektiv ville det vært et viktig supplement med forskning som søker å avdekke fordeler med å skille de to skoleslagene ytterligere fra hverandre. Hadde det vært bedre at kulturskolene fikk større autonomi og i sterkere grad kunne rendyrke og utvikle sine fagmiljøer? Er det generelt sett for stort fokus på helhetstenking i kommunene i dag? Har tverrfaglighet fått for stor plass? Har helhet og tverrfaglighet i seg selv blitt kommunale

moteord som bidrar til «utflating» av fagmiljøene? Hva med endring i dette perspektivet? Er kommunene drevet av endring for endringens egen skyld?

Med en enkel lovhjemmel og mangel på nasjonale føringer har kommunene som skoleeier stor selvbestemmelse over sine kulturskoler. Oppgaven belyser noe av mulighetsrommet for et samspill mellom to kommunale skoleslag, hvor det ene har lange tradisjoner for nasjonal styring og det andre ikke. Et godt utgangspunkt for videre forskning vil være de grunnleggende spørsmålene Angelo og Emstad (2017) stiller: *«Hva slags kunnskap skal samarbeidet mellom grunnskole og kulturskole forvalte? Hva er det viktigst at elevene lærer?»*

Det ser ut til å gro frem mer og mer forskning fra fagmiljøene selv innen det kunstpedagogiske feltet. Er tiden moden for å gjenoppta det som glapp av forarbeider da kulturskolens lovparagrafen ble vedtatt i Stortinget, hvor intensjonen for loven var lite utdypet? Er det mulig å se kreativitet og kunstfag som et viktigere supplement til fremtidens kompetanser enn det per i dag er? Eller skal fortsatt musikk lærere i kommunale kulturskoler forvalte retten til å administrere barnas musikkfaglige opplæring slik Jordhus-Lier refererer: *«fordi loven ikke sier noe om innholdet i denne undervisningen»*.

Hva med andre estetiske fag inn i skolen? Kanskje er dagens musikk og kunst og håndverk fra Mønsterplanen (1974) klar for endring. Da uten å være en endring for endringens skyld, men et bidrag til kunst for kunstens skyld, hvor flere elever får mulighet for mestring og mening.

Kilder:

- Angelo, E. og Emstad, A. B.** (2017). Skolekonsepter som blir til samarbeid mellom grunnskole og kulturskole. I E. Angelo, A. Rønningen og R. J. Rønning (red.) (2017). *Forskning og utvikling i kulturskolefeltet: IRIS - den doble regnbuen*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk
- Angelo, E. og Kalsnes, S.** (2014). *Kunstner eller lærer? Profesjonsdilemmaer i musikk- og kunstpedagogisk utdanning*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk
- Angelo, E., Rønningen, A og Rønning, R. J. (red.)** (2017). *Forskning og utvikling i kulturskolefeltet: IRIS - den doble regnbuen*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk
- ArtsEqual** (2016). Konst, jämlikhet och välbefinnande: *En rapport om den internationella forskningen*. Rapport. Finlands Akademi. <http://www.artsequal.fi/>
- Austring, B. D. og Sørensen, M.** (2006). *Æstetik og læring, Grundbog om æstetiske læreprosesser*. København: Hans Reitzels Forlag
- Baldersheim, H. og Øgård, M.** (1997). «Omstillingsledelse i kommunene - arena for den politiske fornuft». I H. Byrkjeflot (red.) (1997), *Fra styring til ledelse*. Bergen: Fagbokforlaget
- Bamford, A.** (2006). *The wow factor: global research compendium on the impact of the arts in education*. Münster: Waxmann
- Befring, E.** (2007). Kva er det som gjer den gode skolen god? Den forløyssande pedagogikken som vegvisar for ein kvalitetsskole. I O. H. Kaldestad, E. Reigstad og J. Sæthre (red.), *Grunnverdier og pedagogikk* (s. 135–160). Bergen: Fagbokforlaget
- Bianchini, F. og Parkinson, M.** (red.) (1993). *Cultural policy and urban regeneration*. Manchester/New York: Manchester University Press
- Bjørnsen, E.** (2012). *Inkluderende kulturskole - Utredning av kulturskoletilbudet i storbyene*. Kristiansand: Agderforskning
- Bjørnsrud, H. og Rønningen, A.** (2017). Forskende partnerskap som grunnlag for fagplanhøring og utviklingsprosesser i kulturskolen – erfaringer når kulturskoler vurderer innhold i den nye læreplanen. I E. Angelo, A. Rønningen og R. J. Rønning (red.) (2017). *Forskning og utvikling i kulturskolefeltet: IRIS - den doble regnbuen*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk
- Bourdieu, P.** (2006). Habitus og livsstilenes rom. Utdrag fra «Distinksjonen» i Agora, vol. 2006, nr 1-2. Oslo: Aschehoug

- Christensen, S.** (2013). Kirkemusiker – kall og profesjon. Om nyutdannede kirkemusikerers profesjonelle livsbetingelser. Avhandling for ph.d-graden. Oslo: Norges musikkhøgskole.
- Frankfort-Nachmias, C. og Nachmias, D.** (1992). *Reserach Methods in the Social Sciences*. London: Edward Arnold
- Freidson, E.** (2001). *Professionalism. The Third Logic*. Cambridge: Polity Press.
- Gillespie, R.** (1991). *Manufacturing knowledge. A history of the Hawthorne experiments*. New York: Cambridge University Press
- Grimen, H.** (2008). Profesjon og kunnskap. I A. Molander og L. I. Terum (red.) (c2008), *Profesjonsstudier*. Oslo: Universitetsforlaget
- Hjerm, M. og Lindgren, S.** (2011). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig analyse*. Oslo: Gyldendal Akademisk
- Hofstede, G.** (1991). *Cultures and Organizations: Software of the Mind*. London: McGraw-Hill
- Holst, F.** (2011). Musikk lærerkompetencer mellem uddannelse til og udøvelse av musikkundervisning. I S.-E. Holgersen, S. Graabræk Nielsen, og L. Väkevä (red.), *Nordic Research in Music Education. Yearbook, vol. 13 (s. 77–92)*. Oslo: Norwegian Academy of Music.
- Holst, F.** (2013). Professionell Musikk lærerpraksis. Professionsviden og lærerkompetence med særligt henblik på musikkundervisning i grundskole og musikkule samt læreruddannelse hertil. Ph.d.- avhandling, Aarhus Universitet.
- Hye, L.** (2016). Kvantitativ metode – analyse. *Forelesning 17.11.16*. Kristiansand: Universitetet i Agder
- Illari, P. og Russo, F.** (2014). *Causality*. Oxford: Oxford University Press
- Jacobsen, D. I.** (2015). *Hvordan gjennomføre undersøkelser? Innføring i samfunnsvitenskapelig metode*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk
- Jacobsen, D. I. og Thorsvik, J.** (4. utg.) (2013). *Hvordan organisasjoner fungerer*. Bergen: Fagbokforlaget
- Jamil, I.** (2012). Kulturteori – kan kultur velges? I H. Baldersheim og L. E. Rose (red.) (2012): *Det kommunale laboratorium. Teoretiske perspektiver på lokal politikk og organisering*. Bergen: Fagbokforlaget
- Jordhus-Lier, A.** (2015). Music teaching as a profession. On professionalism and securing the quality of music teaching in Norwegian municipal schools of music and performing arts. *Artikkel i Nordisk musikkpedagogisk forskning, Årbok 16, NMH-publikasjoner, 2015:8*. Oslo: Norges musikkhøgskole

- Lagerstrøm, B. O., Moafi, H. og Revold, M. K.** (2014). *Kompetanseprofiler i grunnskolen – Hovedresultater 2013/2014*. Oslo: Statistisk sentralbyrå (SSB)
- Lind, E.** (2014). Kultur som politisk strategi i regional utvikling. *Forelesning 09.09.14*. Oslo: Universitetet i Agder
- Lind, U. og Borhagen, K.** (2000). *Perspektiv på kultur för lust och lärande*. Stockholm: Skolverket
- LK06** (2006). *Kunnskapsløftet*. Oslo: Kunnskapsdepartementet
- Mangset, P.** (2004). Mange er kalt, men få er utvalgt. Kunstnerroller i endring. *Rapport nr. 215*. Bø i Telemark: Telemarksforskning
- Mayo, E.** (1945). *The Social Problems of an Industrial Civilization*. Boston: Harvard University
- Meld. St. 10** (2011-2012). *Kultur, inkludering og deltaking*. Oslo: Kulturdepartementet
- Meld. St. 20** (2012-2013). *På rett vei. Kvalitet og mangfold i fellesskolen*. Oslo: Kunnskapsdepartementet
- Meld. St. 28** (2015-2016). *Fag – Fordypning – Forståelse. En fornyelse av Kunnskapsløftet*. Oslo: Kunnskapsdepartementet
- Mønsterplanen** (1974). *Mønsterplan for grunnskolen*. Kirke- og undervisningsdepartementet. Oslo: Aschehoug
- Nielsen, S. R. og Rødal, A.** (2016). Lærere med høy kompetanse kan utjevne forskjeller mellom elevene. Forskningsartikkel. Oslo: Universitetet i Oslo, <https://forskning.no/2016/12/laerernes-kompetanse-kan-utjevne-forskjeller-mellom-elever/produsert-og-finansiert-av>
- Norsk kulturskoleråd** (2016). *Rammeplan for kulturskolen: Mangfold og fordypning*. Trondheim: Norsk kulturskoleråd
- NOU 2013:4** (2013). *Kulturutredningen 2014*. Utredning fra utvalg oppnevnt ved kongelig resolusjon. Oslo: Kulturdepartementet
- NOU 2015:8** (2015). *Fremtidens skole. Fornyelse av fag og kompetanser*. Utredning fra et utvalg oppnevnt ved kongelig resolusjon. Oslo: Kunnskapsdepartementet
- OECD** (2014). *OECD Skills Strategy Diagnostic Report Norway 2014*. France: Directorate for Education – OECD
- OECD** (2016). *Prioritisation of the 2017-18 oecd education work programme*. Paris: OECD, Directorate for education and skills
- Opplæringslova** (1998). *Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa av 17. juli*. Oslo: Lovdata

- Ouchi, W. G.** (1981). *Theory Z*. New York: Avon Books
- Pikkala, S.** (2012). Kontingensteori – fange av eller tilpassing til omgivelsene? I H. Baldersheim og L. E. Rose (red.) (4. oppl.) (2012): *Det kommunale laboratorium. Teoretiske perspektiver på lokal politikk og organisering*. Bergen: Fagbokforlaget
- Rian, H. O.** (2016). Kunstfaglærerløftet – en strategi for fremtidens praktisk-estetiske fag og fremtidens kulturliv. *Utkast sendt til Kunnskapsdepartementet*. Oslo: Musikernes Fellesorganisasjon
- Rishaug, H.** (1981). *Refleksjoner omkring undervisningen i en kommunal musikk-skole: postludium Samordnet musikkforsøk 1974-1981*. Oslo: Aschehoug
- Roethlisberger, F. J. og Dickson, W. J.** (1939). *Management and the worker*. Cambridge, MA: Harvard University press
- Rose, L. E.** (2012). Demokratiteori – forventninger og virkelighet. I H. Baldersheim og L. E. Rose (red.) (4. oppl.) (2012): *Det kommunale laboratorium. Teoretiske perspektiver på lokal politikk og organisering*. Bergen: Fagbokforlaget
- Ry Nielsen, J. C. og Repstad P.** (1993). Fra nærhet til distanse og tilbake igjen: Om å analysere sin egen organisasjon. I D. I. Jacobsen og P. Repstad (cop. 2004), *Dugnadsånd og forsvarsverker*. Oslo: TANO
- samme sak? I E. Angelo, A. Rønningen og R. J. Rønning (red.) (2017). *Forskning og utvikling i kulturskolefeltet: IRIS - den doble regnbuen*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk
- Schein, E. H.** (1990). *Organisasjonskultur og ledelse*. Oslo: Mercury Libro Forlag AS
- St. meld. nr. 39** (2002-2003). *Ei blot til lyst*. Oslo: Utdannings- og forskningsdepartementet
- St. meld. nr. 40** (1992-1993). *...vi smaa, en Alen lange...* Oslo: Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen (KUF)
- St. meld. nr. 8** (2007-2008). *Kulturell skulesekk for framtida*. Oslo: Kulturdepartementet
- Strategi for fagfornyelsen** (2017). *Strategi for fagfornyelsen av Kunnskapsløftet og Kunnskapsløftet samisk*. Oslo: Kunnskapsdepartementet
- Sveen, D.** (1995). *Om kunst, kunstinstitusjon og kunstforståelse*. Oslo: Pax Forlag
- Torgersen, U.** (1972). *Profesjonssosiologi*. Oslo-Bergen-Tromsø: Universitetsforlaget
- Tornquist, P.** (2017). «Fremtidens musikere må utdannes til endring». Artikkel, Min mening i Musikkultur AS, 24.10.17. Oslo: Musikernes fellesorganisasjon.
- <http://musikkultur.no/meninger/fremtidens-musikere-ma-utdannes-til-endring-6.54.493375.4542974acf>

- Varkøy, Ø.** (2014). Mellom relevans og frihet. Om kunsttenkning og profesjonstenkning. I E. Angelo og S. Kalsnes (2014). *Kunstner eller lærer? Profesjonsdilemmaer i musikk- og kunstpedagogisk utdanning*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk
- Vestheim, G.** (2008). All kulturpolitikk er instrumentell. I KulturSverige 2009: *Problemanalys och statistik*. Linköping: Swedish Cultural Policy Research Observatory
- Weick, K. E.** (1979). *The Social Psychology of Organizing*. New York: Random House
- Weick, K. E.** (1995). *Sensemaking in Organizations*. London: Sage Publications
- Weick, K. E.** (2001). *Making Sense of the Organization*. Oxford: Blackwell Publisher
- Westby, I. A.** (2017). Undervisningsfaget musikk i kulturskole og grunnskole – to sider av
- Williams, R.** (1976). *Keywords: A vocabulary of culture and society*. London: Fontana Press
- Winner, E., Goldstein, T. R. og Vincent-Lancrin, S.** (2013). *Art for Art's Sake? The Impact of Arts Education*. Educational research and innovation, OECD Publishing.
- Yin, R. K.** (2014). *Case study research: design and methods* (5th ed.). Los Angeles: Sage Publications

Web-lenker:

Web-lenke 1: First European Music School Research Symposium,

<http://www.musicschoolunion.eu/?p=926>

Web-lenke 2: GSI 1, <https://gsi.udir.no/hjelp/skjema/2017/kulturskole/>

Web-lenke 3: GSI 2, <https://gsi.udir.no/informasjon/>

Web-lenke 4: Musikskolerne i Danmark (2017), <http://damusa.dk/jagten-paa-rigtige-tal/>

Web-lenke 5: Overordnet del av Strategi for fagfornyelsen (2017),

<https://www.regjeringen.no/contentassets/37f2f7e1850046a0a3f676fd45851384/overordnet-del---verdier-og-prinsipper-for-grunnopplaringen.pdf>

Web-lenke 6: SSB 1, Samlede netto driftsutgifter til kulturformål i 2015,

https://www.ssb.no/kultur-og-fritid/statistikker/kultur_kostraaar/2016-06-22#content

Web-lenke 7: SSB 2, Andel elevplasser på fagområder i kulturskolen,

<https://www.ssb.no/kultur-og-fritid/artikler-og-publikasjoner/20-ar-i-ar-100-000-elever-pa-kulturskolen>

Web-lenke 8: Strategien Kompetanse for kvalitet, [https://www.udir.no/kvalitet-og-](https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/etter-og-videreutdanning/artikler-videreutdanning/strategien-kompetanse-for-kvalitet/)

[kompetanse/etter-og-videreutdanning/artikler-videreutdanning/strategien-kompetanse-for-kvalitet/](https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/etter-og-videreutdanning/artikler-videreutdanning/strategien-kompetanse-for-kvalitet/)

Vedlegg:

Vedlegg 1: Mail fra Kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen, 08.02.17

Vedlegg 2: Pretest til spørreskjema, 30.05.17

Vedlegg 3: NSD godkjenning, 22.06.17

Vedlegg 4: Mail til alle kulturskolerektorer i Rogaland, 22.06.17

Vedlegg 5: Tekst på mail til alle enheter i utvalget, 05.09.17

Vedlegg 6: Mailkorrespondanse med KS Analyse og Statistikk, 26.01 – 06.03.17

Vedlegg 7: Statistikk utarbeidet av KS Analyse og Statistikk, mars 2017

Vedlegg 8: Spørreundersøkelsen fra SurveyXact med alle svar, oktober 2017

Vedlegg 9: Tabeller hovedfunn prosentuert med fem variabelverdier, desember 2017

Vedlegg 10: Tabeller utover hovedfunn, desember 2017

Vedlegg 11: Spørreundersøkelsen i SurveyXact uten svar, august 2017

Mail fra Kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen, 08.02.17

Fra: Kunnskapsdepartementet [mailto:postmottak@kd.dep.no]

Sendt: 8. februar 2017 12:35

Til: Ingvild Perly Arnevik Aadnøy <Ingvild.Arnevik.Aadnoy@gjesdal.kommune.no>

Emne: Sats på videreutdanning for lærere!

Gjesdal Kulturskole

Sats på videreutdanning for lærere!

Skolen skal være et sted der lærerne trives og opplever at de har mulighet til å utvikle seg faglig. Tilbud om videreutdanning gjennom strategien Kompetanse for kvalitet er regjeringens viktigste bidrag for å gjøre gode lærere enda bedre. Videreutdanningen skal bidra til faglig og pedagogisk kvalitet i skolen. Målet er en skole der elevene opplever mestring og lærer mer. De skal bli godt rustet for videre utdanning, arbeidsliv og aktiv deltakelse i samfunnet.

Regjeringen har nesten tredoblet antall studieplasser til videreutdanning for lærere de siste årene. I fjor høst fikk over 5 500 lærere tilbud om videreutdanning. Satsingen på videreutdanning vil fortsette i årene som kommer slik at skoler og kommuner skal ha mulighet til å oppfylle de nye kompetansekravene til undervisning innen 2025.

Søkertallene til videreutdanning viser at interessen for å skaffe seg faglig påfyll er stor blant lærerne: I fjor søkte over 10 000 lærere om videreutdanning. Det er ny rekord, og jeg håper vi får like mange søkere i år.

I år ønsker vi også å løfte de praktiske og estetiske fagene kroppsøving, mat og helse, kunst og håndverk og musikk. Vi har derfor satt av ekstra midler slik at flere lærere kan få videreutdanning i disse fire fagene.

Fra Deltakerundersøkelsen vet vi at syv av ti lærere som tar videreutdanning, mener at de er blitt bedre til å undervise, og at elevene deres lærer mer. Syv av ti lærere sier de har blitt mer engasjerte i jobben sin, mens hele 95 prosent sier de kommer til å forandre egen undervisning som følge av studiene. Lærerne oppgir at interesse for faget er den viktigste årsaken til å søke videreutdanning. Dette er veldig positivt.

Fra 1. februar kan lærerne søke om å ta videreutdanning neste skoleår. Informasjon om tilbud og søking finner dere på Utdanningsdirektoratets hjemmeside (<https://www.udir.no/videreutdanning>). Søknadsfristen er 1. mars.

Vi ønsker at videreutdanningstilbudet skal gi lærerne muligheter til faglig fordypning. Jeg vil derfor oppfordre alle skoler og kommuner til å tenke helhetlig om kompetanseutvikling for sine lærere - og for skolen. Jeg håper alle landets rektorer tar utfordringen og prioriterer videreutdanning for lærere i 2017.

Med hilsen

Torbjørn Røe Isaksen

Denne e-posten er sendt til alle skoler og skoleeiere.

Pretest til spørreskjema, 30.05.17

Spørsmål som ble stilt til to ansatte som jobber i kulturskole i Rogaland:

- Hvor lang tid bruker dere å fylle ut skjema?
- Er det overflødige spørsmål?
- Er det spørsmål dere umiddelbart ser dere ville hatt med?

Fra ansatt 1: Jeg brukte 11 min. Jeg blir alltid litt usikker når det er gradering av enighet. Synes generelt det er vanskelig å svare på. Men tror ikke det har noe med dine spørsmål å gjøre. Mer generelt bare. Jeg følte kanskje litt på at spørsmålene som omhandlet mitt forhold til kombinert stilling (**Neste del av undersøkelsen omfatter forskjellige påstander om din jobb som faglærer i kulturskolen og ditt forhold til kombinert stilling med estetiske fag i grunnskolen.**) var litt vanskelig å svare på. Sånn som spørsmålene var formulert: "Jeg ønsker ikke å jobbe..." følte jeg at jeg svarte på at jeg ikke ønsket å jobbe i grunnskolen. Men det stemmer ikke. Jeg vil gjerne jobbe der, men er likevel enig i noen av utsagnene, altså resten av setningen. Altså et argument for meg for å ikke jobbe i grunnskolen ville vært at jeg må sette karakterer. Men det er likevel ikke et argument som gir utfallet at jeg ikke vil jobbe i grunnskolen. Skjønner du hva jeg mener? Går det an å formulere det annerledes? Jeg har egentlig ikke noe forslag selv dessverre.

Fra ansatt 2: Jeg har aldri satt sammen en slik survey før, men dette virker veldig bra. Jeg har noen små kommentarer: I innledningstekst. Jeg oppfattet det som sto som litt uhøflig(?) "Jobber du i flere kulturskoler **trenger du** svare kun en gang".

I innledningsteksten: "Ditt bidrag" Jeg tror at om man er organisert i MFO betaler man kontingent fra én arbeidsplass, men er organisert begge plassene. Angående dette spørsmålet: "Hvis du skulle jobbe i kombinert stilling hvor ønsker du å være organisert" Blir dette riktig? "Jeg ønsker større stillingsprosent hos **én** arbeidsgiver"? Jeg forsto ikke helt formuleringen her: "Hvis estetiske fag outsources til kulturskolen vil fagene svekkes for mye i grunnskolen:" Forresten, jeg hadde brukt ca. 10-15 minutter på å svare tror jeg. Jeg brukte ca. 25 nå for å se litt nøye på spørsmål. Og jeg skal tenke på om det noen andre spørsmål jeg hadde tatt med, men ingen som jeg kommer på umiddelbart.

NSD godkjenning, 22.06.17

Morten Øgård
 Institutt for statsvitenskap og ledelsesfag Universitetet i Agder
 Serviceboks 422
 4604 KRISTIANSAND S

Vår dato: 22.06.2017

Vår ref: 54616 / 3 / STM

Deres dato:

Deres ref:

TILBAKEMELDING PÅ MELDING OM BEHANDLING AV PERSONOPPLYSNINGER

Vi viser til melding om behandling av personopplysninger, mottatt 01.06.2017. Meldingen gjelder prosjektet:

54616	<i>Samspill mellom kulturskole og grunnskole – finnes det et mulighetsrom for bedre ressursutnyttelse av kunstfaglig kompetanse? Spørreundersøkelse til alle fast ansatte kulturskolelærere i Rogaland</i>
<i>Behandlingsansvarlig</i>	<i>Universitetet i Agder, ved institusjonens øverste leder</i>
<i>Daglig ansvarlig</i>	<i>Morten Øgård</i>
<i>Student</i>	<i>Ingvild Perly Arnevik Aadnøy</i>

Personvernombudet har vurdert prosjektet og finner at behandlingen av personopplysninger er meldepliktig i henhold til personopplysningsloven § 31. Behandlingen tilfredsstiller kravene i personopplysningsloven.

Personvernombudets vurdering forutsetter at prosjektet gjennomføres i tråd med opplysningene gitt i meldeskjemaet, korrespondanse med ombudet, ombudets kommentarer samt personopplysningsloven og helseregisterloven med forskrifter. Behandlingen av personopplysninger kan settes i gang.

Det gjøres oppmerksom på at det skal gis ny melding dersom behandlingen endres i forhold til de opplysninger som ligger til grunn for personvernombudets vurdering. Endringsmeldinger gis via et eget skjema, http://www.nsd.uib.no/personvernombud/meld_prosjekt/meld_endringer.html. Det skal også gis melding etter tre år dersom prosjektet fortsatt pågår. Meldinger skal skje skriftlig til ombudet.

Personvernombudet har lagt ut opplysninger om prosjektet i en offentlig database, <http://pvo.nsd.no/prosjekt>.

Personvernombudet vil ved prosjektets avslutning, 15.12.2017, rette en henvendelse angående status for behandlingen av personopplysninger.

Vennlig hilsen

Kjersti Haugstvedt

Siri Tenden Myklebust

Dokumentet er elektronisk produsert og godkjent ved NSDs rutiner for elektronisk godkjenning.

Personvernombudet for forskning

Prosjektvurdering - Kommentar

Prosjektnr: 54616

Utvalget informeres skriftlig om prosjektet og samtykker til deltakelse. Informasjonsskrivet er godt utformet.

Personvernombudet legger til grunn at student etterfølger Universitetet i Agder sine interne rutiner for datasikkerhet.

Forventet prosjektslutt er 15.12.2017. Ifølge prosjektmeldingen skal innsamlede opplysninger da anonymiseres. Anonymisering innebærer å bearbeide datamaterialet slik at ingen enkeltpersoner kan gjenkjennes. Det gjøres ved å:

- slette direkte personopplysninger (som navn/koblingsnøkkel/epostadresser)
- slette/omskrive indirekte personopplysninger (identifiserende sammenstilling av bakgrunnsopplysninger som f.eks. bosted/arbeidssted, alder og kjønn)

Det er ikke krysset av for at det skal benyttes en databehandler i prosjektet. Vi gjør likevel oppmerksom på at dersom det skal benyttes en ekstern leverandør av det elektroniske spørreskjemaet vil leverandøren være databehandler for prosjektet. Universitetet i Agder skal da inngå skriftlig avtale med spørreskjemaleverandøren om hvordan personopplysninger skal behandles, jf. personopplysningsloven § 15. For råd om hva databehandleravtalen bør inneholde, se Datatilsynets veileder: <http://www.datatilsynet.no/Sikkerhet-internkontroll/Databehandleravtale/>.

Vi gjør oppmerksom på at også eventuell databehandler må slette personopplysninger tilknyttet prosjektet i sine systemer. Dette inkluderer logger og koblinger mellom IP-/epostadresser og besvarelser.

Mail til alle kulturskolerektorer i Rogaland, 22.06.17

Fra: Ingvild Perly Arnevik Aadnøy

Sendt: 22. juni 2017 12:02

Til: Anders Berglund <abe@forsand.kommune.no>;
anne.kristine.andersen@vindafjord.kommune.no; Anne-Hestad.Hem@tysver.kommune.no;
astrid.fjeld@time.kommune.no; arne.bjerkreim@bjerkreim.kommune.no; atovrebo@boknskule.no;
kulturskolen@eigersund.kommune.no; eli-jorun.tangeras@sauda.kommune.no;
Hakon.nielsen@suldal.kommune.no; hans.wideroe@hjemland.kommune.no; Haugesund
kulturskole <kulturskolen@haugesund.kommune.no>; kulturskolen@hjemland.kommune.no;
rwe@ha.kommune.no; joe@lund.kommune.no; kirsten.jager.steffensen@karmoy.kommune.no;
klepp.kulturskule@klepp.kommune.no; Felles Kulturskolen <kulturskolen@stavanger.kommune.no>;
Marcel Totolici <marcel.totolici@rennesoy.kommune.no>; oddbjorg.saetre@kvitsoy.kommune.no;
sigrid.olsson@randaberg.kommune.no; kjell.olav.henriksen@sandnes.kommune.no;
sola.kulturskole@sola.kommune.no; ssi@sokndal.kommune.no; stine.berrefjord@sola.kommune.no;
Synnove.Nygard@strand.kommune.no; aud.marit.hauge@suldal.kommune.no;
svein.tengesdal@eigersund.kommune.no

Kopi: Morten Øgård <morten.ogard@uia.no>

Emne: Spørreskjema til masteroppgave

Hei alle sammen

Som noen av dere har fått informasjon om, skriver jeg en masteroppgave om hvorvidt kulturskolelærere selv ønsker å jobbe i grunnskolen i kombinerte stillinger i estetiske fag.

Dette innebærer at jeg ønsker å sende ut et enkelt spørreskjema til alle kulturskolelærere i Rogaland, som da blir mine respondenter i oppgaven.

Det er imidlertid slik at mitt spørreskjema nå er inne for godkjenning hos NSD. Dette har tatt lenger tid enn beregnet og jeg må vente til august/september før jeg får dette ut.

Dette er da en henvendelse om **å sende meg mailadresser til alle deres fast ansatte kulturskolelærere** som jobber inn mot elever i kulturskolen. Jeg sender også en reminder etter ferien.

På forhånd tusen takk for hjelpen.

Benytter også anledningen til å ønske alle en fortreffelig sommerferie!

Med vennlig hilsen

[Ingvild Arnevik Aadnøy](#)

Rektor Gjesdal kulturskole og kommunekontakt DKS

Tlf: 51 61 45 60

Mob: 47 86 49 59

[Gjesdal kommune - vi strekker oss lenger](#)

Tekst på mail til alle enheter i utvalget, 05.09.17

Gode kulturskolelærere

Du inviteres nå til en spørreundersøkelse som handler om din faglærerjobb i kulturskolen. Undersøkelsen er del av en masteroppgave i kulturledelse ved Universitetet i Agder. Oppgaven handler om relasjon og samspill mellom kulturskole og grunnskole. Det jeg vil måle er hvorvidt dere kulturskoleansatte selv ønsker kombinerte stillinger i kulturskole og grunnskole. Det er av stor verdi at undersøkelsen blir besvart av alle disipliner i kulturskolen.

Spørreundersøkelsen er godkjent av Norsk senter for forskningsdata (NSD). Utvalget er alle fast ansatte kulturskolelærere i Rogaland. Din mail har jeg innhentet fra din kulturskolerektor. Alle forbindelser til deg som person vil slettes etter datainnsamlingen. Jeg vil omarbeide datamaterialet tilstrekkelig til at ingen enkeltpersoner kan gjenkjennes. Anonymiserte data vil imidlertid lagres og være tilgjengelige for oppfølgingsstudier. Det er frivillig å delta og man kan trekke seg så lenge studien pågår uten å oppgi grunn.

Dersom du har spørsmål til studien, ta kontakt med:

Rektor ved Gjesdal kulturskole, student Ingvild Arnevik Aadnøy, tlf. 47 86 49 59

Veileder ved UiA, professor Morten Øgård, tlf. 38 14 17 71

På forhånd – tusen takk for hjelpen!

Link til spørreundersøkelsen: <%MorpheusMailLink%>

Med vennlig hilsen

Ingvild Arnevik Aadnøy

Mailkorrespondanse med KS Analyse og Statistikk, 26.01-06.03.17

Hei

Her er tabellene. Tallene er laget slik det ble beskrevet i tidligere mail, inkluderer kun kulturskoler i kommunal sektor (vi har uansett ikke opplysninger om private) og inkluderer ikke vikarstillinger.

Med vennlig hilsen Rune Soleng

Fra: Ingvild Perly Arnevik Aadnøy [<mailto:Ingvild.Arnevik.Aadnoy@gjesdal.kommune.no>]

Sendt: 2. mars 2017 11:11

Til: Rune Soleng

Emne: SV: Kulturskoleansatte i grunnskolen

Supert! Mvh Ingvild AA

Fra: Rune Soleng [<mailto:Rune.Soleng@ks.no>]

Sendt: 2. mars 2017 10:54

Til: Ingvild Perly Arnevik Aadnøy <Ingvild.Arnevik.Aadnoy@gjesdal.kommune.no>

Emne: SV: Kulturskoleansatte i grunnskolen

Hei

Det stemmer at med det første eksempelet vil rektorer og annet personell også inngå. Det er den sentrale forskjellen fra det andre alternativet, der stillingskoder ville blitt brukt til å se isolert på musikk- og kulturskolelærere. Vi har ikke noen opplysninger som gjør det mulig å skille ut musikk eller kunst og håndverk. Jeg regner med å ha tabellen klar tidlig neste uke.

Med vennlig hilsen Rune Soleng

Fra: Ingvild Perly Arnevik Aadnøy [<mailto:Ingvild.Arnevik.Aadnoy@gjesdal.kommune.no>]

Sendt: 27. februar 2017 10:43

Til: Rune Soleng

Emne: SV: Kulturskoleansatte i grunnskolen

Hei igjen

Et tilleggsspørsmål: går det an å skille ut om de som også jobber i grunnskole, jobber med musikk eller kunst og håndverk?

Mvh Ingvild AA

Fra: Ingvild Perly Arnevik Aadnøy

Sendt: 27. februar 2017 09:44

Til: 'Rune Soleng' <Rune.Soleng@ks.no>

Kopi: 'morten.ogard@uia.no' <morten.ogard@uia.no>

Emne: SV: Kulturskoleansatte i grunnskolen

Hei igjen

Ja, jeg vil gjerne kjøpe en slik tabell, som det første eksempelet du nevner, men det er to ting det forhåpentligvis kan tas hensyn til:

- Jeg ønsker kun å se på kulturskoler i offentlig virksomhet, ikke private
- Jeg har tenkt å skille mellom fast ansatte og vikarer, og kun ta med fast ansatte

Slik det ser ut så vil rektorer og annet personale ikke skilles ut fra faglærere, stemmer det?

Mvh Ingvild AA

Fra: Rune Soleng [<mailto:Rune.Soleng@ks.no>]

Sendt: 30. januar 2017 15:10

Til: Ingvild Perly Arnevik Aadnøy <Ingvild.Arnevik.Aadnoy@gjesdal.kommune.no>

Emne: SV: Kulturskoleansatte i grunnskolen

Ja. Vi kan for eksempel gjøre slik: Vi lager en liste over alle kulturskoler ved å finne alle enheter i Enhetsregisteret («Brønnøysund») hvor «kulturskole» inngår i navnet, og finner organisasjonsnumrene på disse. Vi sjekker enheter i PAI-registeret der det er mange musikk- og kulturskolelærere for å fange opp eventuelle kulturskoler med sære navn og legger disse til listen. Så finner vi fødselsnumrene på alle som er ansatt ved en av disse enhetene, og til slutt alle stillinger i grunnskolen som innehas av noen disse personene. Da kan vi lage en liten tabell med andelen kulturskoleansatte som også jobber i grunnskolen.

Med metoden over vil vi fange opp alle ansatte i kulturskolene som også er ansatt i grunnskolen, inkludert rektorer og eventuelt annet personale. Et annet alternativ er å se på de personene som har minst en stilling med stillingskode for musikk- og kulturskolelærer, og finne andelen av disse som også har en stilling i grunnskolen.

Med vennlig hilsen Rune Soleng

Fra: Ingvild Perly Arnevik Aadnøy [<mailto:Ingvild.Arnevik.Aadnoy@gjesdal.kommune.no>]

Sendt: 26. januar 2017 11:01

Til: Rune Soleng

Emne: Kulturskoleansatte i grunnskolen

Tusen takk for at du tar deg tid til dette!

Jeg skjønnte imidlertid ikke av regnestykket at 333 årsverk kunne fordeles på 98 stillinger. Du har skrevet inn 169 i stedet for 469 under øvrig årsverk kategori (6937). Vedlegg viser (forhåpentligvis) riktige tall i kolonne til høyre. Da gir det mer mening☺

Men jeg klarer likevel ikke se hvor mange kulturskoleansatte som også jobber i grunnskolen ut fra disse tallene.

Jeg må vurdere om jeg skal bestille en tabell. Det jeg eksakt vil vite er hvor stor andel av kulturskoleansatte i hele landet som også har stilling i grunnskolen. Går det an å finne ut i en tabell?

Med vennlig hilsen

[Ingvild Arnevik Aadnøy](#)

Rektor Gjesdal kulturskole og kommunekontakt DKS
Tlf: 51 61 45 60
Mob: 47 86 49 59

[Gjesdal kommune - vi strekker oss lenger](#)

Fra: Rune Soleng [<mailto:Rune.Soleng@ks.no>]

Sendt: 26. januar 2017 08:51

Til: Ingvild Perly Arnevik Aadnøy <Ingvild.Arnevik.Aadnoy@gjesdal.kommune.no>

Emne: VS: Attached Image

Hei

Arkivet mente tallene kom fra «Lønns- og personalstatistikk- Hovedoversikt». Det er en publikasjon som ble laget her på avdelingen, men jeg kunne ikke finne igjen tallet det refereres til. Publikasjonen finnes dessverre bare i papirformat, og det er for få eksemplarer igjen til at vi kan sende dem ut. Vedlagt ligger en scannet utgave av den eneste tabellen i publikasjonen som omhandler både stillingskoder og hvilke tjenestesteder disse ligger på.

Jeg prøvde å rekonstruere tallet fra rapporten, men kom ikke fram til det samme. Jeg resonnerer slik: Jeg fant hvor mange det var i gruppen «I alt» og i «Skole/undervisning» i alt. Fra dette kan man trekke de som jobber i «Øvrig skole/undervisning» (omfatter kulturskoler) for å finne ut hvor mange som jobber i barne og ungdomsskolen eller videregående skole. Da kan man regne disse som andel av helheten eller andel av «Skole/undervisning». Jeg vet ikke om det er dette som menes med det angitte tallet, og det er nok flere definisjoner som kan brukes. Regnestykket i den vedlagte Excel-arbeidsboken er derfor kun ment som et eksempel på hvordan tabellen kan leses.

Vi kan som sagt lage et oppdatert tall. I dette tilfellet vil det koste 1000 kr. eks. mva. per tabell, og kan fra og med medio februar lages på tall per 01.12.2016. Eksempler på relevante tabeller kan være en oversikt over antall musikk- og kulturskolelærere per tjenestested, antall som jobber i skolen sammenlignet med antall som jobber i en enhet som i Enhetsregisteret heter noe med «Kultuskole» eller fordelingen av stillinger og årsverk over tjenestesteder for personer som har minst én stilling som musikk- og kulturskolelærer.

Med vennlig hilsen

Rune Soleng

Rådgiver

KS, Analyse og statistikk

Tlf. 241 32 915, rune.soleng@ks.no

Statistikk utarbeidet av KS Analyse og Statistikk, mars 2017

Andel ansatte i kommunale musikk- og kulturskoler som også jobber i grunnskolen.

Tallene er hentet fra KS/PAI-registeret og gjelder per 1.12.16

Andel
13,1%

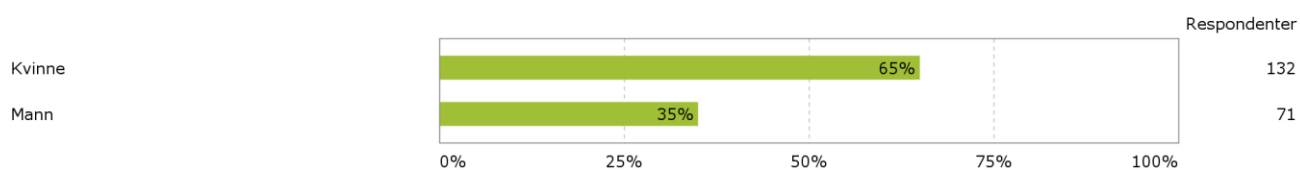
Årsverk ansatte i kommunale musikk- og kulturskoler yter i grunnskolen som prosent av årsverk de yter i musikk- og kulturskolen.

Tallene er hentet fra KS/PAI-registeret og gjelder per 1.12.16

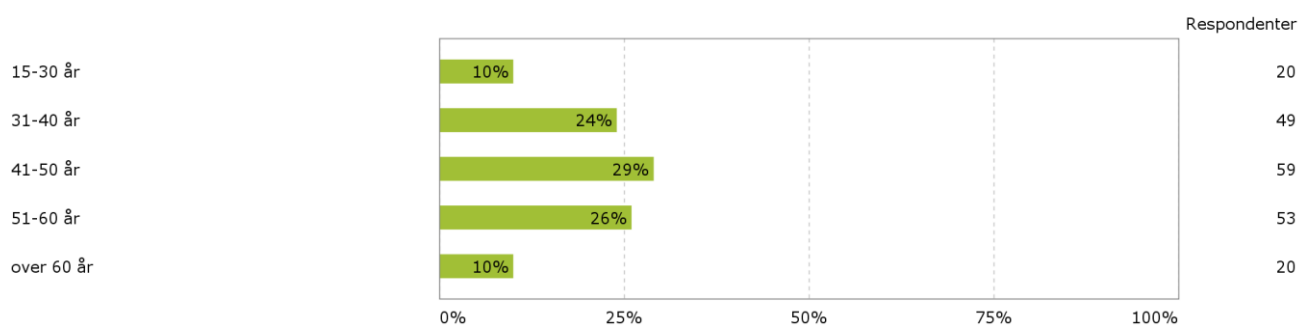
Andel
13,4%

Spørreundersøkelsen fra SurveyXact med alle svar, oktober 2017

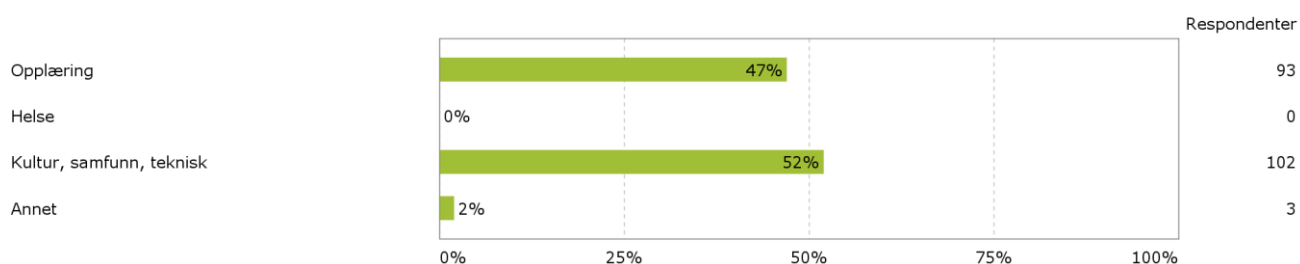
Kjønn?

Hvilken aldersgruppe tilhører du?

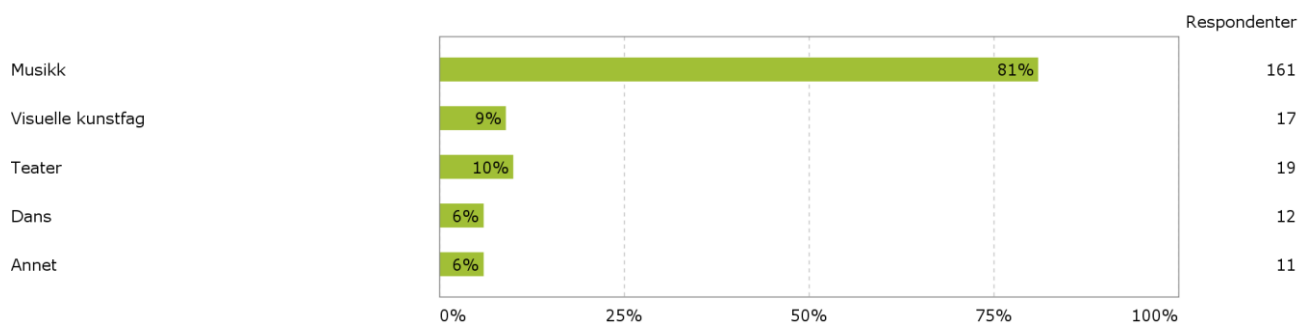

Under hvilket tjenesteområde i kommunen er kulturskolen plassert?

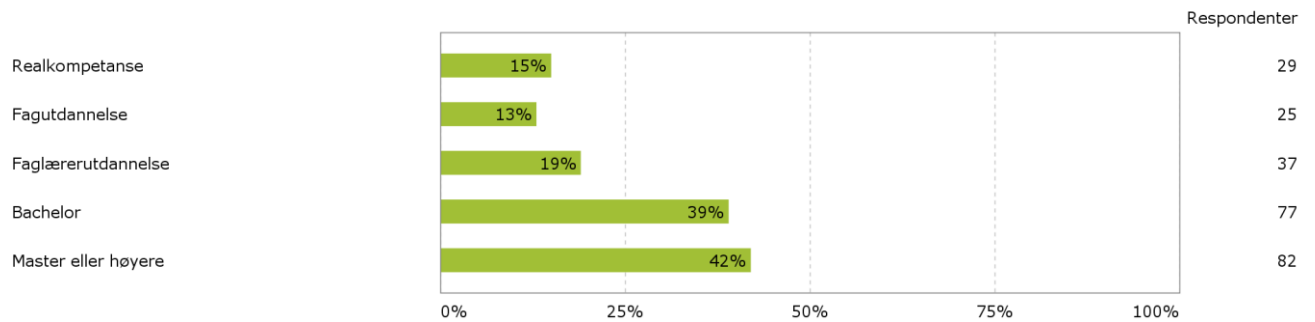

Hvilke disipliner underviser du i innen kulturskolen?

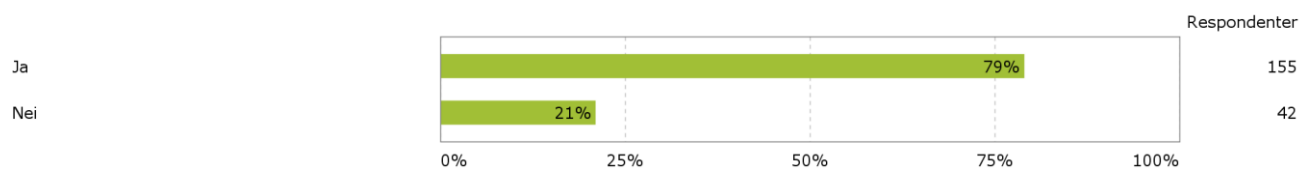
(Her kan du krysse av for flere svaralternativer)

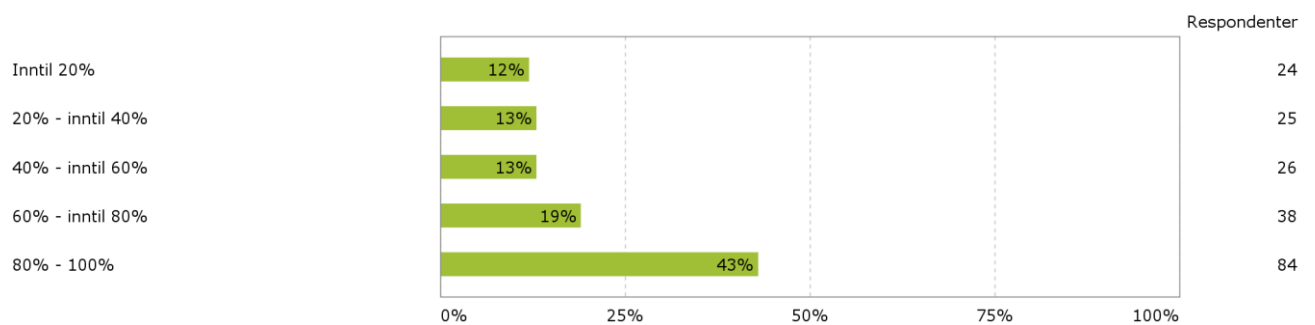
Hva er ditt utdanningsnivå innen kunstfag? (Her kan du krysse av for flere svaralternativer)

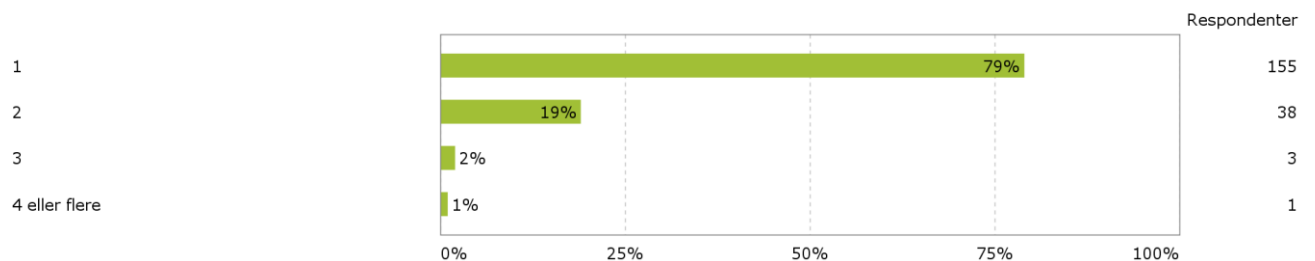
Har du godkjent pedagogisk utdanning?

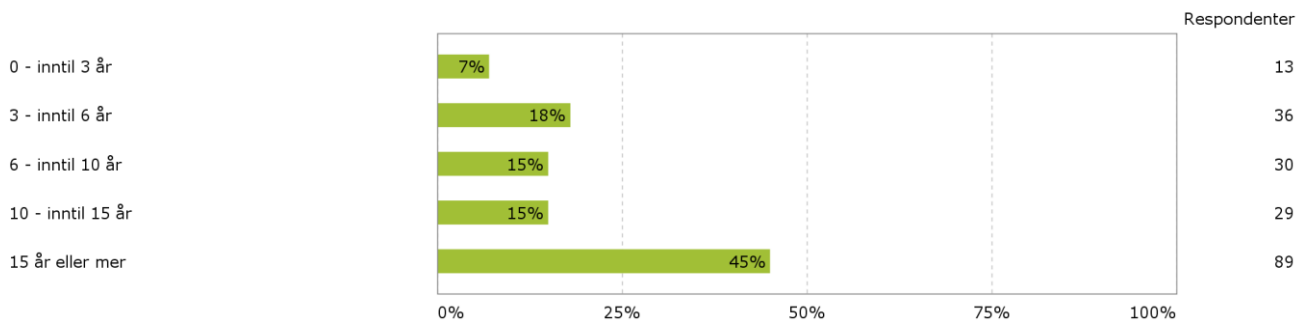
Hva er din samlede stillingsprosent i kulturskole? (Her legger du sammen din totale stillingsprosent om du jobber i flere kulturskoler)

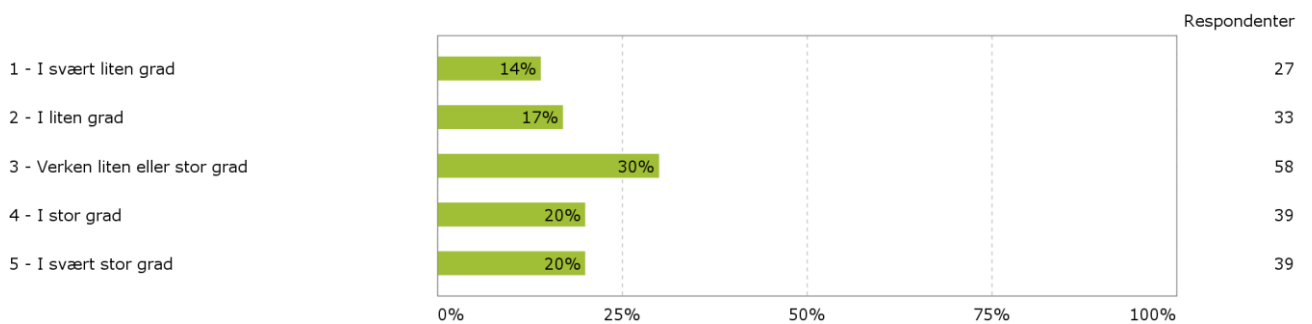
Hvor mange kulturskoler er du ansatt ved?

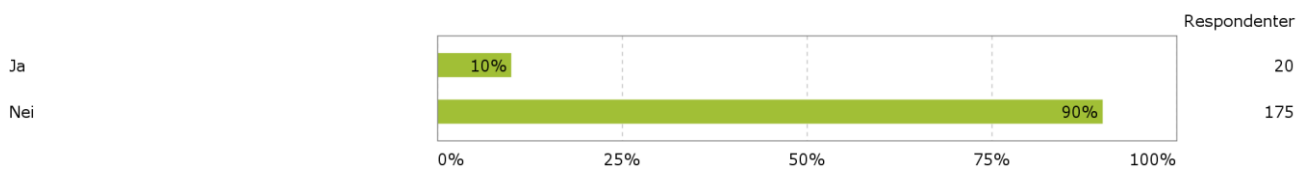
Hvor mange år har du jobbet i kulturskole?

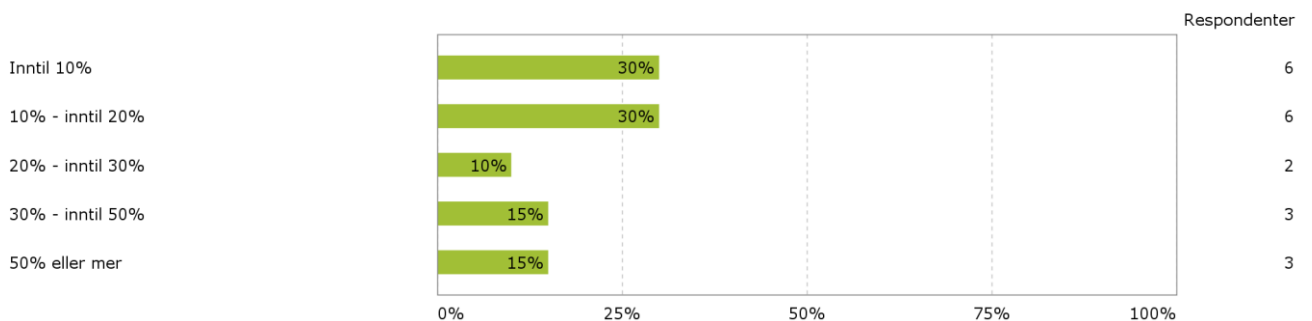
I hvilken grad er du positiv til kombinert stilling i kulturskole og grunnskole?

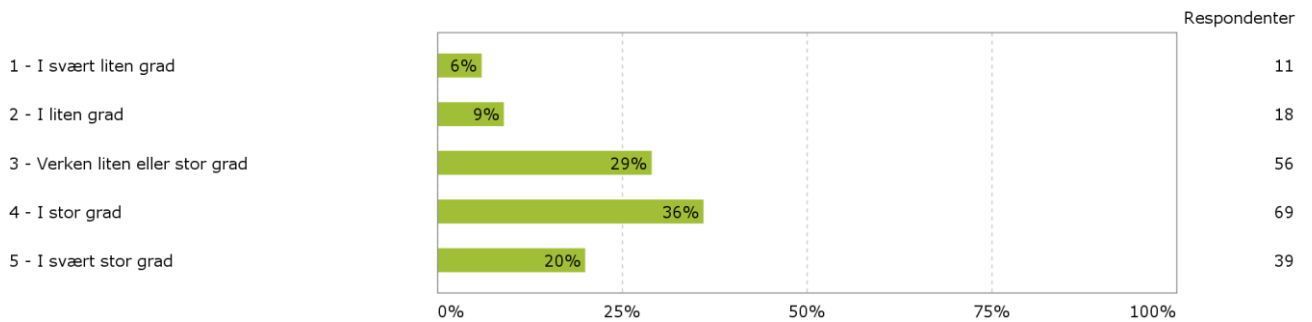
Har du per i dag kombinert stilling med grunnskolen som faglærer i musikk eller kunst og håndverk?

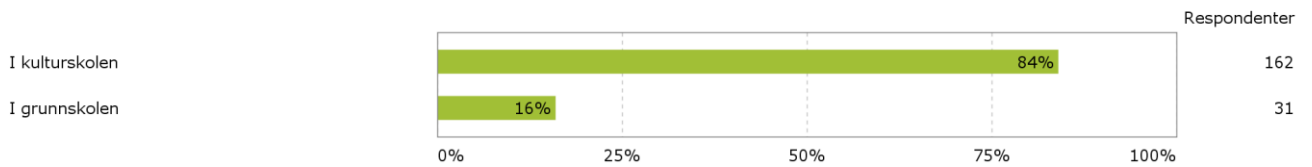
Hvor stor stilling har du da i grunnskolen som faglærer i musikk eller kunst og håndverk?

I hvilken grad ser du mulige synergier ved kombinerte stillinger mellom kulturskole og grunnskole?

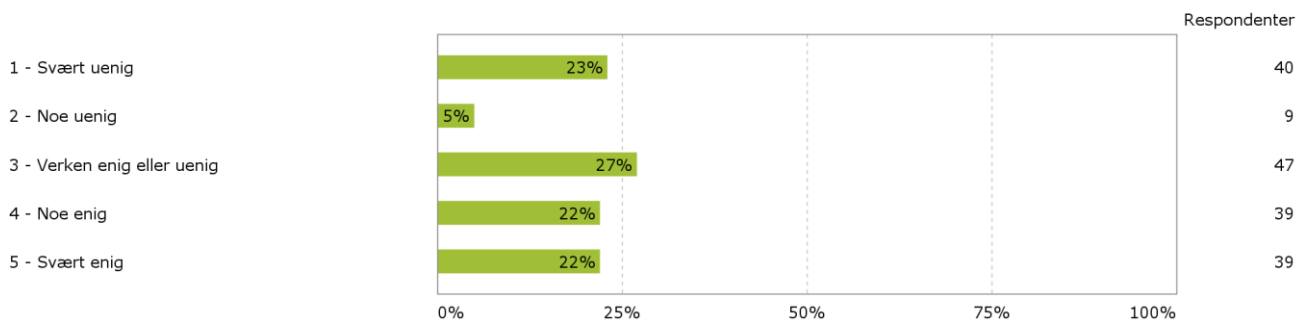

Ta utgangspunkt i at ditt fag er et estetisk fag i grunnskolen. Hvis du da skulle jobbet i kombinert stilling - hvor ville du vært ansatt?

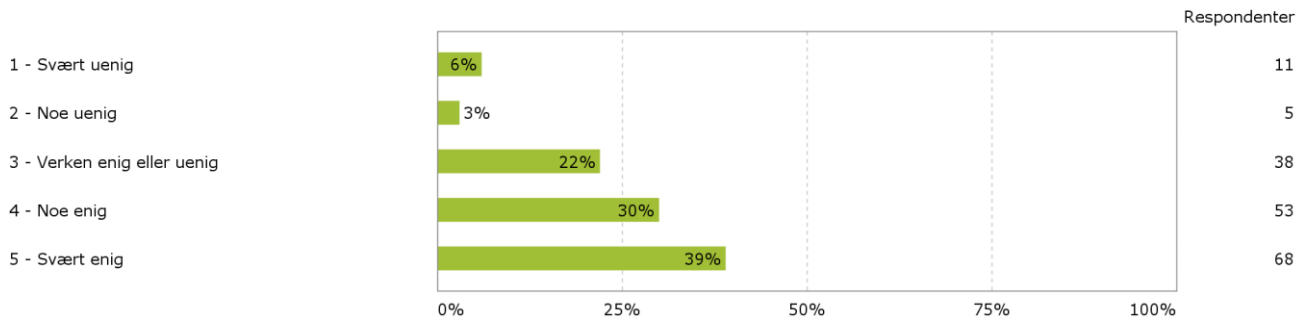

Her starter første spørsmålsbatteri

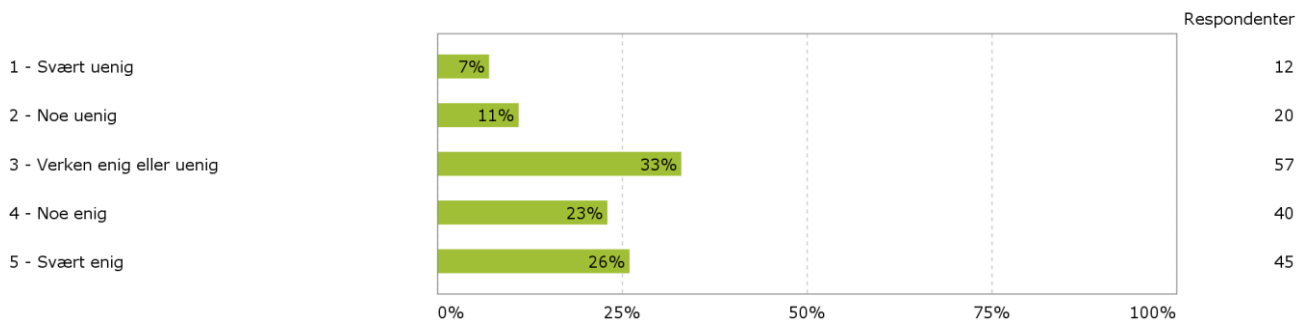
Videre bes du krysse av på de svaralternativene som stemmer best for deg. - Årsaken til at jeg ønsker kombinert stilling er for å få større stillingsprosent hos en arbeidsgiver.

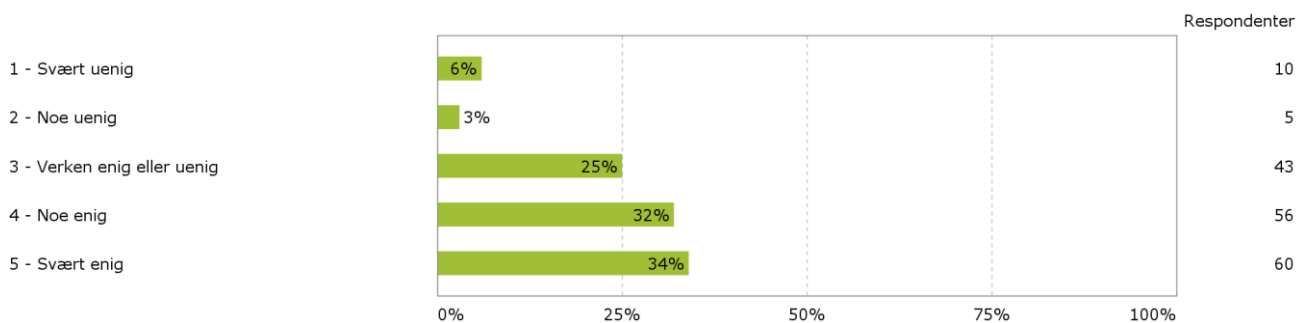
Videre bes du krysse av på de svaralternativene som stemmer best for deg. - Årsaken til at jeg ønsker kombinert stilling er at flest mulig elever skal få best mulig kunstfaglig opplæring.

Videre bes du krysse av på de svaralternativene som stemmer best for deg. - Årsaken til at jeg ønsker kombinert stilling er at jeg kan rekruttere elever videre til kulturskolen.

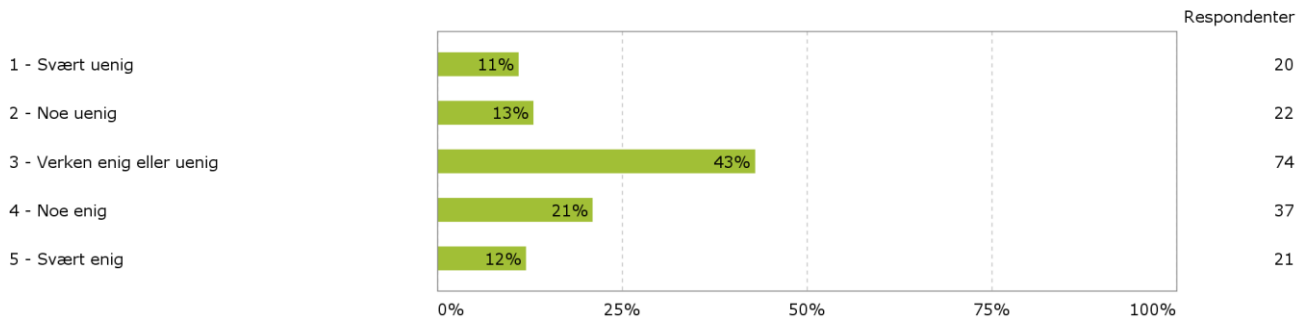

Videre bes du krysse av på de svaralternativene som stemmer best for deg. - Årsaken til at jeg ønsker kombinert stilling er at flest mulig elever får lære et kunstfag som gir dem bedre grep om livet.

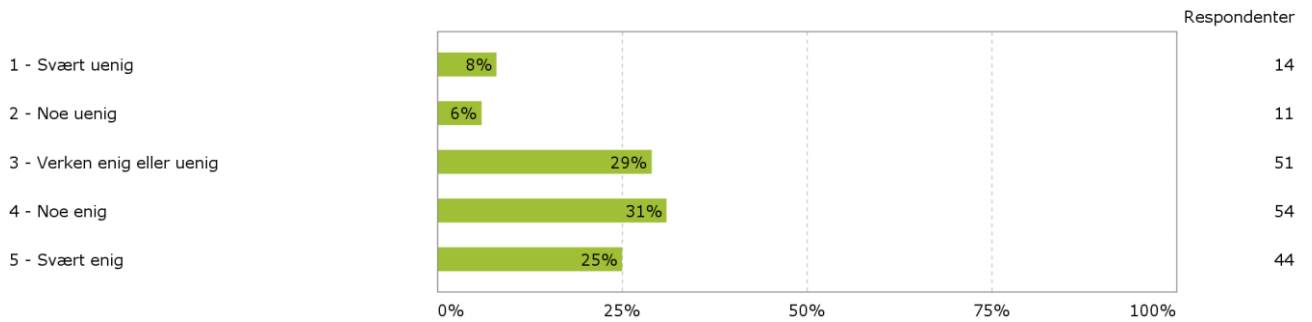

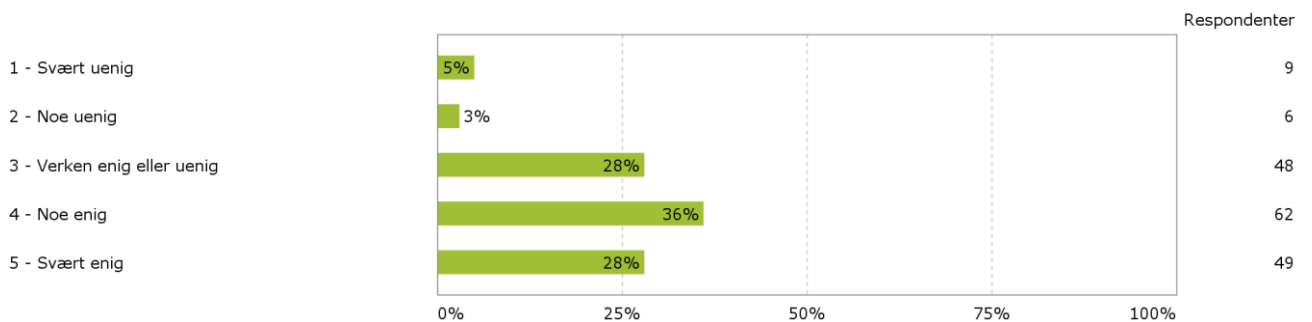
Videre bes du krysse av på de svaralternativene som stemmer best for deg. - Årsaken til at jeg ønsker kombinert stilling er at samfunnet er i endring og kunstfaglæreren må tilpasse seg omgivelsene.

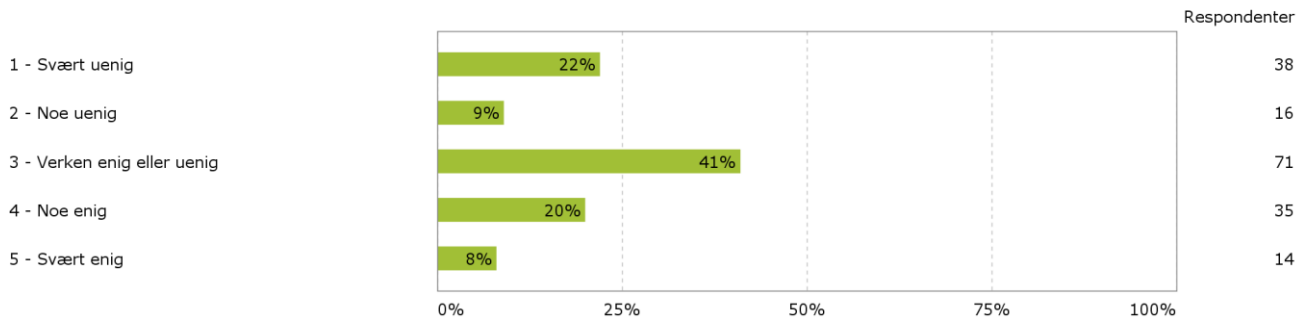
Videre bes du krysse av på de svaralternativene som stemmer best for deg. - Årsaken til at jeg ønsker kombinert stilling er at grunnskolen har ansvar for å utjevne forskjeller i elevenes kulturelle kapital og min kompetanse kan bidra til dette.

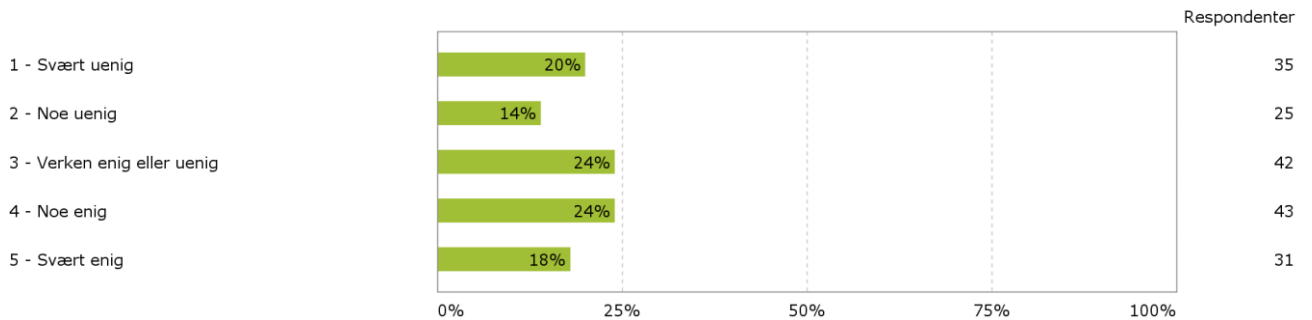
Videre bes du krysse av på de svaralternativene som stemmer best for deg. - Årsaken til at jeg ønsker kombinert stilling er at jeg klarer å motivere elever til å bli glad i kunstfaget.

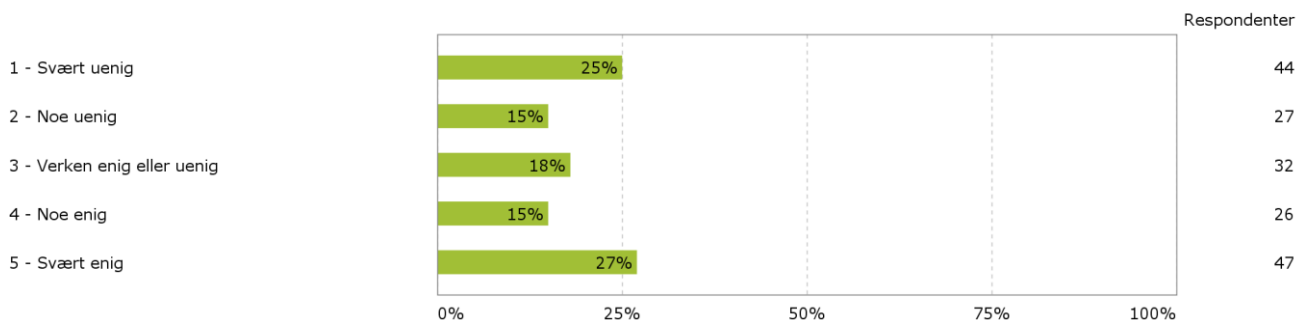
Videre bes du krysse av på de svaralternativene som stemmer best for deg. - Årsaken til at jeg ønsker kombinert stilling er at det er kort fysisk avstand til nærmeste grunnskole hvor jeg kunne hatt kombinert stilling ved.

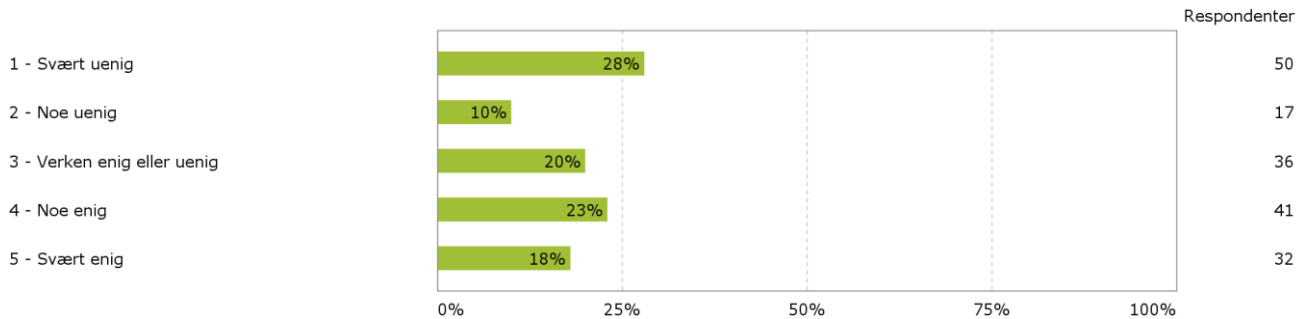
Videre bes du krysse av på de svaralternativene som stemmer best for deg. - Jeg er positiv til å jobbe i grunnskolen men blir betenkt pga manglende kompetanse i klasseromsledelse og andre strukturelle trekk ved grunnskolen.

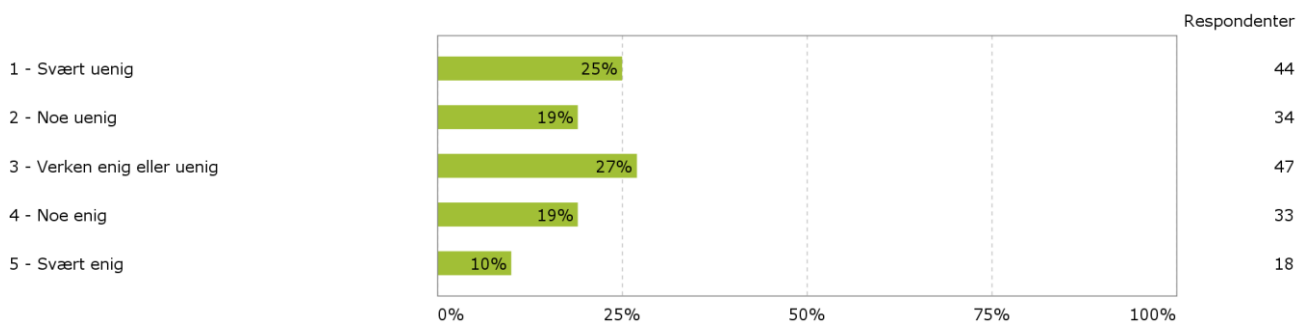
Videre bes du krysse av på de svaralternativene som stemmer best for deg. - Årsaken til at jeg ikke kan tenke meg kombinert stilling er at min profesjonsidentitet hører hjemme i kulturskolen.

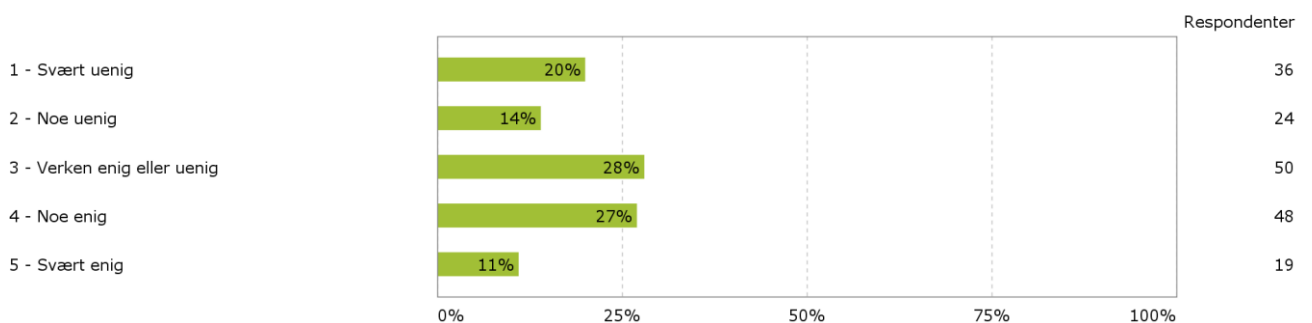
Videre bes du krysse av på de svaralternativene som stemmer best for deg. - Årsaken til at jeg ikke kan tenke meg kombinert stilling er at jeg er av den oppfatning at jeg får god kontakt med elever i en til en undervisning og er redd dette vil svekkes i større grupper.

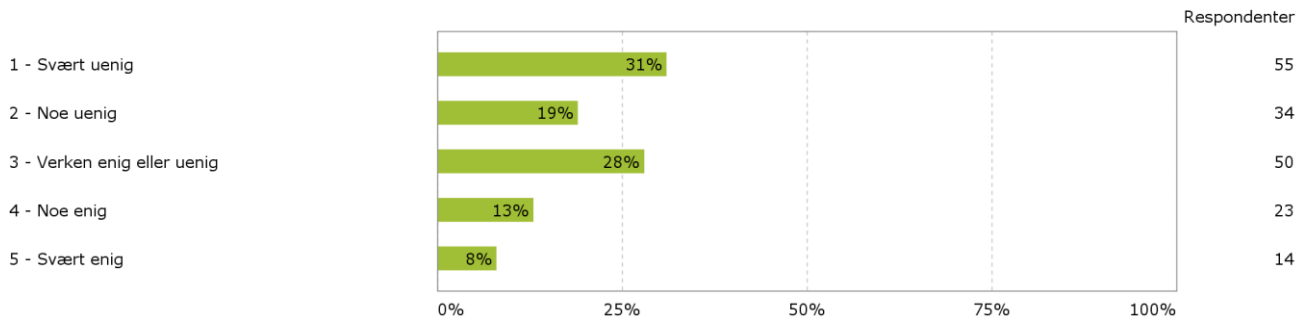
Videre bes du krysse av på de svaralternativene som stemmer best for deg. - Årsaken til at jeg ikke kan tenke meg kombinert stilling er at grunnskoleelever ikke er nok interessert i faget mitt.

Videre bes du krysse av på de svaralternativene som stemmer best for deg. - Årsaken til at jeg ikke kan tenke meg kombinert stilling er at jeg ikke vil belastes med nye krav i jobben min.

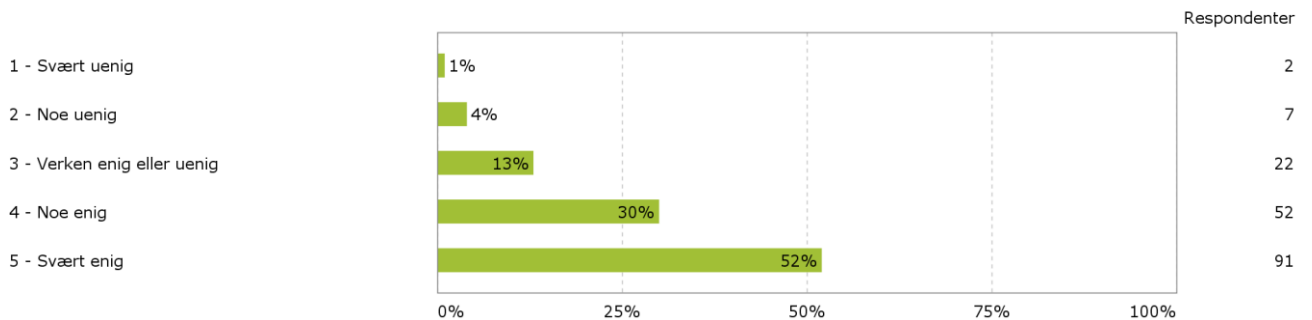

Videre bes du krysse av på de svaralternativene som stemmer best for deg. - Årsaken til at jeg ikke kan tenke meg kombinert stilling er at skillelinjene mellom kulturskole og grunnskole vil viskes ut.

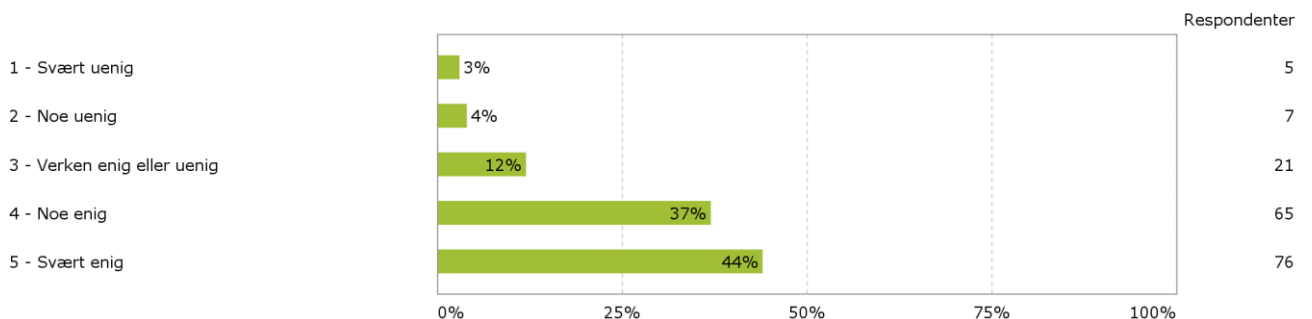

Her starter andre spørsmålsbatteri

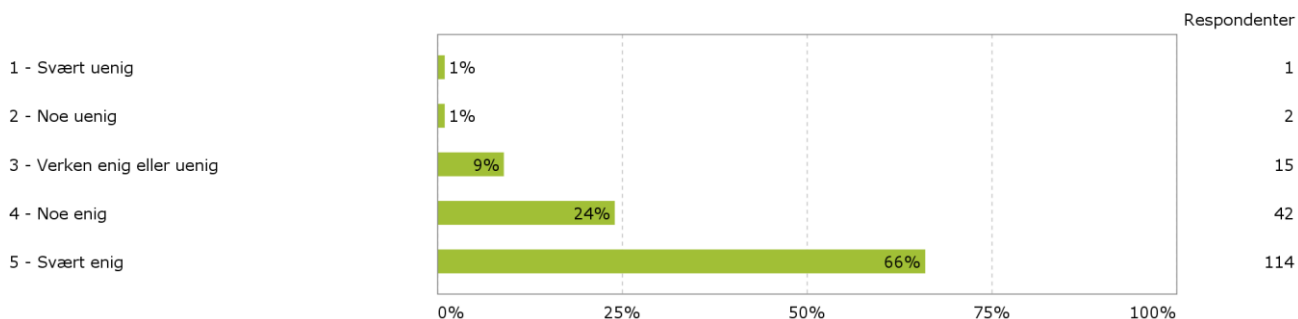
Videre bes du krysse av på de svaralternativene som stemmer best for deg. - Kulturskolelærere får bedre arbeidsforhold gjennom større stillinger hos en arbeidsgiver.

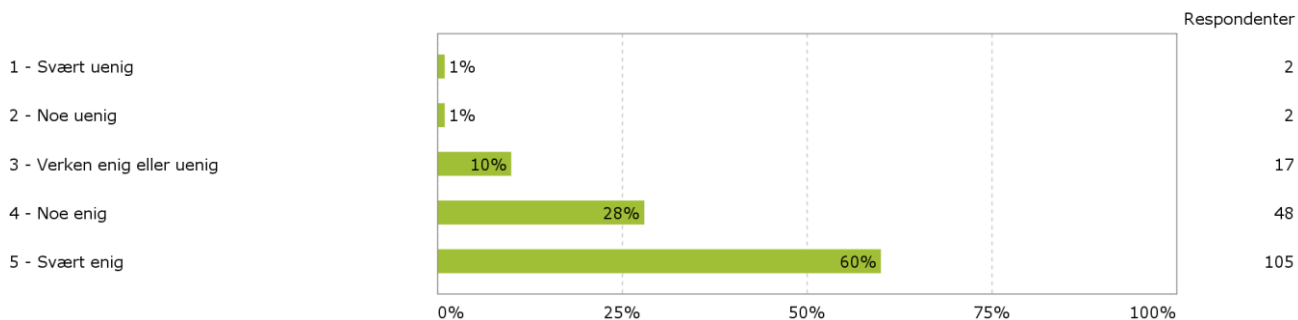
Videre bes du krysse av på de svaralternativene som stemmer best for deg. - Kulturskolelærere og grunnskolelærere vil lære mye nyttig av hverandre.

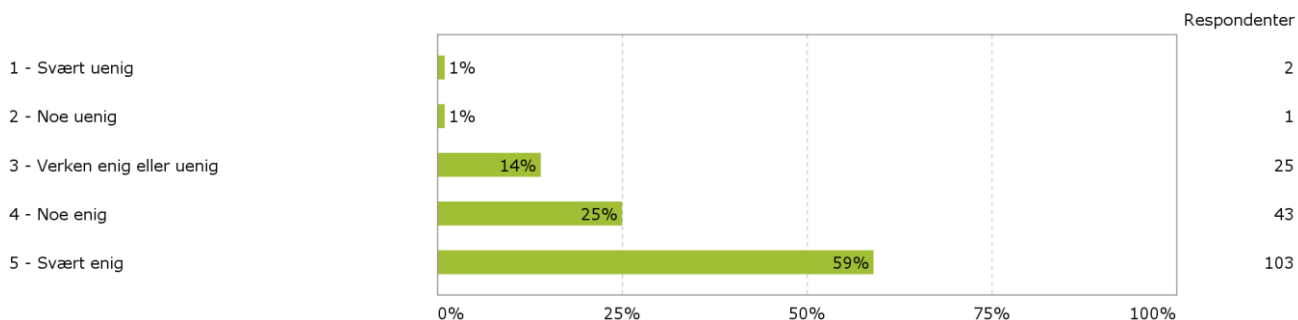
Videre bes du krysse av på de svaralternativene som stemmer best for deg. - Ved å benytte kultuskolelæreres kompetanse inn i grunnskolen vil det bli bedre kvalitet på undervisningen i estetiske fag.

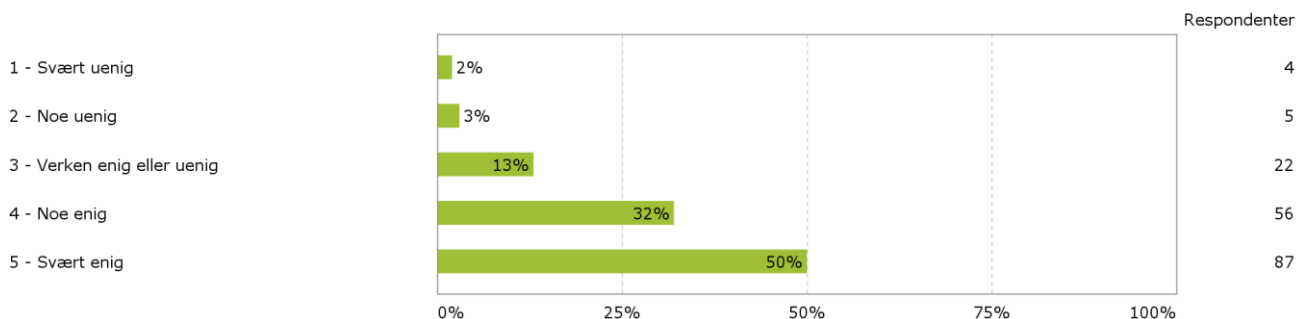
Videre bes du krysse av på de svaralternativene som stemmer best for deg. - Ved å benytte kultuskolelæreres kompetanse inn i grunnskolen vil grunnskoleelevene få bedre læringsutbytte i estetiske fag.

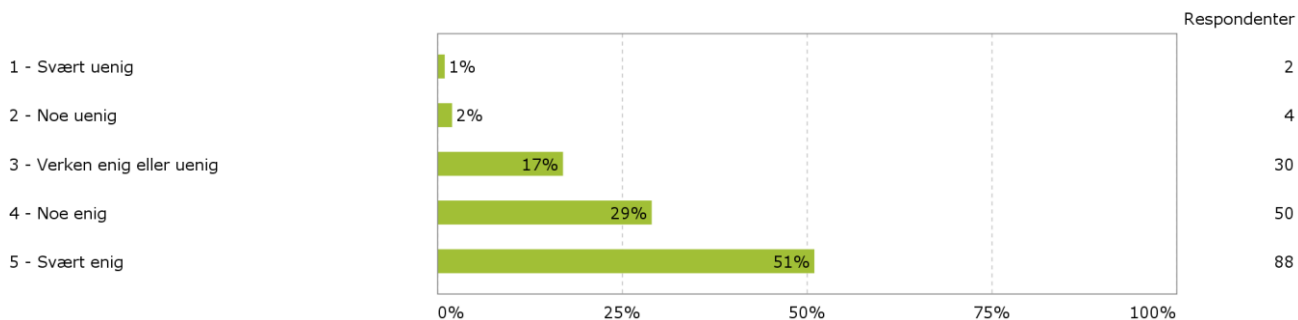
Videre bes du krysse av på de svaralternativene som stemmer best for deg. - Ved å benytte kultuskolelæreres kompetanse inn i grunnskolen vil «Den kulturelle grunnmuren» styrkes.

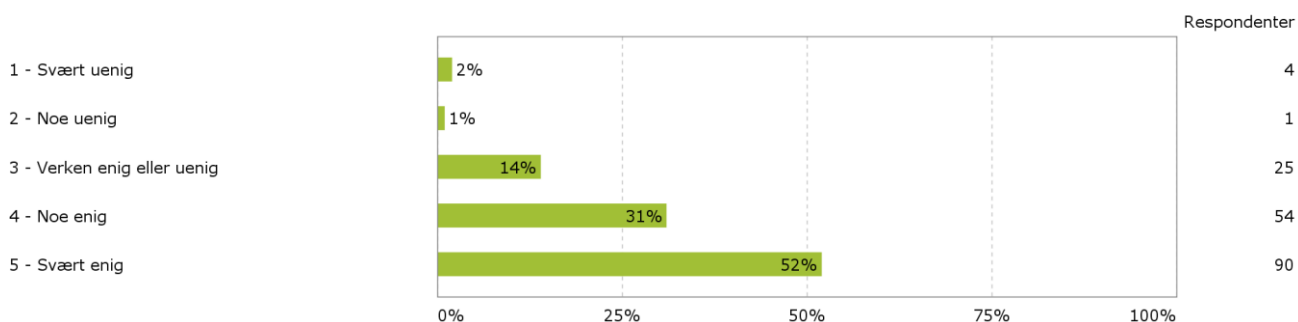
Videre bes du krysse av på de svaralternativene som stemmer best for deg. - Ved å benytte kultuskolelæreres kompetanse inn i grunnskolen vil det bedre kunne gi elever som sliter i teorifagene viktig alternativ mestring.

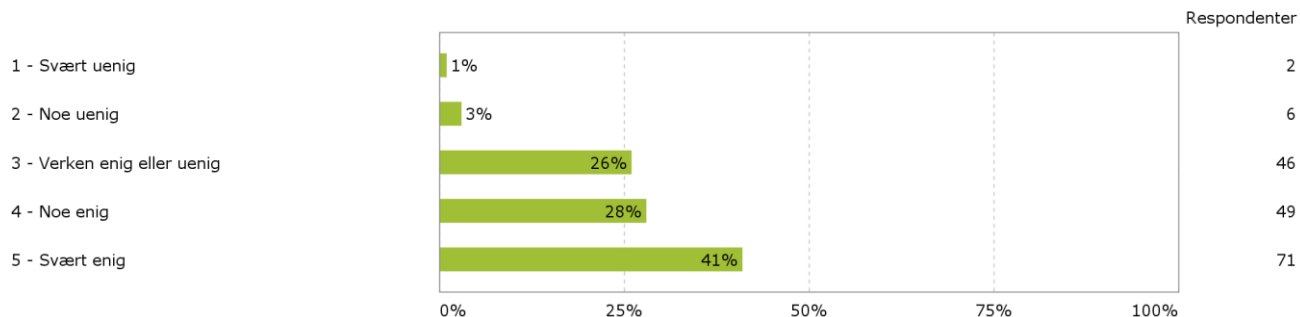
Videre bes du krysse av på de svaralternativene som stemmer best for deg. - Ved å benytte kultuskolelæreres kompetanse inn i grunnskolen vil det gi estetiske fag høyere status som skolefag.

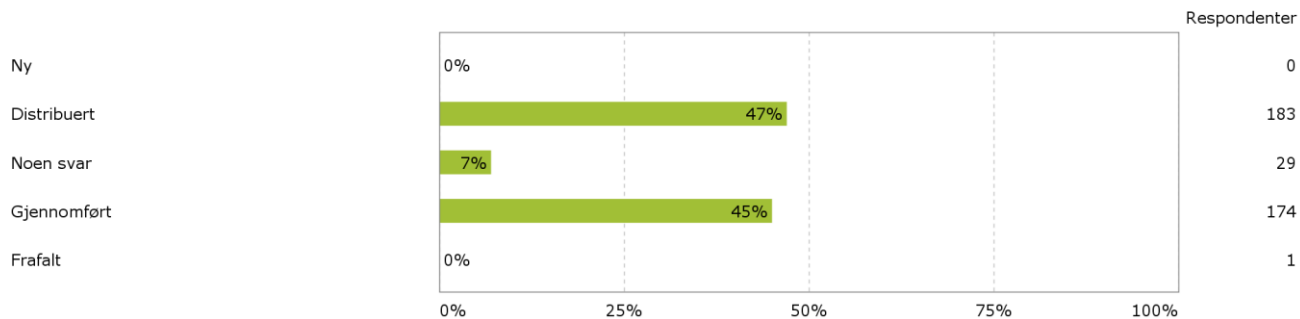
Videre bes du krysse av på de svaralternativene som stemmer best for deg. - Ved å benytte kultuskolelæreres kompetanse inn i grunnskolen vil det fremme kreativitet.

Videre bes du krysse av på de svaralternativene som stemmer best for deg. - Ved å benytte kultuskolelæreres kompetanse inn i grunnskolen kan det bidra til utvidelse av flere kunstfag i grunnskolen.

Samlet status

Tabeller hovedfunn prosentuert med fem variabelverdier, desember 2017

Tabell i full skala som ikke er vist i oppgaven:

I hvilken grad er du positiv til kombinert stilling i kulturskole og grunnskole?

Krysset med: Hvilken aldersgruppe tilhører du?

	15-30 år	31-40 år	41-50 år	51-60 år	over 60 år	I alt
1 - I svært liten grad	4 20,0%	5 10,2%	11 19,6%	4 7,7%	3 15,8%	27 13,8%
2 - I liten grad	2 10,0%	6 12,2%	9 16,1%	9 17,3%	7 36,8%	33 16,8%
3 - Verken liten eller stor grad	7 35,0%	14 28,6%	14 25,0	18 34,6%	5 26,3%	58 29,6%
4 - I stor grad	4 20,0%	12 24,5%	12 21,4%	11 21,2%	0 0%	39 19,9%
5 - I svært stor grad	3 15%	12 24,5%	10 17,9%	10 19,2%	4 21,1%	39 19,9%
I alt	20 100%	49 100%	56 100%	52 100%	19 100%	196 100%

Tabell i full skala som ikke er vist i oppgaven:

I hvilken grad ser du mulige synergier ved kombinerte stillinger mellom kulturskole og grunnskole?

Krysset med: Hvilken aldersgruppe tilhører du?

	15-30 år	31-40 år	41-50 år	51-60 år	over 60 år	I alt
1 - I svært liten grad	1 5,3%	3 6,1%	4 7,4%	1 1,9%	2 10,5%	11 5,7%
2 - I liten grad	2 10,5%	2 4,0%	6 11,1%	7 13,5%	1 5,3%	18 9,3%
3 - Verken liten eller stor grad	8 42,1%	16 32,7%	10 18,5%	13 25,0%	9 47,4%	56 29,0%
4 - I stor grad	6 31,6%	16 32,7%	20 37,0%	22 42,3%	5 26,3%	69 35,8%
5 - I svært stor grad	2 10,5%	12 24,5%	14 26,0%	9 17,3%	2 10,5%	39 20,2%
I alt	19 100%	49 100%	54 100%	52 100%	19 100%	193 100%

Tabeller utover hovedfunn, desember 2017

Har du godkjent pedagogisk utdanning?

Krysset med: Hva er ditt utdanningsnivå innen kunstfag? (Her kan du krysse av for flere svaralternativer)

	Real-kompetanse	Fag-utdanning	Faglærer-utdanning	Bachelor	Master eller høyere
Ja	10 34,5%	15 60%	35 94,6%	62 80,5%	73 89,0%
Nei	19 65,5%	10 40%	2 5,4%	15 19,5%	9 11,0%
I alt	29	25	37	77	82

Videre bes du krysse av på de svaralternativene som stemmer best for deg. - Årsaken til at jeg ikke kan tenke meg kombinert stilling er at min profesjonsidentitet hører hjemme i kulturskolen.

Krysset med: Hva er ditt utdanningsnivå innen kunstfag? (Her kan du krysse av for flere svaralternativer)

	Real-kompetanse	Fag-utdanning	Faglærer-utdanning	Bachelor	Master eller høyere
1 - I svært liten grad + 2 - I liten grad	10 37,1%	9 40,9%	17 51,5%	26 38,2%	28 38,4%
3 - Verken liten eller stor grad	9 33,3%	4 18,2%	6 18,2%	9 13,2%	12 16,4%
4 - I stor grad + 5 - I svært stor grad	8 29,6%	9 40,9%	10 30,3%	33 48,6%	33 45,2%
I alt	27 100%	22 100%	33 100%	68 100%	73 100%

I hvilken grad ser du mulige synergier ved kombinerte stillinger mellom kulturskole og grunnskole?

Krysset med: Hva er ditt utdanningsnivå innen kunstfag?
(Her kan du krysse av for flere svaralternativer)

	Real-kompetanse	Fag-utdanning	Faglærer-utdanning	Bachelor	Master eller høyere	I alt
1 - I svært liten grad	0	2	3	5	6	5,7%
2 - I liten grad	2	4	2	7	8	9,3%
3 - Verken liten eller stor grad	12	6	11	18	21	29,0%
4 - I stor grad	8	6	9	34	24	35,8%
5 - I svært stor grad	6	5	11	11	21	20,2%
I alt	28	23	36	75	80	193

Denne tabellen er ikke prosentuert i sin helhet, kun i forenklet tabell i oppgaven.

Spørreundersøkelsen i SurveyXact uten svar, august 2017

I undersøkelsen ber jeg deg krysse av for de svaralternativene som stemmer best for deg.

Det er av stor verdi at undersøkelsen blir besvart av alle disipliner i kulturskolen. Så selv om ditt fag ikke er representert som et estetisk fag i grunnskolen i dag, er ønsket at du svarer som om det hadde vært det, der dette er i tråd med spørsmålet.

Jobber du i flere kulturskoler trenger du kun å svare en gang – med utgangspunkt i den kulturskolen hvor du har størst stilling.

Ditt bidrag til denne oppgaven er like viktig om du ønsker å jobbe i kombinert stilling eller ei. Det vil ta ca 12 minutter å besvare spørsmålene.

Kjønn?

- (1) Kvinne
- (2) Mann

Hvilken aldersgruppe tilhører du?

- (1) 15-30 år
- (2) 31-40 år
- (3) 41-50 år
- (4) 51-60 år
- (5) over 60 år

Under hvilket tjenesteområde i kommunen er kulturskolen plassert?

- (1) Opplæring
- (2) Helse
- (3) Kultur, samfunn, teknisk
- (4) Annet

Hvilke disipliner underviser du i innen kulturskolen?

(Her kan du krysse av for flere svaralternativer)

- (1) Musikk
- (2) Visuelle kunsthøgskole
- (3) Teater
- (4) Dans
- (5) Annet

Hva er ditt utdanningsnivå innen kunstfag? (Her kan du krysse av for flere svaralternativer)

- (1) Realkompetanse
- (2) Fagutdanning
- (3) Faglærerutdanning
- (4) Bachelor
- (5) Master eller høyere

Har du godkjent pedagogisk utdanning?

- (1) Ja
- (2) Nei

Hva er din samlede stillingsprosent i kulturskole?

(Her legger du sammen din totale stillingsprosent om du jobber i flere kulturskoler)

- (1) Inntil 20%
- (2) 20% - inntil 40%
- (3) 40% - inntil 60%
- (4) 60% - inntil 80%
- (5) 80% - 100%

Hvor mange kulturskoler er du ansatt ved?

- (1) 1
- (2) 2
- (3) 3
- (4) 4 eller flere

Hvor mange år har du jobbet i kulturskole?

- (1) 0 - inntil 3 år
- (2) 3 - inntil 6 år
- (3) 6 - inntil 10 år
- (4) 10 - inntil 15 år
- (5) 15 år eller mer

I hvilken grad er du positiv til kombinert stilling i kulturskole og grunnskole?

- (1) 1 - I svært liten grad
- (3) 2 - I liten grad
- (4) 3 - Verken liten eller stor grad
- (5) 4 - I stor grad
- (6) 5 - I svært stor grad

Har du per i dag kombinert stilling med grunnskolen som faglærer i musikk eller kunst og håndverk?

- (1) Ja
(2) Nei

Hvor stor stilling har du da i grunnskolen som faglærer i musikk eller kunst og håndverk?

- (1) Inntil 10%
(2) 10% - inntil 20%
(3) 20% - inntil 30%
(4) 30% - inntil 50%
(5) 50% eller mer

I hvilken grad ser du mulige synergier ved kombinerte stillinger mellom kulturskole og grunnskole?

- (1) 1 - I svært liten grad
(2) 2 - I liten grad
(3) 3 - Verken liten eller stor grad
(4) 4 - I stor grad
(5) 5 - I svært stor grad

Ta utgangspunkt i at ditt fag er et estetisk fag i grunnskolen. Hvis du da skulle jobbet i kombinert stilling - hvor ville du vært ansatt?

- (1) I kulturskolen
(2) I grunnskolen

Neste del av undersøkelsen omfatter forskjellige utsagn om din jobb som faglærer i kulturskolen og ditt forhold til kombinert stilling med grunnskolen i estetiske fag.

Videre bes du krysse av på de svaralternativene som stemmer best for deg.

1 - Svært uenig   2 - Noe uenig   3 - Verken enig eller uenig   4 - Noe enig   5 - Svært enig

Årsaken til at jeg ønsker kombinert stilling er for å få større stillingsprosent hos en arbeidsgiver.

- (1)   (2)   (3)   (4)   (5)

1 - Svært uenig   2 - Noe uenig   3 - Verken enig eller uenig   4 - Noe enig   5 - Svært enig

Årsaken til at jeg ønsker kombinert stilling er at flest mulig elever skal få best mulig kunstfaglig opplæring.

(1)   (2)   (3)   (4)   (5)

Årsaken til at jeg ønsker kombinert stilling er at jeg kan rekruttere elever videre til kulturskolen.

(1)   (2)   (3)   (4)   (5)

Årsaken til at jeg ønsker kombinert stilling er at flest mulig elever får lære et kunstfag som gir dem bedre grep om livet.

(1)   (2)   (3)   (4)   (5)

Årsaken til at jeg ønsker kombinert stilling er at samfunnet er i endring og kunstfaglæreren må tilpasse seg omgivelsene.

(1)   (2)   (3)   (4)   (5)

Årsaken til at jeg ønsker kombinert stilling er at grunnskolen har ansvar for å utjevne forskjeller i elevenes kulturelle kapital og min kompetanse kan bidra til dette.

(1)   (2)   (3)   (4)   (5)

Årsaken til at jeg ønsker kombinert stilling er at jeg klarer å motivere elever til å bli glad i kunstfaget.

(1)   (2)   (3)   (4)   (5)

Årsaken til at jeg ønsker kombinert stilling er at det er kort fysisk avstand til

(1)   (2)   (3)   (4)   (5)

1 - Svært uenig 2 - Noe uenig 3 - Verken enig eller uenig 4 - Noe enig 5 - Svært enig

nærmeste grunnskole hvor jeg kunne hatt kombinert stilling ved.

Jeg er positiv til å jobbe i grunnskolen men blir betenkt pga manglende kompetanse i klasseromsledelse og andre strukturelle trekk ved grunnskolen.

(1) (2) (3) (4) (5)

Årsaken til at jeg ikke kan tenke meg kombinert stilling er at min profesjonsidentitet hører hjemme i kulturskolen.

(1) (2) (3) (4) (5)

Årsaken til at jeg ikke kan tenke meg kombinert stilling er at jeg er av den oppfatning at jeg får god kontakt med elever i en til en undervisning og er redd dette vil svekkes i større grupper.

(1) (2) (3) (4) (5)

Årsaken til at jeg ikke kan tenke meg kombinert stilling er at grunnskoleelever ikke er nok interessert i faget mitt.

(1) (2) (3) (4) (5)

Årsaken til at jeg ikke kan tenke meg kombinert stilling er at jeg ikke vil belastes med nye krav i jobben min.

(1) (2) (3) (4) (5)

Årsaken til at jeg ikke kan tenke meg kombinert stilling er at skillelinjene mellom

(1) (2) (3) (4) (5)

1 - Svært uenig 2 - Noe uenig 3 - Verken enig eller uenig 4 - Noe enig 5 - Svært enig

kulturskole og grunnskole vil viskes ut.

Siste del av undersøkelsen omfatter forskjellige utsagn om synergier ved kombinert stilling i kulturskole og grunnskole.

Videre bes du krysse av på de svaralternativene som stemmer best for deg.

1 - Svært uenig 2 - Noe uenig 3 - Verken enig eller uenig 4 - Noe enig 5 - Svært enig

Kulturskolelærere får bedre arbeidsforhold gjennom større stillinger hos en arbeidsgiver.

(1) (2) (3) (4) (5)

Kulturskolelærere og grunnskolelærere vil lære mye nyttig av hverandre.

(1) (2) (3) (4) (5)

Ved å benytte kulturskolelæreres kompetanse inn i grunnskolen vil det bli bedre kvalitet på undervisningen i estetiske fag.

(1) (2) (3) (4) (5)

Ved å benytte kulturskolelæreres kompetanse inn i grunnskolen vil grunskoleelevene få bedre læringsutbytte i estetiske fag.

(1) (2) (3) (4) (5)

1 - Svært uenig 2 - Noe uenig 3 - Verken enig eller uenig 4 - Noe enig 5 - Svært enig

Ved å benytte

kultuskolelæreres

kompetanse inn i grunnskolen (1) (2) (3) (4) (5)

vil «Den kulturelle grunnmuren» styrkes.

Ved å benytte

kultuskolelæreres

kompetanse inn i grunnskolen (1) (2) (3) (4) (5)

vil det bedre kunne gi elever som sliter i teorifagene viktig alternativ mestring.

Ved å benytte

kultuskolelæreres

kompetanse inn i grunnskolen (1) (2) (3) (4) (5)

vil det gi estetiske fag høyere status som skolefag.

Ved å benytte

kultuskolelæreres

kompetanse inn i grunnskolen (1) (2) (3) (4) (5)

vil det fremme kreativitet.

Ved å benytte

kultuskolelæreres

kompetanse inn i grunnskolen (1) (2) (3) (4) (5)

kan det bidra til utvidelse av flere kunstoffag i grunnskolen.

Tusen takk for din tid og ditt bidrag!